x.1635.
3136
VITT. EMANUELE

26 N
25

Digitized by Google

Digitized by Google

DE ORIGINE, ET CLAVSVRA SANCTIMONIALIVM.

ANDREAE VICTORELLI

BASSANEN. DOCT. THEOL.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Ad

EMINENT. ET REV. PRINCIPEM

FRANCISCVM

CARD.

BARBERINVM

S. R. E.

VICECANCELLARIVM.

Digitized by Google

Imprimatur, Si videbitur Reuerendiſsimo P. Magiſtro Sacri Palatij Apoſtolici.

A. Torniellus Viceſgerens.

TRactatum hunc *De Clauſura Sanctimonialium* perilluſtris, & admodum Reu. Dom. Andreæ Victorelli Baſſanenſis Doctoris Theologi ex commiſſione Reuerendiſs. P. Nicolai Riccardij Sacri Palatij Magiſtri expendi, & cum nihil Fidei contrarium, aut bonis moribus repererim, imo difficultates, quæ in hac materia occurrere poſſunt, ſumma facilitate, ac perſpicuitate enodatas, dignum cenſeo, vt typis committatur in publicam vtilitatem.
Datum Romæ 10. Kal. Septembris 1635.

D. Zacharias Paſqualigus Sacra Theologia Profeſſor Clericus Regularis.

Imprimatur.

Fr. Hyacinthus Lupus Magiſter, & Socius Reuerendiſs. Patris Fr. Nicolai Riccardij Sacri Palatij Apoſtolici Magiſtri Ordinis Prædicatorum.

DE ORIGINE, ET CLAVSVRA SANCTIMONIALIVM.

Virginum ſtatus laudatur.

EMINET in ſancta Chriſti Domini Eccleſia Virginum, Virginem Deiparam Magiſtram, & Ducem agnoſcentium, ſtatus. Virginitatem natura ſuis legibus non incluſit, quæ ſupra naturæ vſum è cęlo accerſiuit, quod imitaretur in terris; nubes, aera, ſydera, Angeloſque trangreſſa Verbum Dei in ipſo ſinu Patris inuenit. Virgo Elias curru igneo raptus in cælum. Virgo Ioannes Baptiſta Chriſti Pręcurſor, vatum maximus, inter natos mulierum excellens, in antris cęleſtem vitam duxit, & martyrij gloriā adeptus eſt. Virgo Ioannes Euangeliſta, virginum Sponſo familiariter vſus, in eius quieuit ſinu, indeq. diuinæ ſapientię fluenta potauit, & martyrij corona non caruit. Virgo ſemper Dei Mater Maria, Sole amicta, ſyderum gemmis coronata, Lunam pedibus premens, tota pulcra, tota formoſa, filium Dei concepit, peperit, vbere de cęlo pleno aluit, Angelorum, Apoſtolorum, Sanctorum omnium, Eccleſiæque vniuerſæ decus, & doctrix, & cęlo recepta ſuper Angelorum choros gloria fulgens æterna, Nato oſtendit pectus, & vbera. Virginis Filius Deus, & homo, virginitatis fons, virginum ſponſus, ſolatium, corona, & quies. Agnum ſupra montem Syon Virgo Ieſu dilectus ſtantem vidit, & cum eo centum quadraginta quattuor millia, hi autem cum mulieribus non ſunt coinquinati, virgines enim ſunt, & ſequuntur Agnum quocunque ierit. Virgines cum Agno in monte Syon, virgines in Eccleſia, montis Syon nomine indicata, locum obtinent excelſum; vnde S. Cyprianus martytij purpura, lacteoq; doctrinæ, & eloquentiæ flumine inſignis de eis dixit, *illuſtrior portio gregis Chriſti*. Et S. Auguſtinus virginalem integritatem Angelicam portionem, & in carne corruptibili incorruptionis perpetuæ meditationem, appellauit; ne mirifici flores marceſcant, adhibenda cura eſt, multo magis, ne flos eccleſiaſtici germinis concidat, & ne theſaurus virginalis prętij ingentis amittatur. deprædari deſiderat, qui theſaurum publicè defert, qui virgines diligenter non curaret, earum theſaurum negligere cenſeretur. prudentiſſimè S. Hieronymus, cum rem hanc mentis oculis perluſtraſſet, lucnlenter, ſapienterque de cuſtodia virginitatis ad Euſtochium diſſeruit, & plures alij grauiſſimi Patres de eodem argumento documenta tradiderunt. Ioſeph pudicus, relicto pallio fugit. De S. Theodora virgine, & martyre ſcripſit S. Ambroſius Antiochiæ Virginem fuiſſe publici viſus fugitantem. Ebba Abbatiſſa virgines, quibus præerat, gladios parare iuſſit, vt contra milites hoſtili furore ad virginitatis decus auferendum inſanè incitatos pro virginitate decertarent. Ebba mater naſum ſibi, & labia gladio præcidit, filię matrem ſecutę ſe ſe eodem modo vulnerauerunt, & ſic virginalis pudor ſeruatus. ea virginum ſanguine madentium fęditate milites in rabiem verſi intra cœnobij parietes eas viuas combuſſerunt. Vt Dei iniuria, religionis opprobrium, multorum ſcandalum, pericula ſacris eminentia Virginibus arceantur, & illę virtutum ſtudia melius colant, rerum cęleſtium cōtemplationi fęlicius vacent, ſtatutum eſt prudentiſſimè, vt cęnobiorum mœnibus à virorum aſpectu ſecretę claudantur, de qua re, earumq; origine paucis.

S. Ambroſ. lib. 1. de virginit.

Apoc. 13.

lib. de diſc. & habitu virginum,

lib. de virg. c. 3.

lib. 2. de virginit.

Ante Chriſti aduentum Virgines, Viduaeque nonnullæ clauſæ.

IVdith pietatis, & pudicitiæ laude clariſſima vidua, angelicæ tutelę

prẹſidio munita, cuius manu Deus Holophernen peremit, & ad nihilum populi ſui hoſtes redegit, veſtes pudoris, modeſtiæ, & grauitatis plenas induta, cilicio corpus,& inedia affligens, in precatorio ſuæ domus tabernaculo, quod ſecretum cubiculum ſacrę litterę appellant, cum puellis ſuis (virgines eas putes) clauſa morabatur, & Deum timens ſacris precibus, rerumque ęternarum meditationi dies, noctéſq. operam nauabat. Extra templi Salamonici loca in illius conclauibus virgines Deum aſſiduè colentes degebant,vt videtur colligi poſſe ex verbis libri ſecundi Machabęorum, *Accinctaque mulieres cilicijs pectus per plateas confluebant, ſed & virgines, quæ concluſæ erant, procurrebant ad Oniam, aliæ autem ad muros, quædam vero per feneſtras aſpiciebant, vniuerſæ autem protendentes manus in cælum deprecabantur*. Ab Heliodoro templi theſaurum ablaturo, maxima erat tunc per vniuerſam ciuitatem trepidatio. Exodi cap. 38. mentio fit mulierum in oſtio tabernaculi excubantiũ, quę Deo penitus defixę operas, & muliebria ornamenta eius cultui dicarant; ſpecula eo in loco (ærea ſcilicet) nominantur,ex quibus labrum ęneum cõflatum. Mulieres ad oſtium tabernaculi excubantes,virgines,viduaſque pias fuiſſe:tenet Caniſius lib.1. c.12. de Beata Virgine.Humani generis hoſtis ab Ethnicis etiam ſibi ſpecula dicari petijt, hoc illo epigrammate indicauit Auſonius.

Iudith 8.

Lais Veneri ſpeculũ dico; dignũ habeat ſe
Aeterna æternum forma miniſteriũ.

Ioſaba Ioram regis filia Ioas Ochozię filium Athalię gladio ſubſtractum ſecũ in domo Domini ſex annis habuit.Athalia omne ſemen regium occidebat; *tollens autem* (aiunt ſacrę litteræ) *Ioſaba filia Regis Ioram ſoror Ochoziæ Ioas filium Ochoziæ furata eſt de medio filiorum Regis, qui interficiebantur, & nutricem eius de triclinio, & abſcondit eum à facie Athaliæ, vt non interficeretur, eratque cum ea ſex annis clam in domo Domini.*

4. reg. 11.

Annam ſanctimonia, & vaticinandi dono celebrem viduam, (quam Cyrillus Hieroſolymitanus Cathec. 10. monialẽ religioſiſſimam vocat) in conclauibus templi cum virginibus, viduiſque Deo apprime inſeruientibus habitaſſe, ex D. Luca colligi poſſe nonnulli exiſtimarũt: quamuis Maldonatus, & alij quidam non habitaſſe, ſed aſſidue templum illam adijſſe,fateantur; hanc virgines tẽpli, forſan, gubernaſſe Maſellus lib. 1. c.12. Vitę B. Virginis Matris Dei, teſtis eſt. Ioſephus fœmineas quaſdam turres in eo agnouit. Virgines(de quibus lib.2. c.3.Machab.) Nicolaus Lyranus, Hugo Cardinalis, & Gorionides eas fuiſſe,putant, quę in ędibus parentum cuſtodiebantur; at Serarius in Machabęorum Harmonia,c.3.& 4.lib.2.verius putat,locum de ijs virginibus explicandum, quę in quodam templi domicilio, in quo etiam viduæ pietatem egregiè colentes commorari conſueuerant, clauſæ continebantur. Lyranus, qui de parentum domibus verba lib.2.c.3. Machab.interpretatus eſt, aliorum ſententia ea de domicilio prope templum, in quo nonnullæ virgines nobiles, vſque ad nuptiarum tempus incluſæ cuſtodiebantur,explicantium refert, & non improbat ex eo Dionyſius Carthuſianus,in c.3. lib.2. Machab. videtur locutus Dei Matrem tres annos natam,oblatam in templo in Sanctis Sanctorum habitaſſe,Germanus Conſtautinopolitanæ Eccleſiæ Antiſtes, & cum illo alij quidam (ab erudito amico Flaminio Cereſola in magno volumine nondum cuſo de Virgine Deipara recenſiti) ſcriptis tradidit; probabilius eſt, opinor, in domicilio virginum prope, aut circa templum degiſſe Deiparam. Templo Hieroſolymitano Virgines deputatas,agnoſcit S.Ambroſius. Mulieres diuino cultui dicatas apud Hebræos, non ibit inficias, qui 38. cap. Exodi legerit, labrum æneum ex ſpeculis mulierum in oſtio tabernaculi excubantium effectum: de quibus Rabbi Abraham, allatus à Barradio, *Erant, ait, in Iſrael mulieres Deum colentes, quæ ſpreta mundi vanitate, ſua ſpecula* Domino *offerebant; quia non erant illis opus, quæ per ſingulos dies veniebant ad oſtium tabernaculi, vt orarent, & Dei audirent præcepta*: Nonaginta cellas in templi circuitu Salomonem extruxiſſe, narrat Ioſephus,& ex eo Cardinalis Baron. in Apparatu ad Annales Eccleſ. Maſellus in vita Deiparæ in his non ſolum fœminas Deo ex

cap 2.
Barradius tom. 1. lib. c.6 com.in Conc.& Hiſtor. Euãg.
lib. 5. c. 12.
lib.de virg
lib. 3. c.2. art.19.

toto

voto oblatas, ſed alias etiam habitare potuiſſe, exploratum eſt: & Dei Matrē habitaſſe, cum ratione non pugnat. Pias viduas in aliquo Salomonici templi domicilio moratas, & ibi Virgines fuiſſe incluſas, Seranius probabilius, cenſuit, vt diximus: &, ante illum, Caniſius de Beata Virgine, & Baronius in Apparatu: de qua re etiam Suarez, tom. 2. in par. 3. D. Thomæ. Claudius Expōnceus, Maſellus l.c. & Barradius. Doctos ſacrarum literarum interpretes, apud Lyranum, virgines nobiles prope Hieroſolymitanū templum, vſque ad nuptiarum tempus incluſas, cuſtodiri as, dixit etiam Caniſius. Ioannes Baptiſta Mantuanus, carmine non ineleganti, de Virgine in templo oblata diſſeruit, & locum cuſtodiæ virginum ſilentio non præterijt.

lib. 2. c. 3. & 4. — initio diſp. 7. lib. 3. c. 7 de cont. lib. cap. 6. to. 2. cit. — l.c.

Mos erat antiquus longū ſeruatus in æuū,
Aede puellares annos includere ſacra,
Aetatemq. Deo teneram, primumq. dicare
Virgineæ florem vitæ, & generare pudoris
Ingenui curam ſanctoſq. inducere mores.

Et poſt pauca, de Virgine oblata in templo.

Vertice iam ſummo magni penetralia tēpli
Stabat, vbi aſcenſu feſſos ſolata parentes,
Riſit, & æternum, curuato poplite. Numen,
Cū nurib. venerata pijs, in clauſtra receſſit
Virginea ſecreta domus. &c.

Hoc in loco ſoli Deo vacans Virgo, & forma virtutis effecta, vſque ad nubiles manſit annos, fuit autem Virgo ſanctiſſima inſigne monialium noſtrarum exēplar, quod aſſiduè deberent inſpicere. iugum Domini ab infantia auidè complexa conſtanter ſuſtinuit, ad perfectioris vitæ normam dicta, factaque omnia compoſuit, mundo, amicis, & parentibus nuntium remiſit, ſæcularis vitæ noxiam libertatem ſancta ſeruitute mutauit, conſpectum, & conſortium virorum effugit. Deum, & Angelos ſuæ puritatis & conuerſationis inſpectores, & teſtes ob men is oculos ſemper habuit, ac venerata eſt. Quando Gabriel Angelus, Dominicæ Incarnationis nuntius, ad illam, à Deo miſſus, accerſit, *ſola erat in penetralibus, quam nemo virorum videret* (dixit Ambroſius) *ſolus Angelus reperiret, ſola ſine comite, ſola ſine teſte.*

Viri cæleſtis conuerſationis ſtudio addicti, vt Deo liberius ſeruirent, & animorum puritatem tuerentur, ſpirituque expeditiores euolarent in cælum, vixere ab hominum conſortio ſeiūcti.

AGmen ducat Chriſti Prodromus Ioannes Baptiſta. hic à teneris annis antra eremi petijt, ciuium turmas fugiens, *ne leui ſaltem maculare vitam famine poſſet*, à Io Chryſoſt. hom. 1. in Marcum, Monachorum princeps eſt dictus. Acepſimas, qui Theodoſio magno imperante, floruit, in ſolitudine Vrbis Cypri, ait, Nicephorus, in tuguriolo exiguo incluſus ſexaginta annos ita ſanctè peregit, vt neque conſpiceret, neque alloqueretur quempiam. Plura de illo in Menæis Grecorum. Anachoreta in cuiuſdam montis ſeceſſu quinquaginta annos ab humana remotus conſuetudine nulla vſus veſte, ſetis corporis tectus, homines fugiebat; & dixit aliquando. Qui ab hominibus frequentatur, non poteſt ab Angelis viſitari. ex lib. 4. c. 10. de Vitis Patrum, Sulpitio, & Caſſiano authoribus. In Chorebi ſolitudine vir ſilentiarius ad bonam frugem reuerſus, cellæ foribus obſtructis, clauſus vndique, muto taciturnior duodecim totos annos pane, & frigida contentus vixit: moriens à ſodalibus cum rogaretur, vt monita in extremo daret affatu, hæc tantum dixit: *Date veniam ſodales morienti; nemo in cogitationem mortis ſerie ingreſſus poterit vnquam peccare.* ex manuſcriptis Climaci Raderus.

Aediculam Theſalonica non valde remotam Dauid, pater religioſiſſimus, annos octoginta nunquam egreſſus incoluit. Ex Ioanne Moſcho, cap. 69. Prati Spirit.

Arnulphus Sueſſionenſis Epiſcopus, ſanctimonia clarus, priuſquam Epiſcopus eſſet, incluſus vixit: natus eſt, Henrico Roberti filio Franciam, Eduardo Pio Angliam regentibus. ex eius vita apud Surium, cap. 7. in Auguſto. tom. 4. cap. 7.

S. Albertus Monachus Criſpinenſis Monaſterij diuinis laudibus, precibuſq; liberius vacaturus, & membra domiturus in eremo in cellula à Lamberto Ab-

bate facultatem ad id faciendum adeptus 25.annos inclusus degit. ex eius vita apud Surium tom.2.in Aprili.

S. Benedictus tres annos in ſpelunca deliteſcens in Dei obſequio conquieuit, ex Breu.Rom. Quinquaginta annos Abbas Capito delituit item in ſpelunca. Palladius lib.8.de vitis Patrum c.99.

8 Nath. Nathanaelem ſeptem, & triginta annos cellæ anguſtijs concluſum vitam traduxiſſe, Palladius refert: Marcianum Cyrenenſem, qui nec ſororem ad aſpectum admiſit, multis annis, Theodoretus, Eccleſiaſtica Hiſtoria.

c 18. lib.3.lib.4. & Græci in Mæneis. Ex eius vita to. 1. Surij 2. Ianuarij.

S. Eugenius Abbas à ſeptimo anno, quo Monaſterium fuit ingreſſus, vſque ad ſexageſimum, quo obijt, è cœnobio pedem non extulit. Leonianus Abbas Viennenſis Viennæ, & Auguſtoduni clauſtro cellæ clauſus quadraginta, & eo amplius, annos nulli hominum, ex prima intruſione, viſu cognitus fuit.

vide Mart. Rom.6. Ia. S. Hilamon clauſus in Aegypto, in cellula, quam recluſus incolebat, ad Deum migrauit in precibus, dum inuitus traheretur ad inſulam. Deum forte orauit, vt prius diem obiret, quàm Epiſcopus crearetur.

Surius 10. 8 in Ian. S. Leobardus clauſus viginti, & duos annos in cella concluſus, ieiunijs, precibus, ſilentio, lectione ſacra delectabatur, à diuinis officijs, & oratione nunquam ceſſabat. Ex Gregorio Turon.c. vlt. de vitis Patrum.

Non defuere viri in religioſo contubernio ſimul degentes, qui extra communium ædium limina pedem non efferebant.

Mille ſanctiſſimis viris præſidebat Iſidorus clariſſimus Pater, nemo eorum vnquam (excipe vnum cuſtodem, & præsbyterum obſonia, ex vrbe deferentem) veſtigium ponebat extra cœnobium, quoad animus, laqueo corporis relicto, abiret in cælum, & quod magis mireris, nemo ex eo Patrum collegio ægrotabat ante obitum; adueniente vltima vitæ linea, ſani ſanos, ſe ex hac vita diſceſſuros monebant; quilibet eorum thaumaturgus erat.

Raderus p. 3. vir.d c.5 de Sanctis clauſis.

Mulieres extra monialium ſepta, Euangelicæ legis tempore, ſeptis miris clauſæ, à virorum aſpectu ſemotæ, Deo addictæ.

SAncta Maria Magdalena, quæ criminum ſordes lacrymarum imbre deterſit, in vaſtam alti montis ſpeluncam ſe abdidit, ibique triginta totos annos, ſine terreno cibo, extra hominum oculos, Deo vixit inter Angelos. Rem hanc Franciſcus Petrarcha, ſacra ſpelunca conſpecta, pijs hiſce carminibus memorauit.

Te quoque digreſſus terris, & ad aſtra reuerſus.
Bis tria luſtra cibi nunquã mortalis egẽt
Rupe ſub hac aluit; tam longo tempore ſolis
Diuinis contentam epulis & rore ſalubris
Hæc domus antra tibi ſtillantibus humida ſaxis
Horrifico tenebroſa ſitu, tecta aurea regũ
Delicias que omnes, ac ditia vicerat arua.
Hic incluſa libens longis veſtita capillis,
Veſte carens alia, ter denos paſſa decẽbres
Diceris. hic non fracta gelu, nec victa pauore.
Namque famem, frigus, durum quoque ſaxa cubile
Dulcia fecit amor, ſpesq. alto pectore fixa.
Hic hominũ nõ viſa oculis, ſtipata cateruis
Angelicis, ſeptemque die ſubuecta per horas
Cæleſtes audire choros alterna canentes
Carmina corporeo de carcere digna fuiſti.

S. Martha à ſorore diuulſa in loco à viris remoto cum nonnullis honeſtiſſimis fæminis, cum inſigni pietatis, & prudentiæ laude, in Dei obſequio vitam duxit.

S. Romana, Virgo Tudertina, à S. Syl. ueſtro Romano Pontifice donata baptiſmo, in antris, & ſpeluncis cæleſtis vitæ rationem ſequuta eſt.

S. Melantia Romana iunior in arca lignea aliquando, in ædicula autem, ſuo iuſſu in Monte Olíueti conſtructa, quatuordecim annos incluſa habitauit: eáq. ſibi legem impoſuerat, vt neminem videret, à nemine videretur, excepta matre, conſobrina, & illo, qui olim coniugalis iugi, tunc laborum ſocius erat; defuncta matre, in altera domuncula, in precibus, lacrymis, & ieiunijs annum exegit. Ex Surio in eius vita.to.1.in Ian.

Ale-

Digitized by Google

Rad. p.3. vi rid. c.5.

Alexandra Virgo celebris tumulum thalamo prætulit, in eoque in horrore tenebrarum, inter oſſa ſqualentia duodecim annos non viris, non fęminis viſa, per foramen alimento accepto, delituit: ſolicitabat Virginem procus ad ſtuprum, ſpeciem illa oris, & theſaurum virginitatis clauſit ſepulcro, ſeruauitque: ſapuit ſupra ſexum fœmineum in graui certamine, & viuens, ac moriens triumphauit.

De Virgine Germana bona indole, bona mente aucta, oris venuſtate ſpecioſa, diuite, nobili, ſobriaque inter vrbanas delicias, & inter aulicam libertatem pudicitiæ laude clara, quæ vnius cæleſtis ſponſi amore capta, domicilio ad vitam religioſam agẽdam ſeorſum conſtructo, Deo velata, ſponte ſuo ſe incluſit larario, & à mortalium excluſit cętu, Cæſarius lib. 4. cap. 29. Virgines apud Græcos, ſi non clauſas, abſconſas certè indicauit Tertullianus dicens: *per Græciam, & quaſdam barbarias eius, plures Eccleſiæ Virgines ſuas abſcondunt*.

Sanctimonialium origo tempore Euangelico.

SAnctiſſima Dei mater Maria Virgo perpetua, Virginum Regina, & Magiſtra, Sanctimonialibus dux fuit ad obedientiam, ad virginitatem, ad paupertatem ſectandam, ad hominum conſpectum euitandum, S. Ambroſius in Lucam, eam in penetralibus ſolam, quam nemo virorum videret, à Gabriele Archangelo repertam ſcripſit.

lib. 2.

De obediẽtia Virginis Maſellus li. 8. c. 12. Caniſius.

Obedientiam præſetulit, cum dixit, *Ecce ancilla Domini; fiat mihi ſecundum verbum tuum*: diuinæ voluntati per omnia ſe conformem exhibuit, fidemque, humilitatem, & charitatem oſtendit. Filium obedientiæ magiſtrum habuit, qui didicit ex his, quæ paſſus eſt, obedientiã.

Heb. 5.

Paupertatem adamauit, & imo pectore complexa eſt.

lib. 1. c. 14. de B. Virg. n. 34. to. 1. Co. in Cõci & Hiſt. Euang. lib. 7. 8.

Virginitatem Deo ex voto, eam conſecraſſe, Auguſtinus, Beda, Anſelmus, & alij (quos recenſet, & ſequitur Caniſius) affirmãt, ex eius verbis ad Angelum. *Quomodo fiet iſtud, quoniam virum non cognoſco?* Maldonatus, Barradiuſque, & alij nonnulli in eorundem verborum explicatione idem docuerunt S. Thomas 3. p. q. 28. art. 4. poſt deſponſationem, ſimul cum ſponſo votum virginitatis eam edidiſſe verè cenſuit; ab ipſis rationis vſus initijs virginitatis ſeruandæ firmum, abſolutũq. propoſitum habuiſſe, votum autem etiã emiſiſſe, oſtendit cum multis Theologis, & cum ipſo S. Thoma, Suarez. quo tempore Virgo hoc voto ſe adſtrinxerit, non omnes in eandem eunt ſententiam: quidam dicunt, id factum ab ea celebrato cum Ioſeph coniugio, & hunc cum illa ſe obligatione eadem vinxiſſe: alij aiunt, Virginem ante initum coniugiũ cũ Ioſeph, ſe, ea adiecta conditione, voto obligaſſe; niſi Deus aliud de ſe ſtatuerit; poſt coniugium autem votum virginitatis, nulla addita conditione, nuncupaſſe.

to. 2 in p. 3 diſp. 6 ſect. 1. & ſect. 2.

Suarez duo docet. Primum, Virginem, ante Filij conceptionem, ſine vlla conditione, votum caſtitatis edidiſſe, & ita S. Thomas ad primũ, Caniſius, nonnulliq. alij Theologi, & colligi poteſt ex c. ſufficiat, & c. Beata Maria, 27. q. 2. ex nonnullis Patribus, & ex verbis *quomodo fiet iſtud, &c.* Secundum, id illam, ante nuptias cũ ſponſo celebratas, feciſſe; quæ ſententia communis Theologorum eſt. Primam omnium Beatiſſimam Mariam Dei Matrem huiuſmodi votum nuncupaſſe, opinantur Bernardus, hom. 2. & 3. in *Miſſus eſt*, & ſermone in *ſignum magnum, &c* Beda in cap. 1. Lucæ. Ambroſius lib. de Inſtit. virg. Rupertus lib. 3. in Cant. Abulenſis in cap. 18. lib. 4. Reg. q. 19 Landulphus p. 1. cap. 2. de vita Chriſti. Hier. epiſt. 2. ad Euſtochium idem ſentiſſe videtur, cum dixit *Mihi Virginitas in Maria dedicatur & Chriſto*: fuerunt in eadem ſententia Albertus Magnus c. 82. in *Miſſus eſt*; S. Antoninus, p. 4. Summę Theol. tit. 15. cap. 20. §. 10. S. Bonauent. lib. 1. Pharetræ. c. 5. Viguerius c. 20. §. 9. Inſtit. Theol. Caniſius lib. citato, Suarez ſect. 3. Barradius loco citato. Coniectura à S. Thoma indicata eſſe poteſt; virginitatis votum ſtatum reſpicit perfectionis, & hoc in lege gratiæ in Chriſto, & in illius Matre initium habere, decuit.

virg.

l. c. ad. 2

Epiphanius, hæreſi 78. refert, veteris Eccleſiæ morem fuiſſe, virginitatem Deo promittere in honorem, & imitationem B. Mariæ. Albertus Magnus, & eum ſequutus S. Antoninus dixere, B. Virginem Matrem omnium virginum eſſe in virginitate;

l. c.

Digitized by Google

nitate; quæ prima, ſine præcepto, conſilio, vel exemplo virginitatis munus Deo obtulit; per quod omnes virgines per imitationem virginitatis genuit. Ioannes Viguerius Mariam ideo Virginem Virginum dici, tradit; quia, Deo inſpirante, prima fuit inter mulieres, quæ virginitatem vouit. Sola ſine exemplo Domino placuit, inuentrix Ordinis virginum, & vitæ Angelicæ, & Virgo virginum, & Abbatiſſa, ac Regina, Princeps, Magiſtraq. earum rectiſſimè appellari poteſt. *Hanc primam* (ait Caniſius) *viam inuenit Deipara, & inuentam Adæ filijs dux, & magiſtra demonſtrauit; vt in carne vitam angelicam degant, purumque ac perpetuum cælibatum voto ſancto confirment.* Inſignis in Eccleſia ſacrarum virginum numerus agnum, & Agni matrem ſecutus eſt, ſequitur, ac ſequetur. V. S. Ambroſium.

lib. 3. de virginit.

De paupertate Virginis quid attinet dicere? Sponte Virgo pauperiem dilexit, intimoque, Dei cauſa, complexa eſt ſinu; mortalium contempſit opes, ſpiritu pauper æternarum diuitiarum deſiderio inflammata, Spiritum ſanctum ſecuta Ducem pauperi ſponſo connubio eſt iuncta pauperem vitã duxit, lanæ, aut lini opus exercuit, in ſtabulo, cum ei in diuerſorio locus non eſſet, Filium peperit, in præſepio repoſuit, humilibus obuoluit panniculis, & in fæno iacere, paſſa eſt. libet audire Cyprianum. *Veniunt in Bethleem,* (paſtores) *quem prædixit Gabriel, inueniatur Emanuel Ciuitas parua, domus paupercula ſupellex exigua, nulla domus ambitio, niſi reclinatoriũ in ſtabulo, Mater in fœno, Filius in præſepio; tale elegit Fabricator mundi hoſpitium, huiuſmodi habuit delitias Sacræ Virginis puerperium: panniculi pro purpura, pro byſſo in ornatu regio lacinia congeruntur, genitrix eſt & obſtetrix, & deuotam dilectæ ſoboli exhibet clientelam.* & Bernardus. *Naſciturus itaque Dei Filius, cuius in arbitrio erat, quodcunque vellet eligere tempus, elegit quod moleſtius eſt, præſertim paruulo, & pauperis Matris Filio; quæ vix pannos haberet, ad inuoluendum, præſepe ad reclinandum, & cum eſſet tanta neceſſitas, nullam audio pellium fieri mentionem;* & paulo poſt, *in ſtabulo naſcitur Chriſtus, & in præſepio reclinatur; & nonne ipſe eſt, qui dicit, Meus eſt orbis terræ, & plenitudo eius? Quid ergo ſtabulum elegit? plane, vt reprobet gloriam mundi, damnet ſæculi vanitatem.* Placuit pauperies Chriſto, placuit Matri Virgini, quæ Filio ſimillima eã ſummopere amauit, & Regum opibus, delitijsque prætulit: cum Filium in templo obtulit, agnum, quia pauper, offerre non potuit: ſi quæras de auro à Magis oblato, pauperibus ab ea donatum, conijcere licet. Quid, inquies, dicendum de voto paupertatis? Apoſtolos huiuſmodi voto ſe obſtrinxiſſe, veriſimile exiſtimant ex verbis, *ecce nos reliquimus omnia. &c.* viri docti, Beatam Virginem eorum Magiſtram, illiſque virtutum ornamentis illuſtriorem, idem feciſſe, nonnullus opinabitur. Naſcentis Eccleſiæ initio fideles paupertatis votum nuncupaſſe, probabile putat Cornelius à Lapide, in cap. 5. Act. Apoſt. ſtatum religioſum à Chriſto Domino inſtitutum, non ambigo, & oſtendit Franciſcus Suarez lib. 7. cap. 2. tom. 3. de Religione, vbi addit. Apoſtolos vere fuiſſe trium votorum nuncupatione religioſos: quam ſententiam S. Auguſtinus, lib. 2. c. 17. de conſenſu Euangeliſtarum. lib. 17 cap. 4. de Ciuitate Dei, & q. 4. epiſt 89. indicauit: & docuerunt S. Thom. 2. 2. q. 88. art. 4. ad 3. & quæſt. 186. ar. 4. ad 1. Aluarus Pelagius lib. 2. cap. 56. de planctu Eccleſiæ. Palud. in 4. d. 38. Caſtrenſis v. votum, contra hæreſes, Io: Gerſon Alphab. 42. ſerm. de cœna Domini; & Alph. 22. litera N, regularem vitam ab Apoſtolis originem habuiſſe ſcribit: & Dominicus à Soto lib. 7. de iuſt. & iu. q. 2. art. 5. col. 2. ex D. Dionyſ. Cardinalis Bellar. lib. 1. c. 5. de Monachis, §. Sexto. Hieronymus Plato de Bono ſtatu religioſi, Cornelius à Lapide l. c. Antonius Caracciolus in Synopſi vet. relig. rituum in notis ad præfationem conſtitutionum Clericorum Regularium. Veram ſententiam, tradentem, Apoſtolos communem vixiſſe vitam, & ſubſtantialia Religionis vouiſſe, probat validè doctus amicus Gabriel Pennottus lib. 2. cap. 5. Hiſt. Tripart. Clericorum Canonicorum.

ſerm. de Natiuit.

vide etiam ſi libet, S. Brigittam, lib. 4. c. 76. Reuelat.

Sanctiſſima Dei Mater Maria Virgo perpetua, virginum Regina, monialibus ad virtutes omnes, ad victorias, ad triũphos, ad cæleſtis gloriæ coronas facem prætulit, Virginum ſacrandarum inſtitutum quouis religioſo hominum ordine (excipe Apoſtolos religioſam vitam profeſſos

feſſos

Digitized by Google

ſeſſos antiquius, & ab ipſis Apoſtolis ſacrarum mulierum cætum ortum duxiſſe, nonnulli exiſtimarunt.

S. Iphigeniam regiam Virginem à S. Mattheo Baptiſmo donatam, edoctamq. ſacro velo conſecratam cum multis virginibus vixiſſe, non defuere, qui ſcripſerint. Abdias Babilonius, Petrus de Natalibus, & Ribadenera ex ijs fuerunt; & ex Abdia Claudius Eſpēſæus de Continentia lib.4.c.9. Martyrologium Romanum die 21. Septembris Sanctam hanc Virginem Iphigeniam à S. Mattheo baptizatam, Deoque dicatam fatetur. Thomas Sāchez in Opere morali hanc virginem Sāctimonialem agnoſcit, & Suarez to.3. de Relig.lib.& cap.3.nu.12.

S. Martha, dracone interfecto, multarum ſororum cætum coegit, templum in Dei Matris honorem, cænobiumq. conſtruxit. S. Maximini conſilio (S. Antonino teſte) obſecuta, ibique aſperum vitæ genus amplexa non carnem, non oua, non caſeum comedit, non bibit vinum, ſemel tantum in die cibum ſumens, centies noctu, centies interdiu in precibus procumbebat in genua:

S. Ignatius Epiſcopus, & Martyr, Apoſtolorum temporibus vicinus, ſacrarum virginum collegium memorat, epiſtola ad Philippenſes, *ſaluto* (inquit) *congregationem virginum legionem viduarum*, legūt alij ex alia verſione, ſaluto collegium virginum, & cætum viduarum, Monaſterium intelligit Cardinalis Baronius, locutum autem S. Ignatium de Virginibus Deo dicatis diſce ex illis verbis. *Agnoſce Virgines cui ſe conſecrauerunt.*

Flauia Domitilla virgo, nobili deinde illuſtrata martyrio, Plautillæ Clementis Conſulis ſororis filia, & Clementis eiuſdem neptis baptiſmo à Petro Apoſtolo aucta à S. Clemente Romano Pontifice ad pietatem inſtituta, cum Deo virginitatem fuiſſet pollicita ab eodem ſacro velāmine conſecrata fuit.

Valeriam virginem cęleſtis Regis ſpōſam virginitatem mentis, & corporis Deo deuouiſſe, & pro Chriſto obtruncatam ęternam inueniſſe vitam S. Martialis Lemouicenſis Antiſtes teſtatus eſt Suarez monialium inſtitutum vetuſtiſſimum perpetuumque in Eccleſia fuiſſe affirmat, & virgines à temporibus Apoſtolicis ſacras, veloque virginitatis donatas. S. Iphigeniā à S. Mattheo, S. Teclam à S. Paulo, S. Petronillam à S. Petro conſecratas; & S. Martam, Maſſiliæ virginum collegium inſtituiſſe, & cum illis ad obitum vſque vixiſſe. Benedictus Iuſtinianus in cap.7. epiſt.1. ad Cor. Collegij virginum à S. Martha inſtituti meminit; regiæque puellæ, quæ S. Mattheo auctore virginitatem vouit, & Sancti Ignatij teſtimonio puellas plurimas ipſo naſcentis Eccleſiæ exordio virginitatis voto ſe adſtrinxiſſe, oſtendit. Quattuor Philippi filiæ virgines vaticinantes, in quibus S. Hieronymus primitias virginitatis, poſt Chriſti Crucem, conſecratas dixit, fortaſſe voto Deo virginitatem dicauerant. Piamon Abbas, apud Caſſianum, primos fideles, quorum erat cor vnum, & anima vna, Cęnobitas appellauit. Card. Bellarm. lib.1. de Monachis. cap.5.§.3. docet, Tertullianum, qui de velandis virginibus, & Cyprianum, qui de Habitu virginum, opuſcula edidere, de virginibus Deo, per ſolemnem profeſſionem, dicatis, locutos, oſtendit.

Non naturali tamen, non Diuino, ſed eccleſiaſtico iure præceptam eſſe Sanctimonialium clauſuram, exploratum eſt, vt dixi. De hac re Azo.to.1.Inſt.mor. lib.13 cap.82. Ludonicus Miranda de Monialibus q.1.ar.1. Nauar.com.4.de Reg. Sanchez tom.2.Op.Mar.lib.6.c.15. num.3.

Magnus olim Sanctimonialium numerus: quo primum tempore, Romæ conſpectæ Moniales.

EX Monialibus quædam olim in priuatis ædibus cum parentibus, ſeu cognatis, ſiue alijs notis Chriſti fidelibus; quædam in aliarum Sanctimonialium contubernio degebant. Claudium Eſpenſæum, Petrum Caniſium lib. 2. c. 14. de Beata Virg. Cardinalem Baronium, Suarez tom.4.de Relig. (vt alios ſilentio prætercam) huius rei teſtes habes. C. Baronius in Annalibus Eccleſiaſticis duplex hoc virginum, quæ ſe Deo vouerunt, genus explicat: inter eas, quæ priuatas incolebant ædes, Marcellinam Ambroſij lib. 4. c. 9. de contin.

Digitized by Google

ſanctiſſimi Mediolanenſium Epiſcopi ſororem à Liberio ſacratam; quæ, cum opibus afflueret, alias etiam Virgines ſibi adiunxerat, Euſtochium, Principiam, Demetriamque recenſet. Harum virginum, & earum, quæ in cœnobio religioſam ducunt vitam, genus S. Gregorius Nazianzenorum Antiſtes, cognomento Theologus, in Carmine ad Hellenium indicauit.

Atque ita guſtato Chriſto feliciter ipſis
Guſtato prius eſt facta medela cibo.
Ac multa tales toto verſantur in orbe,
Qua ſe cumque Dei porrigit alma fides
Pars animis paribus incenſa cupidine regni
Tecta eadē, & vita par genus vſque colit.
Aſſidēt infirmis pars altera, patribus, aut cū
Fratribus in ſancta virginitate manet.

S. Auſtrebertam virginem Audomarus Trauanenſis Epiſcopus Chriſto ſponſo conſecrauit; vixit hæc aliquandiu ſic conſecrata in paternis ædibus, deinde monaſterium, cui Burgeſledis preerat ingreſſa eſt; tandem monaſterio Pauliacēſi fuit præfecta. Vixit Dagoberti Francorum Regis æuo. ex Surio in eius vita. tom. 1. in Februario.

Ingentem Sanctimonialium priſcarū numerum, ex Gregorio Theologo, ex Theodoreto, & Ambroſio innoteſcit. Gregorium audiuiſti canentem.

Ac multa tales toto verſantur in orbe,
Qua ſe cunque Dei porrigit alma Fides.

lib. 1. de virginibus ad Marcellinam ſororem.

Ambroſium audi. *De Placentino ſacrandæ virgines veniunt. de Bononienſi veniunt, de Mauritania veniunt, vt hic velentur,* & paulo poſt. *Ex vltimis citra, vltraque Mauritaniæ partibus deductæ Virgines hic ſacrari geſtiunt; & cum ſint omnes familiæ in vinculis, pudicitia tamen neſcit eſſe captiua. Quid de Bononienſibus virginibus loquar fœcundo pudoris agmine, quæ mundanis ſe delitijs abdicantes ſacrarium virginitatis incolunt?* alibi clarius *Diſcite quantas Alexandrina, totiuſque Orientis, & Africana Eccleſia quotannis ſacrare conſueuerit, (virgines) pauciores hīc homines prodeunt, quam illic virgines conſecrantur.*

lib. 3.

Conſentit Auguſtinus, lib. 30. contra Fauſtum, dicens, maiorem penè in Eccleſijs omnibus virginum, quam mulierum haberi numeroſitatem. Theodoretus Cyrenenſis Epiſcopus, non minus, quam Ambroſius placebit. verba eius refero latinitate donata. *Multa enim alia quidem vitam amplexa ſunt ſolitariam; partim autem viuere amarunt cum pluribus, adeo vt ducenta quinquaginta, & plures, & pauciores ſimul viuant vno cibo veſcentes ſupra ſolas ſtoreas ex inſtituto dormientes; & manus quidem lana tribuentes hymnis vero linguam conſecrantes. ſunt eiuſmodi innumerabilia ſapientiæ gymnaſia, non ſolum in noſtra regione, ſed etiam per totum Orientem. ijs autem plena eſt & Paleſtina, & Ægyptus, & Aſia, & Pontus, & tota Europa; ex quo enim Chriſtus Dominus honorauit virginitatem; vt qui natus ſit ex Virginitate, prata virginitatis natura germinauit, & hos ſuaueolentes, & qui non marceſcunt, flores offert Creatori.*

Monialium cœnobia ſapientiæ gymnaſia.

aliàs ex virgine.

Ignatio Epiſcopo, & martyre, ſuperſtite, Philippis virginum Deo dicatarum, quibus ſalutem dixit, collegium extabat. Hieronymus ad Sabinianum, monaſteriorum Aegypti, & Syrię virginum, & viduarum meminit, dicens. *Moris eſt in Ægypti, & Syriæ monaſterijs, vt tam virgo, quam vidua, quæ ſe Deo vouerint, & ſeculo renunciantes omnes delitias ſeculi conculcarint, crinem monaſteriorum Matribus offerant deſecandum, non intecto poſtea, contra Apoſtoli voluntatem, inceſſura capite, ſed ligato pariter, ac velato;* nec *hoc quiſpiam præter tondentes nouit, & tonſas, niſi quod quia ab omnibus fit, pene ſcitur, vel ab omnibus.*

Ex eius epiſtola ad Philippenſes.

De Monaſterio à Paula Romani Senatus prima, Bethleem erecto, in eius epitaphio ad Euſtochium, hæc *Poſt virorum monaſterium, quod viris tradiderat gubernandum, plures virgines, quas è diuerſis prouincijs congregarat, tam nobiles, quam medij, & infimi generis in tres turmas, monaſteriaque diuiſit, &c.*

Helena ſacris virginibus Hieroſolymis præbuit epulum, & famulæ habitu ſuccincta eiſdem miniſtrauit; & Regina orbis, ac mater Imperij famularum Chriſti ſe famulam deputauit. huius filius Conſtantinus Imperator ſanctiſſimum perpetuarum virginum cętum (ait Euſebius) conſtanter colebat, quod in earum mentibus Deum ipſum, cui ſe conſecrauerant, inhabitare crederet. S. Gregorius tria millia Sanctimonialium alebat: Antinoi, Aegypti vrbe duodecim erāt Sanctimonialium cœnobia. ad Nili ripam in

lib. 2. vitæ cap. 28. Io: Diac. S. lib. 2. c. 1. vitæ S. Gregor.

Palladius lib. 7. c. 137

mona-

monaſterio Tebenenſi quadringẽtæ monachæ S. Pachomij diſciplinam ſequentes degebant. Palladius lib. 8. de vitis Patrum. cap. 39.

Poſteriora, & recentia tempora ſi inſpicias, in vno Minorum Obſeruantium Ordine, in Comitijs generalibus in Hiſpania habitis ann. 1633. quindecim millia Monialium cœnobia, & ducenta quinquaginta earum, ſolemnibus votis deuinctarum millia recenſita à viris grauibus, qui ijs Comitijs interfuerũt, audiui, & legi in ſchedulis.

De tempore, quo Sanctimoniales in monaſterijs Romæ conſpectæ, S. Hieronymus in epitaphio Marcellæ viduæ ad Principiam virginem, ſuo æuo hoc acci-

Epiſt. 16. diſſe, teſtatus eſt, his verbis. *Audiuimus, te illius adhæſiſſe conſortio, & nunquam ab illa, ne tranſuerſum quidem vnguem, vt dicitur, receſſiſſe, eadem domo, eodem cubiculo vſam, vt omnibus in vrbe clariſſima notũ fieret, & te matrem, & illam filiam reperiſſe: ſuburbanus ager vobis pro Monaſterio fuit, & rus electum pro ſolitudine, multoq; ita vixiſtis tempore, vt ex imitatione veſtri, & conuerſione multarum, gauderemus, Romam factam Hieroſolymam. crebra virginum monaſteria, monachorum innumerabilis multitudo, vt pro multitudine ſeruientium Deo, quod prius ignominia fuerat, eſſet poſtea gloria.*

31. die Ian. Athanaſium, perſecutionum procellis aliquando iactatum, à quo S. Antonij Aegyptij, monachorum patris, vita conſcripta, & viſus in Aegypto S. Pachomius, monachatum in Occidentem Romam præcipuè, detuliſſe, conſtat: de qua re Cardinalis Baronius in Annalibus Eccleſiaſticis, ad annum 328. viderat monachorum in Aegypto cœnobia, Romam profectus monaſticum celebrauit inſtitutum: quod viri, & mulieres magno animo ſuſceperunt. Euſtochium virginẽ magnæ Paulæ filiam Sanctimonialis Romæ in priuatis ædibus fuit, prima Romanæ vrbis virgo nobilis à Hieronymo nuncupata. *Nunc*, ait, *ad te omnis dirigatur oratio; quæ quanto prima Romana vrbis virgo nobilis eſſe cœpiſti, tanto tibi amplius laborandum eſt, ne & præſentibus bonis careat, & futuris*, monitis eam deinde alijs excitat. *ſorores tuæ curſitent, & quærant, quomodo Chriſtum hoſpitem ſuſcipiant, tu ſemel ſæculi onere proiecto, ſede ad pedes Domini, & dic: Inueni eum, quem quærebat anima mea, tenebo eum, & non dimittam, &c. ſemper te cubiculi tui ſecreta cuſtodiant: ſemper tecum ſponſus ludat intrinſecus; Oras, loqueris ad ſponſum: legis, ille tibi loquitur, &c. Ab eo audies, Hortus concluſus ſoror mea ſponſa, hortus concluſus, fons ſignatus. caue ne domum exeas, & velis videre filias regionis alienæ, & foris vagentur virgines ſtultæ: tu intrinſecus eſto cum ſponſo.*

Cardinalis Baronius, in Notis ad Martyrologium Romanum, S. Marcellam vi-

duam ingentibus animis nobilitatis faſtum calcantem primam in vrbe monaſticam vitam ab Athanaſio traditam exercuiſſe, memoriæ prodidit. (v. Epitaph. Marcellæ.) S. Pachomij nomen, diſciplinamque monachorũ ab illo inſtitutorum, idem S. Athanaſius primus Romam aduexit. Pachomius autem Monialibus ſororem etiam Præfectam dedit; vt oſtendi alio loco. Dum ille Eccleſias, ſibi ſubiectas, & quæ erant in ſolitudine, luſtraret, S. Pachomij monaſterium vidit. (vide S. Hierony. epiſ. 16. ad Principiam 5.)

De ſeptis, quibus Sanctimoniales clauſæ. Quo primum tempore intra ſepta vixerint.

S. Martham S. Mariæ Magdalenæ ſororem, iunctis ſibi alijs mulieribus, monaſterium incoluiſſe, tradunt nonnulli: & ego indicaui ſuperius. Petrus Màturus, in Notationibus ad Hiſtoriam S. (par. 2. tit) Antoniſii, ſacras virgines quarto ſæculo clauſas fuiſſe, ex eius verbis colligit; idq; ex Tripartita confirmat: monaſteriorum Paulæ meminit Hieronymus, etiam epiſtola ad Sabinianum Diaconum inſano ſacræ virginis amore captum. (In epitaphio Paulæ ad Euſtoch.) *Poſt Apoſtoli Petri baſilicam*, inquit, *in qua Chriſti flammeo conſecrata eſt, poſt Crucis, & Reſurrectionis, & Aſcenſionis dominicæ ſacramenta, in quibus rurſum ſe in monaſterio victuram, ſpoponderat, audes crinem accipere, tecum noctibus dormitura, quam Chriſtus moſ... fuerat in ſpelunca? Deinde à veſpere vſque mane feneſtræ illius aſſides, & quia propter altitudinem hærere vobis cominus non licebat, per funiculum, vel accipis aliquid, vel remittis. Vide, quanta diligentia Domini fueris; vt nunquam domi virginem, niſi*

Digitized by Google

in Eccleſiam, videris; & cum talem vterque veſtrũ habuerit voluntatẽ niſi per feneſtrã nocte facultas vobis nõ fuerit colloquẽdi.

Sic Marianus Victorius in ſcholijs in epiſ. 48. S. Hieronymi. Romæ in Baſilica S. Petri flammeum, & velum acceperat virgo, & Bethleem cum Paula, & Euſtochio acceſſerat (vt reor) ter profeſſionẽ ediderat, ſcilicet in die Crucis, Reſurrectionis, & Aſcẽſionis.

Gregorius Nazianzenus de ſacris virginibus ſub eod. tecto degẽtibus cecinit.

Pars animis paribus incenſa cupidine regni
Tecta eadẽ, & vitæ par genus, vtq. colit.

Gregorius Nyſſenus Baſilij Magni, magnæq. Macrinæ frater, epiſtola ad Olympium monachum, de vita, moribuſque Macrinæ diſſeruit: Hæc virginum collegium rexit, & in virtutibus erudiuit, ab infantia autem in diuinarum literarum ſtudia incubuit in Sapientiam Solomonis inprimis & Pſalmos, quorum cantilenam ſurgens è lecto, accedens ad ſtudia, ab eis recedens, cibum ſumens, recedens à menſa, cubitum pergens, ad preces exurgens ſemper habebat. Matrẽ viduam Macrina, Deo conſecrata, ad monaſterium, ad ſapientiæ ſtudium, ad puram viuendi rationem adduxit, virginum illic degentium vna erat menſa, ſimilis lectulus, par & æqua rerum omnium ad vitam ſpectantium ratio, dignitatis differentia ex virginum multitudine ſublata. *Talis erat* (præſtat Gregorij verba ad pietatem excitantia referre) *vitæ ordo, tantaque in ſapientiæ ſtudio præſtantia, tam grauis viuendi diſciplina, vt nulla deſcribi poſſit orationis facultate: quales enim ſunt animi, qui corporis vinculis ſoluti, moleſtijſq; liberati, ex hoc vitæ carcere auolauerunt, talis erat earum vita; quæ ab omni rerum humanarum vanitate aliena ad Angelorũ vitæ ſimilitudinem proximè accedebat: non ira, non inuidia, non odium, non ſuſpitio in ea cernebatur: omnis honoris gloriæ, & aliarum id genus inanium rerum cupiditas, omnis faſtus, & ſuperbia, & alia ſimilia vitia inde reiecta erant, delitias ſuas in temperantia collocabant, gloriam ſuam in eo putabãt ſitam, quod notæ eſſent nemini; diuitias, quod nihil poſſiderent; quodque terrenas omnes copias tanquam puluerem à corporibus ſuis excuſſiſſent, &c. ſola illic rerum diuinarum vigebat cura, perpetuumque precandi ſtudiũ & aſſidua pſalmorum decantatio, quæ nullo vnquam tempore, nec die, nec nocte intermittebatur, vt in ea re, & opus ipſarum pariter, & quies conſiſteret, &c erat ipſarum vita inter humanam, cæleſtemq. naturam interiecta, vtriuſque particeps, vtrique finitima.* Hæc Nyſſenus ad Olimpium. Porro Macrina earum virginum dux erat, & magiſtra, quæ aliquando ægrotans non in lecto, ſtratoue quopiam, ſed humi, tabula ſacco ſubiecta, & altera puluinaris loco caput eius ſuſtinente, quieſcebat; De hac virgine ſanctimoniæ, & doctrinæ faſtigio inſigni, cuius diſcipulum eloquentium Theologorum vertex Gregorius idem ſe profitetur; Martyrologium Romanum, die 19. Iulij.

Alia, innumera ferè, ſacrarum fœminarum monaſteria priſcorum temporũ referre poſſem; in quibus illæ parietibus ſeptæ Deo viuebant: S. Pachonius Thebenenſis Abbas multos habuit ſui inſtituti ſectatores, monaſterium proprium, & magnum, in quo ipſe viuebat, mille, & quadringentos alebat viros; fœminarum etiam cœnobiũ condidit, in eo eadẽ viuendi forma, quæ in monaſterijs virorũ; idemque inſtitutum, præter melotem. (ouillam ſcilicet pellem) trãs Nilum erat fœminarum cœnobium, ex aduerſo monachorum. Si virgo obiret, reliquæ virgines cadauer concinnabant ad ſepulturam; & ad Nili ripam efferebant; Monachi flumen traijcientes, cum palmis, & oliuæ ramis, & pſalmodia illud transferebant, & in ſuis humabant ſepulchris. S. Pachomij ſoror monialium tam inſignis monaſterij mater eas inſtruebat, vt cor à rebus terrenis abſtractum ad cœleſtia, & manſura erigerent. — Ex Palladio lib. 8. de vitis Patrum c. 39.

S. Amon virgo cum virgine coniuge aliquãdo vixit; deinde ille monachorum, hæc virginum multitudines cõgregauit. Ruffinus lib. 2. de vitis Patrum cap. 30. Amon vixit tempore S. Antonij Abbatis. — Pallad. lib. cit. cap. 8.

Sãctimoniales nonnullæ olim è monaſterijs aliquando egrediebantur, nonnullæ intra ſepta continebantur.

Vidimus paulo ante Sãctimoniales S. Pachomij diſciplinam ſeruantes defunctarum cadauera ad Nili ripam efferre conſueuiſſe. Leoni Tertio, cui non pauci — Pallad. lib. 8. c. 39. — In Leone I V.

Digitized by Google

pauci fuerant infenſi, Caroli Magni ope Romam redeunti Sanctimoniales ipſas obuiam proceſſiſſe, Anaſtaſius Bibliothecarius his verbis teſtatur. *Tunc Romani præ nimio gaudio ſuum recipientes Paſtorem omnes generaliter in vigilia B. Andreæ Apoſtoli, tam Proceres Clericorum, cum omnibus Clericis, quam Optimates, & Senatus, cunctaque militia, & vniuerſus populus Romanus, cum Sanctimonialibus, & Diaconiſsis, & nobiliſsimis matronis, &c. omnes connexi ad Pontem Miluium cum ſignis, & bandis, & canticis ſpiritualibus ſuſceperunt, & ad Eccleſiam B. Petri Apoſtoli eum deduxerunt: vbi & Miſſarum ſolemnia celebrauit.* Virgo ſacra, quam Sabinianus Diaconus deperibat, in Baſilica S. Petri Chriſti conſecrata flammeo ad cœnobium Bethleemiticum profecta, ex eo in templum ſacræ ſpeluncæ, in qua Dei Filius natus, ſe conferebat, eamque nunquam, niſi in Eccleſia, à Sabiniano cōſpectam S. Hieronymi oſtendit calamus. Sed his non (epiſt. 48. ad Sabinianū.) immoror, ne in meridie lucernam adhiberi à me, putes. Oſtendendum paucis, Moniales, quæ è monaſterijs pedem non efferebant, priſcis temporibus, non defuiſſe.

S. Cæſarius Epiſcopus Arelatenſis fęminarum cœnobium, tanquam arcem condidit Cæſariam ſororem è Maſſilienſi monaſterio (illuc eam miſerat, vt diſceret quod doceret, & diſcipula prius eſſet quam magiſtra) cum paucis ſodalibus euocauit: multæ virginum cateruę fallaces rerum labentium flores contemnentes ad eum locum, Ceſarij Patris, & Cæſariæ matris ſinum expetentes, confluxerunt. Erant autem (ait author hiſtoriæ) in illo loco adeo incluſæ, vt vſque ad ſupremum vitæ diem nulli earum fas eſſet extra monaſterij locum progredi. Ex Cypriano S. Cæſarij diſcipulo, in eius vita ad Cæſariam Abbatiſſam. tom. 4. Surij in Auguſto. viuebat S. Cæſarius anno 454. cum Pontifex Max. Romæ, Theodoricus Rex Rauennæ magni fecit.

De inſigni inſignium fœminarum in interiori Thebaide monaſterio, in quo Euphraſia virgo regio ſanguine genita, infans ferè, ſacras veſtes induit, ſcriptor vitæ illius præclara memoriæ prodidit; quæ hic ex eo referam, rationem viuendi Monialium, vetitumque è monaſterio egreſſum indicabunt. *Erat autem*, inquit, *in quadam urbe monaſterium fœminarum, in quo plus minus cētū & triginta degebāt: in eo nemo vel vinum, vel oleum, vel vuas, aut ficus, aut poma in cibum ſumebat. erāt inter eas, quæ ab infantia, ſe ne ueniſſe quidem poma, aſſererent: eaque interdum leguminibus, alias oleribus veſcebantur, ſed nullo oleo conditis. Quædam earum veſpere ſumebant cibum, quædam poſt biduum, nonnulla poſt triduum: nulla earum pedes lauabat aqua, balneas vero, quod eis corporum nudatio abbominabilis videretur, nec audire ſuſtinebant: cubabant omnes humi in cilicio, quod in latum vnius, in longum trium eſſet cubitorum, nec erat requies diuturna, veſtes quoque habebant cilicinas, quæ in pedes vſque ſe porrigerent. laboris autem tantum quæque ſiue operis ſuſcipiebat, quantum vires paterentur. Si qua in morbum incidiſſet, nulla ei medicorum fomenta adhibebantur; ſed pro maximo Dei beneficio accipiebat eam morbi moleſtiam, ferens æquanimiter, donec à Deo curaretur. Nulla ex eis è monaſterio egrediebatur; ad fores monaſterij Ianitrix erat, quæ, ſi quid nunciatum eſſet, intrò perferebat, reſponſaque referebat. multæ illic curationes diuinitus fiebant.* Sub Theodoſio Imperatore floruit S. Euphraſia. Cardinalis Baronius in Not. ad Martyr. Rom. 13. Martij.

(Apud Suriū tom. 2. in Martyr.) (Clauſura.)

In monaſterio à S. Melania conſtructo virgines nonaginta, nonnullæque ab impuris illecebris ad veram pœnitentiam peragendam traductæ fœminæ: omnibus eæ à Melania datæ leges; ne cum viris vnquam ſermonem haberent; ex monaſterio non egrederentur, nihilq; vnquam ab ijs acciperent; qui extra fuiſſent. Ex eius vita, tom. 1. Surij in Ianuario. Aeuo Eudoxiæ Theodoſij coniugis vixit Melania iunior, quæ Melaniæ ſenioris, neptis fuit. Vide Palladium lib. 8. cap. 119. de vitis Patrum, Roſuueidum in præludijs ad lib. 8. de vit. Pat. vbi de iunioris Melaniæ, & Piniani coniugis peregrinatione accurate.

De clauſura præſcripta à Concilio Carthaginenſi tertio, cap. 33. & à canone 46. Trullano, qui ſextæ adſcribitur Synodo alio in loco paucis ſcripſi. Concilium Cabilonenſe 2. canone 65. *Sanctimoniales*, ait, *niſi forte Abbatiſſa ſua pro aliqua neceſſitate incumbente, illas mittere*

te, nequaquam de monaſterio egrediantur. c. autem 57. de Abbatiſſa leges, eam, ſine Epiſcopi licentia, niſi in quibuſdam caſibus, egredi non poſſe.

In Conſtitutionibus Caroli Magni à Hlothario Imperatore eius nepote in Epitomen redactis, Hincmari ſæculo, anno ſcilicet Chriſti Domini 800. hanc offendes conſtitutionem; De *monaſterijs, vbi Nunnanes ſine regula ſedent, volumus;* pag. 236. *vt in vno loco congregatio fiat regularis, & Epiſcopus prauideat; vbi fieri poſſit; & vt nulla Abbatiſſa foras monaſterio exire præſumat ſine noſtra iuſſione, nec ſibi ſubditas facere permittat; & earum clauſtra ſint bene firmata.* In Concilio Lugdunenſi 3. (edito à P. Iacobo Sirmondo, cum alijs veteribus Galliæ Concilijs) can. 3. puellæ, quæ in monaſterio concluſionem elegerunt, & deinde diſceſſeruut, à communionis gratia ſegregantur, quouſque ad monaſterium redeant. anno 583. & paulo ante (anno. ſ. 581.) Concilium Matiſconēſe de ſeptis monaſteriorum loquitur, can. 19. referens, Agnetem monacham fuga è monaſterij ſeptis egreſſam, & ad ea deinde reuocatam. Conc. Aquiſgranenſe (tom. 2. Conc. ab eodem editorum), cap. 12. *Summa intentione,* ait, *Abbatiſſæ ſatagendum eſt; vt monaſteria puellarum ita vndique firmiſſimis circumdent munitionibus; vt nulli intrandi, aut exeundi, niſi per portam pateat aditus; quatenus nec viri quiddam, quod non decet, in eorum clauſtris agendi, Sāctimoniales foras vagandi habeant facultatem.*

De antiquitate clauſuræ monialium Dionyſius Carthuſianus in Dialog. inter ſponſum Chriſtum, & ſponſam Monialem art. 3. & 4. hoc autem 4. articulo refert verba hæc Hieronymi ad ſuas Moniales. *extra Monaſterij limitem nulli veſtium liceat exire; hac lex, hæc arma, hæc ſumma profeſſio ſit omnibus vobis; vt quæ ſemel intrauerit, poſt profeſſionem nunquam permittatur exire.* At regulam Sanctimonialium, quæ habetur tom. 12. Operum S. Hieronymi, illius non eſſe, cenſet Roſuueidus in Not. in Vitas Patrum.

NOTATIO.

NOnnæ, dicuntur etiam Nonnanes, & Nunnanes; ſunt autem Nonnæ Sanctimoniales in epiſtola 19. Bonifacij Archiepiſcopi leges. *Si verò inuentus fuerit, vt cum veluta, & conſecrata Domino Nonna concubuiſſet & adulteria, & monaſteria Nonnarum.* lib. 2. Capitularium, tit. 2. *Similiter, & Nonna velata eadem pœnitentia contineantur.* S Hicron. epiſt. 22. de virginitate ſeruanda ad Euſtochium. *Maritorum experte dominatum, viduitatis præferunt libertatem caſtæ vocantur, & Nonnæ.* Hæc, & alia de voce *Nonna* Heribertus Roſuueidus, in Onomaſtico, verbo Nonna, vbi Gloſtarium Clambcronenſe manuſcriptum.

Sanctimonialis Nunna, monacha, monialis, Nonnas, Nonnanes dictas, ex capitularibus non vno in loco, diſces lib. 5. tit. 316. *ſimiliter, & Nonnanes velata eadem pœnitentia teneantur.* cōſule Roſuueidum lib. citato.

S. Hieronymus, initio prologi vitæ S. Hilarionis, lib. 1. de vitis Patrum, Aſellam *Nonnam* appellauit. *Decus. & dignitas virginum Nonna Aſella.* Varijs nominibus vocatæ ſunt Moniales. Ab Ignatio ſe Editiones Roſueidianæ. Deo conſecrantes, à Cypriano Deo dicatæ, ab Optato velatæ Chriſti ſponſæ, à Hieronymo Chriſti flammeo conſecratæ, ab Ambroſio velatæ, & ſacro velamine tectæ. ab Auguſtino Dominicæ, Sanctimoniales, Caſtimoniales, à Fulgētio Deo conſecratæ. ab alijs Deo per continentiam dicatæ, ſacræ perpetuæ continentiæ ſectatrices, virginitatem, ſeu continentiam profeſſæ.

Moniales, tempore SS. Dominici, & Franciſci, in cœnobijs clauſæ.

S. Dominico Honorius Pontifex præceperat; vt Moniales Vrbis varijs in locis degentes in vnum cogeret; vt regi facilius, & cuſtodiri cautius poſſent, tres illi in hac re adiutores addidit Hugolinum Oſtienſem, Nicolaum Tuſculanum Epiſcopos, & Stephanum de Foſſa noua; ſed illæ inueteratam amantes libertatem, Pontificis voluntati obſequutæ non ſunt. Abbatiſſa tamen, & ſorores inſignis Cœnobij S. Mariæ Transtyberim S. Dominici cohortationibus aures præbuerunt; & anno Domini 1219. 12. Kal. Martij ad Sancti Sixti monaſterium,

riũ, vbi Sãcti Dominici filij habitauerãt, indeque ad S. Sabinam Pontificis dono diuerterant, commigrarunt: Prædicatorũ Patrem, ne vnquam è monaſterio exirent, neue parentes alioſue intra clauſtra exciperent, prudentiſſime præcepiſſe dicunt vno ore ſanctiſſimi viri diſcipuli, teſtatumque reliquit Ferdinandus Caſtillius p.1.lib.1.cap.31. Hiſtoriæ Ordinis Fratrum Prædicatorum.

S. Clara à S. Franciſco præcelſæ perfectionis formam edocta, illius conſilio, ad S. Damiani templum cum ſorore, ſe cõtulit, ibi ſe clauſit, virginum Chriſti collegio inſtituto, anno 1212. initia poſuit. Hugolinus Oſtienſis Epiſcopus, (fuit deinde Greg. IX. in Romano Pontificatu) Seraphici Ordinis Protector, Sanctimonialibus S. Damiani, S. Benedicti regulam tradidit, & ſacræ clauſuræ leges. Innocentius IV. (apud Vuaddingũ, ad annum 1219. anno 4. Honorij Tertij) ad eaſdem Mouiales, quas Ordinis Sancti Damiani incluſas nuncupat, datis literis; Hugolini eis preſcriptas leges commemorat; in ijs de clauſura, *omni namq; tempore vitæ ſuæ clauſæ manere debent, & poſtquam clauſtrum huius religionis intrauerint aliqua regularem habitum aſſumentes, nulla eis concedatur licentia, vel facultas inde vlterius exeundi; niſi fortè cauſa plantandi, vel ædificandi eandem religionem ad aliquem locum tranſmittantur, morientes vero tam dominæ, quam ſeruientes, quæ profeſſæ fuerint, intra clauſtrum, prout conuenit, tumulentur* Cauet præterea, ne quis homo ſine venia, earum cœnobium ingrediatur: ait enim. *De ingreſſu perſonarum in monaſterium firmiter, & diſtrictè præcipimus; vt nulla vnquam Abbatiſſa, vel eius ſorores aliquam perſonam religioſam, ſeu ſæcularem, aut cuiuslibet dignitatis in monaſteria intrare permittat, nec omnino hoc alicui liceat; niſi cui, & quibus conceſſum à Summo Pontifice fuerit, vel à nobis, vel poſt nos, ab illo, cui ſicut, & nobis, ſolicitudinem, & curam ſpecialem gerendam de vobis ſpecialiter Dominus Papa duxerit iniungendam.*

vide Vuaddingum to. 1. n. Mun. ad an. 1212 nu. 25.

Loco cit.

Innocẽtius Quartus, S. Clara, & ſororibus monaſterij S. Damiani Aſſiſiatis poſcentibus, regulam traditã illis à S. Frãciſco, & à Raynaldo Oſtienſi, & Velletrenſi Epiſcopo approbatam, Apoſtolico munimine roborauit, vt ex litteris eius ad Sanctam Claram, & ſorores, Aſſiſij datis anno Pont. eius 11. 5. Kal. Auguſti apertè conſtat. De clauſura loquens regula ait *Capillis* (eius quæ vult eſſe Monialis) *tonſis in rotundum, & depoſito habitu ſæculari, concedat ei* (Abbatiſſa ſcilicet) *tres tunicas, & mantellum. Deinceps extra monaſterium ſine vtili manifeſta, & probabili cauſa eidem exire non liceat, finito vero anno probationis, recipiatur ad obedientiam, promittens vitam, & formam paupertatis in perpetuum obſeruare.* paulo poſt: *Nulla vobiſcum reſidentiam faciat in monaſterio niſi recepta fuerit, ſecundum formam veſtræ profeſſionis.* ſororibus ſeruientibus licebat ex cauſa egredi cap. 9. de illis hæc. *Sorores ſeruientes extra monaſterium longam moram non faciant, niſi cauſa manifeſta neceſſitatis requirat.* cap. 11. agitur de oſtij monaſterij cuſtodia, & hæc ibi *Nec omnino aperiatur alicui intrare volenti; niſi conceſſum fuerit à Summo Pontifice, vel à Domino Cardinali Protectore.* Capellano ſine ſocio ingredi, non licet, hoc habes cap. 12. *Nec liceat Capellano, ſine ſocio monaſterium ingredi, & intrantes in loco ſint publico, vt ſe poſſint alterutrum, & ab alijs intueri.*

Extant literæ to. 1. Bullar. cõſtit. 12. Solet.

cap. 2. regulæ.

NOTATIO.

IN controuerſia eſſe videri poteſt, an Moniales S. Claræ ante Vrbanum IV. clauſuræ lege ex voto obſtringerentur. Lodouicus Miranda, lib. de ſacris Monialibus (eum habes in fine tomi primi Manualis Prælatorum regularium) q.1.ar.1. tradit, Moniales S. Claræ clauſuram ex voto ſeruaſſe, regulamque à S. Franciſco eis traditam Innocentij IV. auctoritate confirmatam fuiſſe (præerat Eccleſiæ Innocentius IV. anno 1243.) art. 2. docet, eaſdem ante Bonifacium VIII. ex regulæ voto, ad eam obſeruãdã, fuiſſe obſtrictas: at ego ab hac viri docti ſententia non poſſum non diſcedere. Regulam perlege, clauſuram ab eis non ex voto, ſed ex lege ſeruãdam (ni fallor) inuenies. Vrbanus IV. mitiorẽ condidit, pro S. Claræ ſororibus, regulam, (ſecundam nuncupant) & quæ illam ſunt amplexæ, Vrbaniſtæ appellatæ, plures ſunt, quam primæ ſectatrices: in hac Vrbanus

Clariſſæ primæ regulæ ex voto nõ tenẽtur ad clauſuram.

for-

formulam præſcripſit edendæ profeſſionis; in eaq. clauſuræ votum expreſſit. Do verba *Ego ſoror N. promitto Deo, & Beatiſsimæ Mariæ ſemper Virgini, & Beato Franciſco, & Claræ, & omnibus Sanctis, & tibi Dominæ Abbatiſſæ, uiuere ſub regula à D. Vrbano Papa IV. Ordini noſtro conceſſa, toto tempore uitæ meæ in obedientia, ſine proprio, et in caſtitate, etiam, ſecundum quod per huiuſmodi regulam ordinatur, ſub clauſura.*

cap.3. reg. to. 1. Bull. conſtit. 7. Vrbani IV.

Quid Clauſura monialium nomine; & quo iure Sanctimonialibus cuiuſcunque Ordinis præcepta ſit.

lib.6.

QVid nomine clauſuræ intelligatur, diſce ex Bonifacio 8. cap.11. de ſtatu reg.& ex Conc.Trideat.ſeſſ.25.c.5 de Regul. Bonifacij conſtitutionem renouante. Clauſuræ lex Sanctimonialibus omnibus iniungit, ne ex monaſterijs, poſt profeſſionem, ne ad breue quidem tempus, niſi ex legitima cauſa approbanda ab Epiſcopo, egrediantur; decernitque nemini cuiuſcumque conditionis, ſexus, ætatiſque intra monaſterij clauſtra ingredi licere, ſine Epiſcopi, aut ſuperioris licentia in ſcriptis obtenta.

Non naturale, non Diuinum ius, ſed humanum eccleſiaſticum clauſurā Monialium pręcipit. iure Diuino tamen Sanctimoniales votorum paupertatis, caſtitatis, & obedientiæ religione deuinciuntur, (*uouete, et reddite*) & naturæ lex indicat, ea ab ijs efficienda, quę ſeruādis votis maxime proſunt. ſeruatam clauſuræ legem caſtitatis voto ſeruando vtilem eſſe, lippis, tonſoribuſque notum eſt. Nō naturali, nō Diuino iure clauſuram præcipi, docent Nauar.comment.4. de Reg. nu.39.& 42. Azorius tom. 1. Inſtit. moral.lib.13.c.8.q.2.Manuel.tom.1.Regul. qq.44. ar.1.Ludouicus Miranda art.1.de ſacris Monialibus, Sanchez tom. 2.Op. mor.lib.c.15.num.3.Bonaccina q.1.p.3. de Clauſura, & alij.

Dices. Chriſtus Dominus Diuini conditor iuris, clauſuram aliquando præcepit. ergo diuino pręcepta eſt iure.

Fateor, Chriſtum Dominum Sanctę Brigittę, quę ſanctimonialium cœnobiū inſtituerat, Regulam, quę Saluatoris dicitur, tradidiſſe, clauſuram præcepiſſe. cap. 8. hæc habet. *Nulli enim poſt introitum ſuum, licebit de monaſterij clauſtris exire.* & cap.7. *Remota omni occaſione cuiuſcunque neceſsitatis, ſiue ſupplicationis, nullus ſæcularium virorum, ſeu mulierum, nulluſque Religioſorum, ſeu aliorum clericorum clauſtra monaſterij monialium ingrediatur.*

At, ante hæc tēpora, Bonifacius VIII. de clauſura præcepta tradiderat; Chriſtus legem huiuſmodi ſibi placuiſſe, demonſtrauit; ille Moniales omnes ſuo præcepto Deuinxit; at Chriſtus ſolas Moniales monaſterij à Sancta Brigitta inſtituti: Bonifacius IX. in Bulla Canonizationis §. 34. conſtitutiones monaſterij à Sancta Vidua editas, à Sede Apoſtolica approbatas, teſtatur, Obijt S. Brigitta anno 1373. ætatis 70. Bonifacius IIX. creatus Pontifex anno 1294. Iubilæum anno 1300. celebrauit, vel etiam inſtituit.

Agemus primo loco de lege; qua Sanctimonialibus egreſſus è Monaſterijs, deinde de lege, qua alijs ingreſſus in earum Monaſteria vetitus eſt.

S. Auguſtini æuo Monialium clauſurā non ſeruatam, colligit Sanchez lib.cit.ex epiſt.109. S.Auguſtini. Bonifacius Octauus clauſuram illis indixit; audi. *Periculoſo, & deteſtabili quarundam Monialium ſtatui (quæ honeſtatis laxatis, &c. prouidere ſalubriter cupientes, præſenti conſtitutione perpetuo irrefragabiliter valitura ſancimus, vniuerſas, & ſingulas Moniales præſentes, atque futuras cuiuſcunque Religionis ſint, vel Ordinis, in quibuslibet mundi partibus exiſtentes ſub perpetua in ſuis monaſterijs debere de cætere permanere clauſura; ita quod nulli earum Religionem tacite, vel expreſſe profeſſæ, ſit, vel eſſe valeat, quacunque ratione, vel cauſa (niſi fortè tanto, & tali morbo euidenter earum aliquam laborare conſtaret; quod non poſſet cum alijs, abſque graui periculo, ſeu ſcandalo commorari) monaſteria ipſa deinceps egrediendi facultates, &c.* Cōcilium Tridentinum Bonifacij conſtitutionem renouauit c. vnic. de ſtat. Reg. in 6.

ait refero verba. *Bonifacij IIX. conſtitutionem, quæ incipit, Periculoſo, &c. renouans Sancta Synodus vniuerſis Epiſcopis ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ præcipit; vt in omnibus Monaſterijs ſibi ſubiectis ordinaria, in alijs verò Sedis Apoſtolicæ auctoritate, clauſura Sanctimonialium vbi violata fuerit diligenter reſtitui, & vbi inuiolata eſt, conſeruari maximè procurent:* & paulo poſt, *Nemini autem Sanctimonialium liceat, poſt profeſſionem, exire à Monaſterio, etiam ad breue tempus, quocunque prætextu: niſi ex aliqua legitima cauſa ab Epiſcopo approbanda, indultis quibuſcunque, & priuilegijs non obſtantibus.*

Qua ratione Monialibus arctior clauſum indici potuerit, quam ſit ea, ad quam ex vi regulæ, aut profeſſione obligabantur.

LVdouicus Miranda, q. 1. art. 2. de fac. Mon. docet, Moniales S. Claræ ante Bonifacium Octauum, ex voto regulæ, ad clauſuram diuinctas fuiſſe: at, pace docti viri, hoc dicendum fuit de Monialibus, quibus Regulam condidit Vrbanus IV. nam in formula profeſſionis promiſſionem clauſuræ addidit: quæ in priori S. Claræ Regula non erat, quamuis Virgo illa Seraphica ſe, ſuaſque filias clauſuræ ſubiecerit. Moniales alias voto hoc ex regu'a non obligari, opinatus eſt.

Non potuiſſe Moniales cogi ad clauſuram, quædam, quæ affert Miranda, indicant argumenta: ea nihili furiens, & merito, certiſſimam aſſertionem ſtatuit. Summus Pontifex, & Eccleſia Moniales ad ſeruandam clauſuram cogere poteſt. Probat cōcluſionem ex Bonifacio VIII. ex Conc. Trid. ex Pio V. ex Greg. XIII. & ex vſu Eccleſiaſtico, & ratione. Regulares tenentur etiam ad ea, quæ implicite, & indirecte continentur in regula. Lex clauſuræ auſteritatem à Monialium regula alienam non inducit; ſed ad regulam indirecte, ſiue implicite ſpectat, clauſura ad vota regularia ſeruanda, caſtitatis præcipuè valde neceſſaria exiſtimata fuit. Vide Sanchez tom. 2. Op. mor. lib. 6. cap. 2. num. 42. & Suarez tom. 4. de Relig. lib. 1. 1. c. 8. num. 7. qui vere tradit, Religioſis poſſe præcipi, quæ in Religioſo ſtatu, ſeu regula continentur directe, vel indirecte: qualia ſunt, quæ ſecundum rationem prudentiæ, ad religioſi ſtatus decentiam, vel puritatem neceſſaria, vel vtilia ſunt. præterea, religioſo ſtatu, cui ſeſe Moniales addixere, ſuppoſito: Pontifex ex vi ſuæ iuriſdictionis, clauſuram illis præcipere potuit.

Propoſitionem allatam, & probatam ſuperius nonnulli de fide eſſe, opinantur: pro hac ſententia referuntur à Miranda Angles in 4. p. 7. diff. 4. dub. 2. Garzias de Culanda, olim Epiſcopus Curienſes, lib. de clauſura Monialium concl. 2.

Cur Bonifacius IIX. clauſuram Monialibus indixerit.

VT tolleret honeſtatis violandæ pericula, & ſcandala, vt demeret Monialibus vagandi occaſionem, vt quarūdam periculoſo, & deteſtabili conſuleret ſtatui. lege conſtitutionis verba; *quæ honeſtatis laxatis habenis, &c.* & vt Sanctimoniales omnes à publicis, & mundanis conſpectibus ſeiunctæ Deo liberius omnino ſeruire, (demptaque laſciuiendi occaſione) corda, & corpora eidem in omni ſanctitate diligētius cuſtodire poſſint. Hæc diſces ex ipſa Bonifaciana conſtitutione Sponſus apud Dionyſ. Carthuſianum art. 3. Dialogi de Reformat. Monialium; cur clauſtra præcepta Monialibus indicat his verbis.

Quia fœminæ ſunt ſpecialiter, & naturaliter multum inſtabiles, fragiles, molles, ac debiles ratione: ideo periculoſiſſimum eſt Monialibus inter viuos apparere, ipſoſque inſpicere, alloqui, audire. Nec aliqua lingua poteſt exprimere, quanta peccata, & ſcandala orta ſint, atque aſſidue creantur ex hoc, quod Moniales clauſtra ſua egrediuntur, & perſonas viſitant ſæculares, viros quoque permittunt ingredi ſua clauſtra. Vtinam tumentes vteri, & argumenta currentia ſuper terram non demonſtrarent hoc ipſum. præterea Moniales conſecratæ, & oblatæ ſunt Sponſo cæleſti: ideo oculos ſuos debent auertere ab omni alio amatore, & omnem occaſionem infidelitatis, & violationis vitare. art. ſeq. perpetuæ clauſuræ neceſſitatem, & vtilitatem oſtendit, & verba refert S. Hieronymi muliebre ingenium exprimentia: & ab hoc centum

C annos

annos nato regulam Monialibus ſcriptã aſſerit: in ea Senex Sanctiſſimus Moniales hortatur, vt intuitum vultus cuiuslibet viri, quamuis eſſet ſanctus, & Io: Baptiſtę æqualis in meritis, effugiant: & hæc annectit. *Credatis experto, nihil periculoſius eſt viro, quam mulier, & mulieri, quam vir: vterque ignes, vterque palea. Dicam audacter, proh dolor. Dei templa, vaſa Spiritus ſancti, ædificia Deo dicata ſunt proſtibula, niſi diligenti ſeruentur cuſtodia.*

Quantum proſit Monialibus clauſura, docet vbertim Carthuſianus, Dialogo cit. art. 2. meminit legis Bonifacianæ *Periculoſo*, &c. art. 3. narrat Patres Antonium, Pachomium, Baſilium, Auguſtinum, Benedictum, Franciſcum, Dominicum viris Regulas tradidiſſe, deinde Rectores Monialium cuiuſcunque Ordinis varias ediſſe conſtitutiones; ex quarum præcipuis vna fuit; vt clauſæ degerent: additque diu ante Bonifacium 8. Moniales clauſas fuiſſe, & cum, nonnullis ante ipſum annis, collapſa eſſet clauſura, Bonifacium renouaſſe ſua lege, & confirmaſſe priores de illa Patrum Conſtitutiones. cæterum S. Pachomius Monialium cœnobium inſtituit, eique ſororem præfecit. S. Macrina, S. Baſilij ſoror, inſigne ſacrarum mulierum Collegium rexit: & S. Pachomij, & S. Macrinæ Moniales è clauſtris aliquando exibant. S. Claræ Regulam S. Franciſcus dedit; quam deinde Apoſtolica probauit auctoritas; in omnibus Sanctimonialium cœnobijs diu ante Bonifacij VIII. tempora clauſuram ſeruatam, affirmare, non poſſumus: in paucis priſcorum ſæculorum monaſterijs clauſæ penitus degebant Sanctimoniales. vt alibi indicatum eſt.

Quid nam nomine Monaſterij, vnde exire nequeant Moniales.

CLauſuræ Monialium locus ille eſt, qui continetur clauſa cœnobij ianua, ad quem ſæculares nequeunt accedere, & extra quem Moniales non poſſunt exire. ad ſepta cœnobij Monialium, è quibus ijs non licet egredi, quicquid interiori murorum ambitu continetur ſpectare, alij dicunt, cum Comitolo, lib. 6. q. 3. Reſponſ. moral. & Suarez tom. 4. de Relig. lib. 1. cap. 10. a nu. 6. colligitur hoc ex Gregorij XIII. conſtitutione *Deo ſacris virginibus* §. *Declaramus* vbi dicit, Monialibus etiam Tertiarijs oſtium habere, non licere; per quod è monaſterio in exteriorem ſuam Eccleſiam, in quam ſæcularibus ad diuina aditus patere ſolet, venire poſſint; neque eis licere egredi monaſterij ianua, quæ monaſterij clauſura eſt, ad vlteriorem ianuam; per quam ſæcularibus ad rotam, vel ad loca diſtinata colloquijs acceſſus patet, claudendam. De hac re Sanchez loc. cit. num. 6. Franc. Merolla, tom. 1. Diſp. Theol. mor. diſp. 1. cap. 2. diffin. 2. num. 456.

Porta, ſeu ianua, quam Sanctimoniales aperire, & claudere ſolent, valuas habet (vt bene P. Comitolus loco cit.) pro ſeptis; quod enim ſunt muri clauſtri, quod violari Monialium egreſſu, aut aliorum ingreſſu non poteſt, id portæ ſunt valuæ; quæ intus reuoluuntur: quare Monialis, niſi è valuis exeat, non violat clauſuræ leges; non afficitur excommunicatione; De pœnis Monialium violantium clauſuram inferius. neque ſi alterum pedem, aut ſuperiorẽ tantum corporis partem (non autem pedes) ex ijs efferat, quia actio vetita non eſſet abſoluta, & odia ſunt reſtringenda: vt optimè Caietanus in Summa, v. Excommunicatio docuit.

Violabit ne clauſuræ præceptum Monialis, ſi in rota lignea ſedeat, & rota ita voluatur; vt illa ſæcularium extra ſepta monaſterij exiſtentium aſpectui, & libertati, ad aliqua illicita tractanda ſit expoſta? Negabunt nonnulli: at ego, cum Comitolo diſp. 3. lib. 6. cit. conſtanter affirmabo; nam cum duas rota habeat partes clauſam, & apertam, pars claudẽs clauſuram conſtituit; ſi hæc rota circũducta, ſit apud locum extra ſepta, ad quẽ ſæculares poſſunt accedere, ibi clauſuram conſtituet; & Monialis in ea ſedens clauſuræ ius non infringet: at infringet, ſi tabula claudens ſit apud ſepta interiora, & pars aperta, & Monialis ſæcularibus pateat, quia lignum rotam claudens ſepta monaſterij a loco, ad quem ſæculares poſſunt accedere, diſtinguit. Quid ſi Monialis, quaſi equitans, virili more, ex leuitate inſideat muro monaſterij, qui hortum claudit, aut monaſterium a loco non ſacro diuidit? Non infringet leges clauſuræ, quia ad hoc nõ

ſuffi-

ſufficit, vt pars corporis extra ſepta ſit; ſed requiritur,vt totum corpus ſit extra: nam niſi Monialis penitus egrediatur extra monaſterij ſepta,crimen fractæ clauſuræ conſummatum non cenſetur. Suarez tom.4.de Relig.lib.1.cap.10.num.7. peccaret tamen, ſi murum, animo egrediendi, aſcenderet; at non ligaretur cēſura: idem dicas de aſcendente murum, vt ingrediatur: ſi non accidat ingreſſus; qui,vel quæ aſcenderet murum, non ingreſſus,vel egreſſus cauſa,ſed ob curioſitatem,aut aliam cauſam, non delinqueret omnino contra clauſuram; ſed ratione ſcandali.

Quid ſi Monialis, ſuper tegulas tecti monaſterij aſcendat? non violabit præſcriptam clauſuram; quia tectum illud intra fines clauſuræ eſt; violaret, ſi è tegulis tecti monaſterij ad vicinum alterius loci tectum tranſiret: ſic etiam Sanchez num.7.loco cit

Quid ſi Monialis apertis valuis patrē, aut fratrem in limine conſiſtentem è valuis non egreſſa amplecteretur, deoſculareturque? Non infringeret clauſurę ſuis,quia ad illud violandum, egreſſus totius corporis requiritur; pars ianuæ interior eſt intra clauſuram, limen exterius extra; non Monialis, non pater, aut frater ſuos tranſgreditur limites; ſi non exeat,& hi non ingrediantur. Vide Sanchez tom.2.Op.mor.lib.6.c.16.num.10. Naldū in Summa v.Clauſura n.14.Emanuelem in qq. Regul.quē illi ſunt ſecuti.

Pius V.Motu proprio *Circa paſtoralis*, bis dicens, ne Moniales è monaſterijs, ſeu domibus proprijs egrediantur,non intellexit domus monaſteriorum ab illis ſeiunctas;ſed monaſteria, & domos pro eodem vſurpauit: nam dictio illa *ſeu*,vel *ſiue* verba ſola, non autem ſenſum ſeiungunt. ita Sanchez num.8. lib. cit. poſt Nauar.comment.4.de regul.n.44. & alibi,& Emmanuelē to.1.qq.Reg.q.44.a.3.

Quibus Sanctimonialium Ordinibus indicta ſit Clauſura.

ſeſſ. 25. c. 22. de Regul.

SAnctimoniales omnes in congregatione viuentes, ſi ſint ſolemniter profeſſæ,hac lege tenentur.Concilij Tridentini verba Moniales omnes etiam Ordinum militarium complectuntur. *Hæc omnia, & ſingula in ſuperioribus decretis contenta obſeruari ſancta Synodus præcipit in omnibus cœnobijs, necnon quarumcunque Sanctimonialium Virginum, ac viduarum etiamſi illæ ſub gubernio militiarum etiam Hieroſolymitanæ viuant. quocunque nomine appellantur,ſub quacunque regula,vel conſtitutionibus. &c:* Superius autem,cap.5.ad clauſuram Moniales deuinxit.Pius V.idem decreuit,*Circa paſtoralis*. quamobrem (quicquid nonnulli dubitare, videantur) affirmandum eſt, etiam Sanctimoniales Ordinum militarium S.Iacobi Calatrauæ, & Alcantaræ, iam profeſſas, clauſuræ lege obligari, quia decretis Concilij, & Pij V. continentur, mecum ſentiunt. Lud. Miranda q.1.art.3. de Monialibus, Sanchez num. 10.l.c.poſt Nauar. & Rodericū locis cit. Baſilius Pontius, lib. de impedimentis matrimonij,cauſa 27.q.2.c.18. §.4. Equites, & Moniales Sancti Iacobi ſimplicia emittere vota, vere autem Religioſos eſſe, & ſic in litteris pontificijs appellati, caſtitatemque coniugalem, quam promittunt, materiam voti eſſe, teſtatur. non pigeat viri docti verba percurrere. *Eoſque* (Equites, & Moniales Ordinis S. Iacobi) *eſſe verè, & ſubſtantialiter Religioſos, adeo certum exiſtimo; vt oppoſitum nimis licētiosè dictum, (ne dicam grauius) cum pleno ore literæ pontificia illos appellent Religioſos; & cum caſtitate etiam coniugali vera Religio conſtare poſſit; eo quod ſicut in paupertate latitudo eſt, ita etiam in caſtitate, quæ eſt materia voti?* de qua re Suarez tom. 4. de Relig.lib.1. de variet.relig.cap.4.à num.8.

De Monialibus Ordinum militarium alibi plura dabo.

Miranda quærit. An Oblatæ Turris ſpeculorum Romæ (Harum Sanctam Franciſcam Romanam Ducem ſequentium Congregatio, morum candore, & aliarum virtutum ornamentis floruit, ac floret) clauſuræ obligatione adſtringantur; & Nauarrum ſequitur, vt etiam Sanchez nu.15.Porro Nauar. lib.3. conſiliorum,conſ.81. & 82. de Regularibus, docet, eas clauſuræ lege non teneri, neque ad eligendam ſingulo quoque triennio moderatricē,quam Præſidentē dicūt: In hoc grauiſſimo aſsētior viro:nō autē in omnibus, quæ in duobus cōſilijs pro hac Congregat.religioſiſſima ſcripſit:nā quæ-

dam habet; quæ nequeunt admitti, & ſtudio breuitatis non refero.

An Monialibus Conuerſis præcepta clauſura.

SAnctimoniales S. Claræ Conuerſæ, ſeruientes dictæ, olim (neque ſecundum primam, neque ſecundum ſecundam regulam ab Vrbano IV. cōditam) clauſuræ iugo colla ſubmittere præcepto non adigebantur. Loquatur de ſuis Vrbanus cap. 19. *de ſeruitialibus, & ſororibus, quæ ſemper manere clauſæ ſicut aliæ, non tenentur, diſtrictius volumus obſeruari, vt, ſine licentia, nulla clauſuram egrediatur.*

to. 1. Bullarij.

Concilium Tridentinum ſeſſ. 25. c. 5. de Regul. (adde, quæ de Conuerſis habent Pontificia decreta.) nemini Sanctimonialium, poſt profeſſionem, à monaſterio exire, ne ad breue quidem tempus, quocunque prætextu, niſi ex aliqua legitima cauſa ab Epiſcopo approbanda licere, decreuit. indultis quibuſcunque, & priuilegijs non obſtantibus; at inter Moniales etiam Conuerſæ, emiſſa profeſſione tacite, vel expreſſe, recenſentur, in ſoloque miniſterio, non autem in ſubſtantia religionis, à Monialibus choro addictis differunt.

Miranda art. 5. has habet propoſitiones. Prima Vbi monaſteria Monialium non egent, & Cōuerſæ profeſſæ, ad quærendas eleemoſynas non indigent egreſſu, ad clauſuram obligantur. ex Pio V. m. p. *Circa paſtoralis* &c) Nauar. in cap. ſtatuimus Com. 4. nu. 44. Rodericus to. 1. qq. reg. q. 44. art. 4. vide etiam Sanchez num. 13. loc. cit. Suarez tom. 4. de Relig. lib. 1. cap. 8. Bonaccina q. 1. par. 2. de clauſura, Secunda, Si, ob egeſtatem monaſterij, eleemoſynæ extra illud ſint colligendæ, Moniales huic muneri addictæ intra monaſterij clauſtra degere non poſſunt. ex Pio V. loco citato.

Tertia. Monaſterij egeſtate ſublata, Conuerſæ iam profeſſæ, quæ ſtipem colligebant, intra Monaſterij clauſtra includendæ ſunt. ex Gregorio XIII. m. p. *Deo ſacris virginibus, &c.* De huiuſmodi Conuerſis plura Sanchez, à num. 54. & Suarez a num. 18. quos legas, & Bonaccina, queſt. 1. p. 9. num. 15.

loc. cit.

Quot Conuerſæ mittendæ ad colligēdam eleemoſynam, dixit Zecchius, ex litteris Congregationis Cardinaliū apud ipſum, Sanchez num. 54. duo dubia, ob verba Pij V. & Gregorij XIII. explicat de Conuerſis Suarez, & Bonaccina loco citato.

Quid de Tertiarijs? Moniales Tertiariæ, ſiue de pœnitentia verè profeſſæ lege clauſuræ obligantur, ex Pio V. *Circa Paſtoralis.* Sanchez nu. 13. lòc. citato. Naldus in Summa v. Clauſura num. 6.

Quid de Nouitijs? Hæ, quia non ſunt profeſſæ, non tenentur: de profeſſis enim loquitur textus. Azor. tom. 1. Inſtit mor. lib. 13. c. 4. q. 1 Suarez loc. cit. num. 16. Sanchez nu. 16. Bonaccina loc. cit.

Si Nouitia autem exeat è monaſterio, ſine licētia Abbatiſſæ, aut Superioris, deſinit eſſe Nouitia; interrumpit ſcilicet nouitiatum; at non interrumpit; ſi licentiā egrediendi, habitu retento, ex iuſta cauſa adepta exeat, quam primum reuerſura. Suarez num. 16. loc. citat. Portel. v. Nouitia num 4. in Dub. Regul.

Mulieres religioſum viuendi modum ſimpliciter in Congregatione viuentes ad ſolemnia vota nuncupanda hortandæ ſunt. quod ſi faciant, ad clauſuram diuinctæ erunt; renuentes facere, non poſſunt aliquam ad ſuam impoſterum admittere Congregationem. ex Pio V, *Circa paſtoralis.* Vide Sanchez num. 14. & Azorium loc. cit.

Si alicui Virgini concederetur a Summo Pontifice, vt in paterna domo tria ſolemnia vota nuncuparet, clauſuræ præcepto non vinciretur, quia textus de Sanctimonialibus in congregatione viuentibus loquuntur. Sanchez nu. 17. Romæ virtutibus, & genere claram Monialem trium ſolemnium votorum obligatione obſtrictam Præſidentis Oblatarum, S. Franciſcæ Romanæ imperio ſubiectam, Vrbani VIII. Pontificis Maximi priuilegio, a clauſuræ lege exemptam noui.

Virgines, quæ, emiſſo virginitatis voto, ſe Deo conſecrarunt, & in collegio virginum degunt, & ſub obedientia, voto priuato, aut pacto promiſſa, vel ſpontanea, ſi non ſint in ſtatu pro religioſo ab Eccleſia approbato, & in eo tria ſubſtantialia vota non emiſerint, clauſuræ non

non ſubijciuntur; cum ijs tamen Pij V. conſtitutio eſt obſeruanda. Suarez num. 15. loco cit.

Poſſunt ne Moniales profeſſæ è monaſterijs aliquando exire, ſine licentia.

POſſunt, vt ad arctiorem Religionem conuolent, ſed tamen debent prius ad id faciendum veniam a Superiori, a quo petenda eſt, petere; petere autem ſufficit, quamuis quia petit, non obtineat *c. licet quibuſdam de Regularibus*; poſt Pij V. conſtitutionem, *Decori*, & Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 5. requiritur Superioris conſenſus. Azor. lib. cit. q. 1. Manuel. qq. Reg. Superiorum, & Ordinarij licentiam, ob indictam a Concilio Trident. Monialibus clauſuram, ad eum egreſſum neceſſariam putat; eoſque ad eam dandam, teneri. Sanchez vero, tom. 2. Op. mor. lib. 6 cap. 7. num. 6. exiſtimat, ſatis eſſe petere licentiam; quamuis non obtineatur. Cõcilium enim Tridentinũ de hoc caſu nõ loquitur, & hæc ſententia probabilis eſt. de trãſitu ad Religionem ſtrictiorẽ Suarez tom. 4. de Relig. lib 3. cap. 10. Virgo nobilis, & pia valde è clauſtrali (hac voce vtitur Paul. V. in literis Canonizationis S. Franciſci) Oblatarum Turris ſpeculorum vita, ad S. Ioſeph, Ordinis S. Tereſiæ, cœnobium, in eo profeſſura, conuolare volebat: at Paulus V. Rom. Põtifex eam inter Oblatas viuere voluit. (viuit illa adhuc) deſiderium arctioris Ordinis cæleſti præmio non carebit.

In hoc cap. de iuſtis cauſis exeundi à monaſterijs.

Ex alijs cauſis licebit exire? Concilium Tridentinum Epiſcopi iudicio cauſam approbandam relinquit. *Niſi*, ait, *ex aliqua legitima cauſa ab Epiſcopo approbanda*. Bonifacius VIII. cauſam definiuit, ſi Monialis ſcilicet eo ſit correpta morbo, vt cum alijs, ſine graui periculo, aut ſcãdalo, communicare nequeat. Pius V. m. p. *Decori* cauſam certis limitibus clauſit; *Niſi ex cauſa magni incendij, aut infirmitatis lepræ, aut epidimiæ à monaſterijs præfatis exire: ſed neque in præfatis caſibus extra illa, niſi ad neceſſarium tempus ſtare licebit.* Incendium non poſtulat, vt petatur facultas exeundi, ob certum periculum; nec cauſa euidens per ſe Superioris eget approbatione: Suarez cap. 9. nu. 12. Dum pars monaſterij igne flagrat, Moniales degentes in altera parte, in qua nullum eſt ab igne periculum, egredi nequeunt. Suarez cap. 9. nu. 11. loc. cit.

Vrbanus IV. in Regula tradita Monialibus S. Claræ, nonnullos alios caſus numerauit, quos a Concilio Tridentino & a Pio V. reuocatos non fuiſſe, docuit Ludouicus Miranda q. art. 3. de clauſura Monialium: eos ego inferius adſcribam.

Quæres; an caſus a Pio V. recenſiti ad ſimiles caſus extendi poſſint? Duæ ſunt ſententiæ. affirmant probabiliter Nauar. Com. 4. de Regul n. 48. Suarez, to. 4. de Relig. lib. 1. c. 9. Sanchez tom. 2. Op. mor. lib. 6. cap. 15. nu. 37. Negant Guttierez in qq. Canonicis, cap. 14. loc. cit. art. 4. qui cenſet, tres caſus Pij V. ad alios ſimiles extendi nec poſſe, nec debere.

Si cœnobium ſit adeo amplum; vt in eo, quæ epidimia laborat, aut lepra remedijs medicis iuuari poſſit, ſine periculo contagionis aliarum Monialium, non poterit exire; item nõ licet exitus, ſi magnum incendium extingui, ſi hoſtibus irruentibus, aut imminenti ruinæ occurri poſſit, Monialibus in monaſterio permanentibus. Hæc omnia Sanchez loc. cit. nu. 32. De incendio, lepra, & epidimia Miranda art. 5. loc. cit. Per epidimiam non ſolum peſtem intelligit Sanchez; ſed eum etiam morbum, quo Monialis laborans, cum alijs, ſine graui periculo, aut ſcandalo, commorari nequit. ex cap. Periculoſo de ſtatu monachi in 6.

Iuſtam cauſam concedendæ licentiæ Monialibus, ad exeundum ad tutum locum, imminentis belli, quod ab Hæreticis, aut Ethnicis genitum timorem putat Sanchez nu. 44. loc. cit. cum Nauar.

Iuſta cauſa præterea licentiæ concedendæ, ad exeundum eſt, vt aliqua Monialis alteri eiuſdem Ordinis, & habitus cœnobio præſit. Sanchez nu. 45. Suarez cap. 9. nu. 5. loc. cit. vel vt ſit Nouitiarum magiſtra; vel vt munus in bonum commune totius monaſterij, obeat num. 46. vel vt exeat ad noui monaſterij fundamenta iacienda, num 47. vel vt excipiat iuramentum fidelitatis ab aliquo Principe, quod ille, ratione feudi, quod monaſteriũ habet, præſtare debet, & per procuratorem non vult, nu. 51.

Digitized by Google

Si vniuerſus Monialium Cōuentus locum mutaturns ſit, ex iuſta cauſa Prælatus poterit licentiam egrediendi tribuere. Concilium Tridentinum decreuit, vt ad monaſteria intra mœnia vrbium, aut oppidorum Moniales extra mœnia habitantes transferantur. Monialem, quæ in monaſterio corrigi nequit, ad aliud corrigendam poſſe Superiorum venia transferri, dixere Sanchez nu.47. Miranda; & Bonaccina, q.1.par.9.num.13. Monialem incorrigibilem expelli, poſſe è monaſterio affirmat Sanchez c. 9. nu.6. negat Bonaccina nu. 14. loc. cit. transferri poſſe, indicat Suarez cap.9. num.6. loc.cit. & hæc ſententia placet,

Videnda Notatio adiecta inferius, ex Reſponſ. Cardi petenda eſt licentia a ſede Apoſtolica. Suarez aſſert reſponſum.

Iuſtam cauſam concedendæ licentiæ exeundi nonnullis Conuerſis profeſſis, ad eleemoſynas, alendis Monialibus neceſſarias, perquirendas, ſi ſeruentur conditiones Motus proprij Pij V. *Circa paſtoralis*, nu.54. putat Sanchez.

Vt Abbatiſſa cœnobia ſibi ſubiecta perluſtret, non videtur iuſta cauſa egreſſus concedendi. Hoc munus ad Prælatos ſpectat. vide Sanchez num.50.

An ſit iuſta cauſa concedendæ venię; vt Monialis; cuius venter, illata vi a viro ſceleſto, intumuit, exeat ad pariendum quamprimum reditura, cōſiderabit Epiſcopus: negantem ſententiam ſequerer: ſi exeat, ſine licentia, non videtur excuſanda a violatione clauſuræ: niſi fortaſſe ius naturale conſeruandæ vitæ egreſſum repentinum illi ſuaſerit: quod erit diligentiſſimè perpendendum. leges humanas cum graui mortis periculo, non obligare, niſi vbi fidei, vel religionis honor, aut grauis boni communis neceſſitas intercedit, dixit, rectè, Suarez cap.9. num.9. loco cit. De cauſis egrediendi è monaſterijs Monialium Barboſa paucis in Collect. DD. in varia loca Concil. Trident. ſeſſ.25. c.5 de Regul.

Caſus excepti in Regula S. Claræ tradita ab Vrbano IV.

1 QVando adeſt ineuitabilis; & periculoſa neceſſitas incendij, incurſus hoſtilis, & huiuſmodi.

2 Quando Moniales mittuntur ad aliquem locum monaſterium fundaturæ; aut reformaturæ.

3 Quando aliqua Monialis ſit Prælata alicuius monaſterij, aut magiſtra Nouitiarum.

4 Quando Monialis in monaſterio, in quo degit, corrigi non poteſt.

5 Quando adeſt cauſa aliqua vitandi euidens, & graue diſpendium.

6 Quando Moniales, relicto primo monaſterio, iuſſu Prælati auctoritatem habentis, ad alterum ſunt migraturæ.

De Pœnis; quibus afficiuntur Moniales profeſſæ è monaſterio, contra ius, exeuntes.

MOniales profeſſę pręceptam clauſuram egreſſu violantes eo ipſo maiori latæ ſententiæ excommunicatione plectuntur. ex Pio V. *Decori*, &c. eius verba ſunt *Aliter autem, quam vt præfertur, egredientes, &c. excommunicationis maioris latæ ſententiæ vinculo ſtatim eo ipſo, abſque alia declaratione, ſubiacere, à quo, præterquàm à Romano Pontifice, niſi in mortis articulo, abſolui nequeant*. Præceptum ad lethalem culpam obligat, maior enim excommunicatio pro veniali non infligitur. Concilium Tridentinum Monialem clauſuræ legem infringentem excommunicationis afficit pœna. de qua Miranda, q.3. loc.cit.

Puniuntur etiam priuatione dignitatū, officiorum, adminiſtrationumq; quibus erant ornatæ; & inhabilitate ad obtenta, & in poſterum obtinenda. perpende verba huc ſpectantia, & indicata, Pij V. m.p. *Decori, & honeſtati*.

Quid ſi occultè clauſuræ limites Monialis aliqua lethaliter ſit tranſgreſſa? Excommunicationis maioris vinculo, ſine dubio, eſt irretita; at dignitates, officia, & adminiſtrationes non tenetur dimittere, ne infamię periculum ſit ſubitura. præterea verba Pontificis (quoad dignitates, officia, &c.) non videntur id poſtulare, vbi crimen eſt occultum; non enim addidit, *ſine alia declaratione*. Pœnam priuationis, ante ſententiam criminis declaratoriam, non obligare cenſuit. Couar. in 4.p.2.§.8.num.3. Vaſquez 1.2. diſp.168. c.4. art.15. & Sanchez in propoſita

Digitized by Google

poſita dubitatione, lib.6. cit.c.15.nu.65. ſententiam iudicis,quę crimen declaret, requiri, putat: contrariam ſententiam tamen cõmunem eſſe, opinatus eſt Suarez lib.5.de legibus cap. 8. num 18. cap. autem 9.diſput.de obligatione conſcientiæ, quando pœnæ priuatiuæ executio non requirit actionem. Merolla, tom.1. diſput.1. Theol.moral.cap.2. difficul.10. Rodericum,& Sorbum ſecutus, Religioſum in ſimilem lapſum culpam vſum ſui officij dimittere, non debere, putat; ſi infamiam timeat; ſed quærendam illi, occultis modis,diſpenſationem; & propter inhabilitatem contractam,non poſſe noui muneris onus ſuſcipere; nomine autem officiorum, ea intellige;quæ cum aliqua ſuperioritate ſunt coniuncta. Sic Sanchez num.66.loc.cit.

Quæ Sanctimoniales, ſine facultate è monaſterijs egredientes, excommunicatione non ligentur.

NOuitiæ non ligantur: nam lex Pij V. profeſſas tantum complectitur, nec Conuerſæ degentes in ædibus monaſterio iunctis, vt eleemoſynas colligant;etiã ad inutilia;imo ad malefacta patranda ex illis egrediantur; quia ædes illæ non ſunt regulares, nec monaſterij pars, neque illius clauſura continentur. Vide Sanchez loc.cit.nu.55. & 71. Nec Moniales profeſſæ,vt repentinum incendium, aut peſtem effugiant; cum ad petendam ab abſente Epiſcopo exeundi facultatem, repẽtini caſus grauitas tempus non concedat. Sanchez nu.70. loc. cit. Suarez cap.9.num.11 etiam ſæuiente peſte,Monialem exeundi licentiam ab Epiſcopo petere debere, docet; niſi periculum euidens eſſet in mora; vt ſi ſæua peſtilitas monaſterium inficeret, & Epiſcopus multum abeſſet; hunc caſum incendio Suarez æquiparat. Non ligatur Monialis frænesi correpta exiens; nec quæ aperta ianua ſororem alloquẽs ab amica impulſu brachiorum per iocum inuita extra ſepta monaſterij pellitur: neutra enim lethali culpa inficitur.Quid ſi aliqua duorum tantum pedum ſpatio exeat ab arcta monaſterij clauſura?clauſuram ab ea non violari, tradit Naldus, cum Grafio,v.clauſura, num.1. fauetque Merolla diffic.7.loc.cit num.502.Contra ſentit Bonaccina p.iv.num.1.loc.cit.q.1. certe limites clauſuram definiunt, in moniali etiam ad duorum pedum ſpatiũ ex illa egrediente; quia præſcriptos tranſilit: paruitatem materiæ Bonaccina,probabiliter,non agnoſcit. Videndus Sanchez. Intellige, ſi Monialis toto corpore egrediatur: nam ſi maiori corporis parte intra ſepta remanente, pede, aut pedibus exeat, clauſuram non violat;quia vetitam actionem non abſoluit. Portel. in dub. Regul. v.clauſura Monialium, num.25.

Vide Sanchez loco cit.nu. 69

Monialem, ex illata vi,vterum gerentem ad fœtum edendum exeuntem excommunicatione affici, puto: niſi id faceret, ad imminens ex veneno, aut vulnere vitæ periculum vitandum, & Epiſcopum, ante egreſſum,conſulere non potuiſſet. naturale ius ſeruandæ vitæ lex humana non tollit.

Monialis grauibus moleſtijs, & vexationibus torta, Epiſcopum ad monaſterium,opem ſibi ab eo ſperans, accerſit: recuſat ſæpius vocatus; hæc eum adit; violatam ab ea clauſuram exiſtimo. hæc enim cauſa exeundi non extat in Pij V. literis,& ab illis differt,quæ ibi recenſentur. excipe ſi euidens vitæ periculum fuiſſet in mora. Si aliqua ex cauſa iuſta, exeundi facultatem petat, & non aſſequatur, poteritne è ſeptis exire? Non poterit; niſi neceſſitas euitandi imminẽs vitæ periculum vrgeat; Eccleſiæ enim lex de clauſura cum vitæ periculo non obligat.

Monialis profeſſa, poſt iuſtum, vel iniuſtum è cœnobio egreſſum, ſi in ædibus clauſa detineatur, & ex illis exeat, clauſuram non infringit; nam ædes illæ monaſterium non ſunt. Nauar.Com.4. de Regul. num.44. not.4. Sanchez cap.15. num.9.loc.cit.

Romæ in inſigni Turris ſpeculorum monaſterio,(ſic vocatur ab Eugenio IV.) in quo locum non habet clauſuræ lex, Virgo ſanguine,& virtute nobilis trium ſolemnium votorum nodo deuincta, Summo Pontifice concedente ſub Præſidentis obediẽtia viuit; huiuſq; permiſſu, ex illo aliquando, ad paucas horas,exire poteſt;vt aliæ ſimplicibus obſtrictę votis.

Dum

Dum vrget exeundi è monaſterio neceſſitas; & Superior abſens, ſine graui periculo, non poteſt adiri, tunc Monialē, Prælato inconſulto exire poſſe, tradit, cū Dominico Franco, & alijs nonnullis, Sanchez num. 62. quam ſententiam non improbo; caret enim lege neceſſitas; tenetur tamē Monialis, dum extra ſepta degit, Superiorem monere, vt poſſit corrigere, ſi ei cauſa non probetur; at ad monaſterium reuerſa non tenebitur admonere. Vide Sanchez loc. cit. ſententia vero Suarez, cap. 9. nu. 12. loc. cit. dicentis, graui ſcandalo imminente, & religioſi Ordinis infamia, ex egreſſu, facultate non obtenta, quia Prælatus cauſam ſufficientem non cenſuit, legem humanam, ob commune Religionis bonum, cum periculo vitæ, ſeruandam eſſe, non diſplicet.

Monialis in aperto oſtio monaſterij conſiſtens, quia perfectè non exit, clauſuram non frangit. Sanchez, Zecchius, Bonaccina, Naldus; qui etiam à Merolla diffic. 7. loc. cit. referuntur: idem ſentiet Laurentius Portel. in Dubijs regularibus v. Clauſura Monialium num. 25. de Moniali aſcendente in monaſterij murum, vt exeat, vel ſæculari, vt ingrediatur, non tamen exeunte, vel ingrediente, dixi ſuperius.

An Monialis è cœnobio licitè exiens ad aliquem locum teneatur recto itinere illuc pergere, &, an confecto negotio, vel pulſo morbo, ſtatim redire.

GVtierez in qq. Canonicis lib. 1. c. 14 probatus Sanchez, nu. 61. loc. cit. verè tradit, Sanctimonialem ad fundandum, vel regendum aliquod monaſterium, vel cauſa correctionis, egreſſam, debere ad illud ſe recto itinere conferre; morali autem modo præceptum intellige; nam ſi illa parum moraretur, vel à recta via octo, vel nouem leucis deflecteret, vt cognatas, vel amicas inuiſeret, aut templum aliquod veneraretur, id ab ea in fraudem clauſuræ factum, cum Sanchez, non putarem.

Si, ob morbum, aut aliquod negotium legitimè egrediatur, ſanitatem perfectè adepta, vel negotio abſoluto, tenetur ad priſtinam cœnobij clauſuram è veſtigio ſtatim remigrare ex cap. vnico de ſtatu Regul. in 6. §. *Verum quando, &c.* & ex Pij V. conſt. *Decori, & honeſtati*, dicente; *ſed ne in prædictis caſibus* (magni incendij, lepræ, & epidimiæ) *extra illa monaſteria, niſi ad neceſſarium tempus ſtare licet.* præceptum autem cum ſit morale, breuis mora ei non repugnaret. Bonifacius VIII. indicat moram tantum alicuius momenti improbari: ait enim. *ſic quod in fraudem reſidentiæ ſiue mora clauſtralis nihil fiat omnino.* breuem moram non improbatam, vnius, vel alterius diei moram intelligit Sanchez loc. cit. nu. 6.

An Superiores, aliiue, ratione clauſuræ Monialium egreſſu violatæ pœnis indicatis afficiantur.

1 AFiciuntur maiori excommunicatione Romano Pontifici, extra mortis articulum, reſeruata Superiores extra caſus licitos licentiam egrediendi Monialibus quomodocunque concedētes, eas comitantes, & perſonæ, ſiue laici, aut ſæculares, vel eccleſiaſticæ conſanguineæ, vel non, earumque receptatrices. ſic Pius V. m. p. Decori, &c.

2 Moniales egreſſas, preſidētes, alioſq; prædictos Superiores licentiam huiuſmodi concedentes, dignitatibus, officijs, & adminiſtrationibus per eas, & eos obtentis priuat Pius V. loc. cit. eaſque, & eos ad obtenta, & in poſterum obtinenda inhabiles, & licentias quaſcunque, à quocunque, etiam à ſe, vel ab alio Romano Pontifice conceſſas, & concedendas nullas, & inualidas decernit, & declarat. Vide quę ſuperius ſunt allata; cum de pœnis Monialium illicitè egreſſarum actum eſt.

An

An pœna indicata locũ habeant in ijs, qui naturali compaſſione ducti Moniales egreſſas in extrema, vel graui neceſſitate comitantur, vel recipiunt.

NEgans Nauarri ſententia in c. ſtatuimus de Regul. nu.51. quæ cõmunis putatur, ſemper placuit, nam Pontifex earum delicto fauentes reſpicere videtur; at non fauent Monialibus clauſuræ violatæ reis, qui eas in extrema, vel graui neceſſitate comitantur, aut recipiunt, naturali permoti compaſſione. Cum Nauarro hanc ſententiam tuentur Rodericus in qq. Regularibus, tom.1.q. 49.art.vlt. Miranda q.3.art.7. loco citat. Azor.tom.1. Inſtit.mor. lib.13. c.8. q.1. Sanchez lib.6 c.15. nu.70. Vide etiam Laurẽtium Portel.in Dub.Regul.v.Clauſura Monialium num.27.

Hæretico extremam neceſſitatem patienti tenetur homo opem ferre. arg. c.Paſce 86.diſt. Nauar.in man. c.27. nu. 55.& dum extremè nõ eget, poteſt quis illi, quatenus homo eſt, opitulari; vt argumentum ducit Nauar.ex c. Duo illa nomina 23.q.4. & Caiet.in Sũma v. Excommunicatio, cap.1. defenſorem, & receptatorem hæretici eum appellat, qui hæreticum, quatenus hæreticus eſt, defendit, aut recipit. quod teſtatus eſt etiã Sanchez loc.cit. & lib.2. Op.mor. c.16. num.4. & Tolet.lib.1.c.19. Inſtruct. Sacerd.num.8. Vno verbo. egreſſui iniuſto Monialium, aut perſeuerantiæ in illo fauentes tantum recenſitis pœnis plectuntur. laudabilem agit actum, qui eas iam egreſſas comitatur, aut recipit; vt earundem honori, & pudicitiæ conſulat.

Quis iuſtam cauſam egreſſus Monialium approbet; & quis facultatem exeundi ex cauſa tribuere queat.

SVmmus Pontifex, & Concilium generale poteſt vtrunque: at de his nullum verbum. Videamus, quid Concilium Tridentinum, & Pius V. decreuerit. Synodus Tridentina ſtatuit, nemini Sanctimonialiũ licere egredi ex monaſterio ne ad breue quidem tempus, niſi ex legitima cauſa ab Epiſcopo approbanda. Pius V. de hac re m.p. *Decori*. exprimit: cauſas magni incendij, morbi lepræ; vel epidimiæ; Incendij cauſam approbari, non iubet (eſt enim iuſtiſſima) de morbo hæc habet. *quæ tamen infirmitas, præter alios Ordinum Superiores, quibus cura monaſteriorum incumberet, etiam per Epiſcopum, ſeu alium loci Ordinarium, etiam ſi prædicta monaſteria ab Epiſcoporum, & Ordinariorum iuriſdictione exempta eſſe reperiantur; cognita, & expreſſa in ſcriptis approbata ſit, à monaſterijs præfatis exire; ſed nec in prædictis caſibus extra illa, niſi ad neceſſarium tempus ſtare licet.* Concilium Tridentinum de ſolo Epiſcopo loquitur; at Pius Concilium explicans addit, *ſeu alium loci Ordinarium*: nomine *Ordinarij* intelligit Suarez, cap.9.nu.13. Epiſcopali iuriſdictione inſtructum; quia agitur de actu ad contentioſi fori iuriſdictionem ſpectante. Vicarius quoque Epiſcopi generalis Ordinarij nomine intelligitur, niſi Epiſcopus hoc ſibi reſeruaſſet. Huic ſententiæ adhæret Sanchez, cap.15.nu.30. loc.cit. Qui lib.3. de matrimonio, diſput. 29.concl.1. docet, huiuſmodi Vicarium ordinariam habere iuriſdictionem, & cũ eo Iacobus Sbrozzius lib. 2. de officio Vicarij q.57.& alibi. Ordinarios etiam dices, (cum Sanchez, diſp.cit de matr.) Vicarium Capituli, Sede vacante, aliorumque iuriſdictionem quaſi epiſcopalẽ habentium Vicarios: conſentit Merolla tom.1. diſput.theol.mor.diſput.1. cap.2. diff.4. num.488. & Miranda q. 2. art.2. loc.citato.

Si monaſterium Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubiectum Epiſcopo, tanquam Sedis eiuſdem legato, committatur, Vicarius Epiſcopi Generalis non eſt, ratione huius monaſterij, Ordinarius. Sãchez, & Merolla loc.cit. in fine.

N O T A T I O.

MOnialem profeſſam ab vno ad aliud monaſterium, etiam Ordinis eiuſdem; etiam de Epiſcopi conſenſu, transferri, non poſſe, ſine Apoſtolicæ Sedis licentia, reſpondit Eminentiſſimorum, & Reuerendiſs. DD. Cardinalium Congregatio. Reſponſum refert Suarez

cap.9.nu.6.loc.cit.additque; Niſi cauſa migrationis peculiaris iure expreſſa ſit. è nonnullis Vrbis Monialium cœnobijs ad fundanda extra Vrbem cœnobia, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, non ſunt egreſſæ fundatrices.

An ſolus Epiſcopus, ſiue Epiſcopali iuriſdictione inſtructus, cauſam approbet egreſſus, & facultatem concedat.

IN monaſterijs Epiſcopo ſubiectis ſolus Epiſcopus cauſam approbat, & facultatem exeundi impartiri poteſt. ex Conc. Trid. a quo, cauſam ab Epiſcopo approbandam, ſtatutum eſt. Pius V. hoc etiam de monaſterijs ab Epiſcopali iuriſdictione exemptis intellexit. Miranda, q.3.art.6. & Emanuel, tom.1.qq. regul. Moniali Prælato Regulari ſubiectæ ſatis eſſe, opinatur; vt, egreſſura ex cauſis indicatis, a ſuo Prælato petat, obtineatq. egrediendi facultatem, & Epiſcopi loci conſenſum non requiri. Concluſio Pij V. legi aduerſatur; eam probat Miranda; quia in Hiſpania eiuſmodi lex neque recepta, neque ad vſum reuocata fuit. pro locis in quibus lex Pij V. vſu eſt recepta, rationem affert, ex Synodo Trid. ſeſſ.25.cap.5. de regul. ſanxit hæc Synodus, veniam ingrediendi clauſtra monialium in neceſſarijs caſibus ab Epiſcopo, vel a Superiore dandam eſſe; ergo (ait) etiam egrediendi. At in exemptis etiam monaſterijs Epiſcopi loci approbationē neceſſariam eſſe, ex Pio V. conſtat: ait enim. *Quæ tamen infirmitates* (lepræ, vel epidimiæ) *præter alios Ordinum Superiores, quibus cura monaſteriorum incumberet, etiam per Epiſcopum, ſeu alium loci Ordinarium etiam ſi prædicta monaſteria ab Epiſcoporum, & Ordinariorum iuriſdictione exempta eſſe, reperiantur, cognita, & expreſsè in ſcriptis approbata ſit.* Veram hanc ſententiam amplexi ſunt. Suarez, tom.4. de Relig. lib.1. c.9. num. Nauar. com.4. de Regul. num.60. Azor. tom.1. Inſtit. mor. lib.c.8. Sanchez tom.1. Op. mor. lib. 6. c. 15. num. 26. Bonaccina q.1.p.8. de Clauſura num.1. Si in Hiſpania motus proprius Pij V. *Decori* in hac re non eſt receptus vſu, non obligat, & ſufficit Generalis, aut Prouincialis in monaſterijs Regularibus ſubiectis; (olim ex Minorum Ordine Cardinalis Protector veniam exeundi concedebat) ſic Sanchez num.18. & Bonaccina loc. cit. At Suarez prudenter dixit, quò ad non vſum, rem facti eſſe, & ſibi non ſatis conſtare; legemque Eccleſiæ ex acceptatione non pendere, neque ſua vi deſtitui; niſi poſt longiſſimam præſcriptionem, præcipuè cum iuriſdictionem, contra quam eſt præſcribendum, tribuit. Ratio Mirandæ ex Sinodo Tridentina non eſt admittenda: nam infert a diuerſis; vbi lex Pij V. apertè requirit Epiſcopi approbationem.

q.49 art.6.

Cauſa egrediēdi è monaſterijs exēptis approbanda ab Epiſcopo loci.

An, ad euitandam culpam, & cenſuram, licentia exeundi in ſcriptis danda ſit.

PIus V. in m.p.c. *Decori, &c.* requirit, vt licentia expreſſe in ſcriptis, & cauſa cognita, tribuatur, additque *Aliter autem quam vt præfertur egredientes, &c.* vnde rectè colligit Suarez loc. cit. eas omnes conditiones ad peccatum, & cēſuram euitandam neceſſarias eſſe. idem Sanchez c.15.nu.28.9. Atque, & c.16.a num.29. Idem ſentit Miranda q.3. art.6. concl.2. & Bonaccina nu.4 loc.cit.cum Nauarro; a qua ſententia diſcedere nequeo; Pij enim verba id apertiſſimè docent.

Exeundi licentia danda in ſcriptis.

An Epiſcopi ad clauſuram ſeruandam cogere teneantur Moniales eam non ſeruantes.

GRauiſſimo præcepto Synodus Tridentina ſeſſ.25.c.5. de Regul. eos ad hoc obligat. *Sancta Synodus* (ſic illa) *vniuerſis Epiſcopis ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit; vt in omnibus monaſterijs ſibi ſubiectis, ordinaria, in alijs verò, Sedis Apoſtolicæ auctoritate, clauſuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter reſtitui; & vbi inuiolata eſt, conſeruari, maximè procurent; inobedientes, atque contradictores, per cēſuras eccleſiaſticas, aliaſque pœnas quacunque appellatione poſtpo-*

ſita

ſta compeſcentes; inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

An Epiſcopi teneantur compellere ad clauſuram Moniales Regularibus ſubiectas.

NEgat Sanchez probabiliſſimè, c.15. lib.6.cit. num.21.exiſtimatque, ex mente Synodi Tridentinæ, poſſe eos auctoritate Apoſtolica Monialibus Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubiectis clauſuram indicere; non autem alijs Regularium Prælatorum gubernationi commiſſis. probat ex c. periculoſo de ſtatu Reg. in 6.& ex Nauar. Com.4.de Reg.nu.60. Idem ſentit Bonaccina q.1.p.6.

An ſæculares peccent, ſi opem in hac re Epiſcopis non afferant.

PRincipes contra decretum Concilij Tridentini non delinquunt, ſi auxilium petitum negent; quia Concilium eos hortatur. aliam tamen infringunt legem; qua ex officio ad illud præbendum iuſtè obligantur; at magiſtratus mortiferè peccant, & anathemate plectuntur ſi, ſine iuſta cauſa, petitum denegent auxilium. *Inuocato ad hoc ſi opus fuerit* (ait Concil. Trid.loc.cit.) *auxilio brachij ſæcularis, quod auxilium, vt præbeatur, omnes Chriſtianos Principes hortatur ſancta Synodus. & ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda omnibus magiſtratibus ſæcularibus iniungit.* In hanc ſententiam iuit Sanchez num.22. loc.cit.

De maiori excommunicatione loqui ſanctam Synodum, extra controuerſiam eſſe, opinor; præceptum enim graue eſt, & non ſolent Pontifices, & Concilia minoris excommunicationis cenſuram adhibere, cum, ſub pœna excommuncationis, aliquid præcipiunt; vt communis ſenſus Doctorum tradit.

An contraria conſuetudine aliqua Moniales à lege clauſuræ excuſentur.

SAnctus Thomas 1.2.q.92.art.3.rectè docet, conſuetudinem (hæc per actus multiplicatos efficitur) vim legis habere, legem abolere, & interpretari. Idem Soto lib.1.de iuſt.& iure q.7.ar.2. addens; non habere vim legis; niſi Principis conſenſu; de quo Suarez lib. 7. de Legibus cap.13. Caietanus in Summa v. Monachi de clauſura Monialibus a iure indicta loquens (nempe a Bonifacij VIII. lege, fuit enim Caiet. ante Concilium Tridentinum) Moniales, ſi numquã fuit acceptata lex, & Epiſcopi ſemper ſic gubernarunt, egrediendi facultatem concedendo, excuſari teſtatur; quia, inquit, iura non recepta tanto tem pore infirma ſunt. Sanchez, tom.2. Op.mor. lib.6. cap. 15. num.4. ſententia eſt, contraria conſuetudine decretis de ſeruanda clauſura deregari. cum Caietano ſenſit etiam Suarez, tom.4. de Relig.tit. lib. 5. cap.8.num.11.idemque dicendum, putat ſi alicubi fuit aliquando acceptata, & deinde contraria conſuetudine reuocata: lex autem illa de Monialium clauſura abrogari potuit in vna Prouincia; & non in alia, immo in eadem Prouinci a in vno religioſo Ordine, & non in alio; & in vno eiuſdem Ordinis cœnobio, & non in alio: nam Communitates diuerſæ ſunt, & poteſt vna legem recipere, ſeu præſcribere contra illam; quamuis alia non recipiat, & ad vſum nõ reuocet: quare nõ facile dãnandæ Moniales, quæ alicubi ex conſuetudine diuturna, & iuſta clauſuræ legibus, Epiſcopis ſcientibus, & non repugnantibus, non parent; qui tamen omnem lapidem mouere debent, vt illæ tam ſuaue, vtile que iugum ſubeant; Nõ vno in loco, Antiſtitum animarum zelo æſtuantium ſtudio Moniales, quæ prius exibant è clauſtris, cum laude, animarum fructu, & voluptate, clauſæ viuunt.

De vetito ingreſſu in Monialium Cœnobia. Hanc ſecundam clauſuræ earum partem appellare licet.

BOnif. VIII. c. vn. de ſtat. reg. in 6. de hac re ſic ſtatuit. *Nullique aliquatenus inhoneſta perſona, nec et am honeſta (niſi rationabilis, & manifeſta cauſa exiſtat, ac de illius ad quem pertinuerit, ſpeciali licentia) ingreſſus, vel acceſſus pateat ad eaſdem*; in regula Saluatoris, pro Monialibus S. Birgittæ, tradita a Chriſto Domino, præcipitur, cap. 7. ne viri, aut mulieres in earum monaſterium ingrediantur. Conc. Trident. Bonifacianum decretum innouans, dixit, *Ingredi autem intra ſepta monaſterij nemini liceat cuiuſque generis, aut conditionis, ſexus, vel ætatis fuerit, ſine Epiſcopi, vel Superioris licentia in ſcriptis obtenta, ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda*. His adde, quo Gregor. XIII. m. p. *Vbi gratia*.

ſeſſ. 25. c. 5. de Regul.

An Reges, & Reginæ comprehendantur à Concilio Tridentino, & à Gregorio XIII. dum vetant, ne quis in Monialium Cœnobia ingrediatur.

NOnulli affirmant probabiliſſimè, quia verba Conc. luce clariora ſunt, & fumus in fauorabilibus, quia Conc. & Greg. animarum bonum, & Religionis fauorem reſpiciunt. Hanc ſententiam valide tuetur Merolla, tom. 1. Diſput. Theol. mor. Diſp. 1. cap. 2. Coroll. 10. diff. 3. refertque pro eadem Suarez tom. 5. in p. 3. Diſput. 22. ſect. 6. num. 11. Idem aſſerit de S. R. E. Cardinalibus, qui Regibus æquiparantur. Negat Sanchez, cap. 16. l. c. Suarez tom. 4. de Relig. & Emmanuel tom. 1. qq. Reg. q. 48. art. 1. quibus adhæret Bonaccina: de filijs autem, & filiabus Regum idem ſentiunt. Regula Monialium Ordinis Minorum Regij ſanguinis fœminis, & monaſteriorum fundatricibus concedit, vt etiam decenti comitatu ingredi poſſint. Gregor. XIII. interrogatum dixiſſe, ferunt, ſe huiuſmodi regulæ, quo ad Reginas, & fundatrices non derogaſſe; quoad monaſteria Monialium quorumcunque Ordinum, ſi Reginis, & fundatricibus id cōceditur in Regula; extendunt, Sanchez c. 17. & Merolla num. 471. l. c.

An Eminentiſſimis S. R. E. Cardinalibus ingreſſus in monaſteria Monialium ſit vetitus.

CArdinales in monaſteria Sanctimonialium ſibi ſubiectarum in caſibus neceſſarijs ingredi poſſunt, præſunt Cardinales Epiſcopi Monialibus ſuæ iuriſdictionis; præſunt nonnulli Vrbis monaſterijs Epiſcopali in illa prædicti iuriſdictione; præſunt nonnulli, quatenus Protectores tantum quorundam Cœnobiorum. De habentibus iuriſdictionem intelligenda eſt concluſio, non autem de non habentibus, niſi ex Apoſtolica conceſſione, hoc etiam ijs liceat. Sodalitas S. Bernardi Romæ res temporales Cœnobij S. Suſannæ adminiſtrat, Eminentiſs. & Reuerendiſs. Cardinalis protectioni ſubeſt, Sixti V. Cœnobij Fundatoris, priuilegio, tres Sacerdotes, qui Viſitatores dicuntur, ad ſpiritale Monialium regimen deligit; hos autem Sixtus quaſi Epiſcopali iuriſdictione in idem monaſterium munitos eſſe, voluit. tomo ſecundo Bullarij extat conſtitutio *Sacroſancta militantis*, &c. Dat. anno 1587. Id. Iul. Secundum Vrbani IV regulam, Monialibus S. Claræ traditam, poterant Cardinales in earum clauſtra ſe conferre; at hoc priuilegium Synodi Trident. & Romanorum Pontificum decretis ſublatum putat Miranda quæſt. 2. art. 13. de Monial. traditque, ingreſſum in Cœnobia Monialium, præcipuè S. Claræ, ſine peculiari Sedis Apoſtolicæ licentia (monaſteria eorum iuriſdictioni ſubiecta, in neceſſarijs tamen caſibus, excipit) ijs non licere; probat ex Tridentin. ex Pio V. & ex Gregor. XIII. v. etiam Merollam Diffic. 3. l. c. nu. 468.

An

An Epiſcopi, & alij Sanctimonialium Superiores, ſine iuſta cauſa, intra earum ſepta ſe conferre poſſint.

CErtum eſt, eos non poſſe; hoc enim vetant Conc. Trid. l.c. & Gregor. XIII. perlege loca, & Nauar. lib. 3. conſ. 9. de ſtat. Monachorum, Mirand. q. 2. ar. 14. concl. 2. Meroll. l. c. num. 472. Sanchez præterea c. 16. nu. 24. & 25. l. c. reijcientem Collectorem priuilegiorum Mendicantium; qui cenſuit, Superiorem, ob iuſtam cauſam, ingreſſurum, indigere facultate alterius ſibi Superioris. Vera eſt contraria ſententia (licet enim Superiores ea licentia vti, quam alijs concedere poſſunt) quam Gregor. XIII. docuiſſe videtur, in p. *Dubijs, quæ emergunt, &c.* de hac re Miranda l. c. concl. 1.

An fœminis, etiam Monialibus, ſit interdictus huiuſmodi ingreſſus.

INterdictum eſſe, ambigere non poſſumus Synodus Trid. l. c. vtrumque ſexum complexa eſt. Quid ſi Sanctimoniales ex cauſa iuſta è ſuo Cœnobio diſcedant? Cenſuit quidam, Monialem ad alterum monaſterium pergentem in itinere excipi poſſe, hoſpitij gratia, in quocunque etiam alterius Ordinis, habituſue Cœnobio; at Sanchez, c. 16. num. 10. huiuſmodi Monialem ab Abbatiſſa eiuſdem Ordinis, vel habitus, ne petita quidem Superioris licentia, hoſpitio excipi poſſe, ait: quia non putatur extranea: ſecus ſi ſit alterius Ordinis, vel habitus; idem iudicat, ſi in peculiaribus ędibus degat ſanitatem recuperatura, & animi gratia, vel inuiſendi Moniales in aliud illius loci monaſterium eiuſdem Ordinis ingredi vellet; concedente tamen facultate eiuſdem monaſterij Superiore. Si in aliquo loco, cũ iter habet, non eſſet eiuſdem Ordinis Cœnobium; aut, ſi eſſet, nollent Moniales eam excipere, nec eſſet domus, in qua poſſet commode noctem tranſigere, in alterius Ordinis monaſterio, eius Superiore veniam dante, excipi poſſe, opinatur; ſecus ſi animi gratia, aut Moniales inuiſendæ intra alterius Ordinis ſepta penetrare vellet; eſt enim extranea, nec adeſt iuſta cauſa, ob quam Prælatus veniam dare queat; cum Sanchez non poſſum non ſentire, quem Merolla ſecutus eſt n. 483. l. c. Monialis vnius Cœnobijs in proximũ Monialium Cœnobium, ex leuitate, per intericcti parietis foramen ingrediens clauſuram violat, ſi Epiſcopus id illi vellet concedere, non poſſet; deeſt enim iuſta cauſa.

Quid dicendum eſt de Amentibus, & Infantibus?

COnc. Trident. l. c. nemini cuiuſque generis, aut conditionis ſexus, vel ætatis fuerit, intra clauſtra monaſterij Monialium ingredi licere, ait, ſine Epiſcopi, vel Superioris licentia in ſcriptis obtenta, ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda.

Amentes lucidis vtentes interuallis, dum amentia non laborant, & poſſunt mortifere delinquere, lethali ſe obſtringunt ſcelere ingredientes, ſine licentia, (niſi ignorantia excuſentur) & anathemate percelluntur. Amentia laborantes ad tempus, vel perpetuo lethale piaculum non patrant ingredientes, nec cenſura irretiuntur; quia carent vſu rationis: prohibitio tamen, ſi ſint in pubertate, eos afficit, vt non poſſint intra monaſteria admitti; infringunt hanc legem, qui ſunt in cauſa, vt illi ingrediantur: multa illi cum religioſi ſtatus honeſtate, & Sacrarum mulierum pudore pugnantia patrare poſſunt; ſic Sanchez num. 8. l. c. Nauar. Com. 4 de Regul. Azor. tom. 1. Inſtit. Meroll. lib. 13. c. 8. quæſt. 5. Miranda, q. 2. art. 1. de Monial. Rodriquez tom. 1. qq. Regul. & his recentior Merolla, diff. 3. num. 478. qui cum Suarez (tom. 4. de Relig. lib. 1. c. 10. num. 5.) rectè opinatur, Moniales eos intra Monaſterij ſepta admittentes in excommunicationem labi.

Infantes ante vſum rationis, neque culpæ, neque excommunicationis rei eſſe poſſunt; Moniales inter ſepta eos admittentes excommunicatione non plecti, docent Nauar. Azor. Miranda, Sanchez num. 4. & 5. Bonaccina q. 4. par. 1.

Cor-

Cordubam, alioſque pro eadem ſententia refert Merolla num.475. Suarez, c.10. num.1. præceptum in infantes directè non eadere, ac proinde neque indirectè in eos admittentes, docuit. Merolla, Moniales eos admittentes, neque delinquere, neque in anathematis laqueum (per ſe loquendo) cadere, putauit; per accidens, ratione ſcandali, aut periculi labendi, in lethalem culpam contra ius naturæ Moniales id facientes, mortifera labe infici poſſunt. Comitolus (lib. 6. Reſp.mor.q.22. mortiferam noxam, & excommunicationis vinculum in Monialibus eos admittẽtibus agnoſcit, Cardinalemque S. Seuerinæ Maiorem Pœnitentiarium, & Clementem VIII. ſic reſpondiſſe, narrat; alij in eadem ſunt ſentẽtia S.Naldus præcipuè, in Sũma V. clauſura num.4. Fœminas pueros ante ſeptennium, oſculis, tactu, aſpectu virilium, complexu impudico abuti poſſe, quis negent? ego certe Sanctimonialem pueros doli nondum capaces intra ſepta Cœnobij admittere cupientem, ne id faceret, monerem, rogarem, auerterem ab ea mente, ſi poſſem. *Qui amat periculum, peribit in illo. Qui tangit picem inquinabitur ab ea.* Septennes pueros, quia communiter, ſeptennio abſoluto, rationis fax in ijs fulget, hoc præcepto vinciri, tradit Sanchez nu.7. loc.cit.

Qui licentiam ingrediendi in Monialium Cœnobia tribuere poſſint.

Extra caſus neceſſarios, ſolus Pont. Maximus S. Petri Succeſſor id facere poteſt, condit is Eccleſiæ leges, vel a Concilio Generali latas munit ſua auctoritate. v. Suarez tom.4. de Relig. lib.1.c.10. nu.10. De Concilio Generali Pontificis Max. auctoritate habito, & munito idem affirmes licet.

In caſibus neceſſarijs Epiſcopus, vel Superior. *Dare autem* (ait Synodus Trident.ſeſſ.25.c.5.de Reg.) *tantum Epiſcopus, vel Superior licentiam debet in caſibus neceſſarijs.* (Bonifac. VIII. dixerat (c.vnico de ſtat. Relig. in 6.) *de illius, ad quem pertinuerit ſpeciali licentia.* Pius V. Conſtit. Bonifac. a Concil. approbatam, & innouatam approbauit, &c.m.p. *Paſtoralis.*

Epiſcopi ordinaria in monaſterijs ſibi ſubiectis, in ijs autem, quæ ſubijciuntur Sedi Apoſtolicæ, delegata in hac re auctoritate vtuntur. Epiſcopi nomine, intellige etiam Cardinalem, Archiepiſcopum, & Patriarcham, & Capitulum, Sede vacante; Abbates, alioſque inferiores Prælatos, quorum iuriſdictioni Monialium monaſteria immediatè ſubijciuntur. Suarez cap.10. num.11. Romæ cœnobijs Monialium Purificationis Gimnaſius; S. Ioſeph Lantes, S.Ceciliæ Ginettus Cardinales Reuerendiſs. & Eminentiſſimi præſunt; alios nonnullos ſilentio prætereo.

Nomine Superioris, intelligendi ſunt quicunque Sanctimonialium cœnobijs præſunt Epiſcopali a Romano Pontifice iuriſdictione, ad ea regenda, donati. Prælati Regulares regendis monaſterijs Monialium pontificia auctoritate addicti eorum Superiores in hac re ſunt. Sixtus V. erecto a ſe (modo eſt apud S. Suſannam) ſacrarum mulierum in Vrbe monaſterio, tres ſacerdotes, Viſitatores nuncupatos, a ſodalitate S.Bernardi eligendos, præfectos eſſe, decreuit; qui eius, Vicarij Pontificij in Vrbe, Viceſgerentis, & Locatenentium vices gererẽt, & monaſterio, Collegio, illius Abbatiſſæ, & Monialibus in ſpiritualibus præeſſent, Paulus V. Romæ, ad radices Quirinalis, monaſterium Monialium S. Mariæ Virginũ, anno 1613. inſtituit, & in ſpiritualibus Præfecto Congregationis, & duobus Viſitatoribus, Vrbanus autem VIII. Cardinali Vicario ſubiecit. Viſitatoribus S.Suſannæ modo præeſt Protector monaſterij, & Sodalitatis Eminentiſſimus, & Reuerendiſſimus F. Card. Barberinus, &, poſt Viſitatores, in caſibus neceſſarijs, licentiam ingrediendi ſua munit auctoritate. Audio, in Gallia tres Sorbenicos Theologos, pontificio decreto, monaſteriorum S. Tereſiæ Præſides eſſe.

Abbatiſſis non eſt conceſſum; vt licentiam ingreſſus in monaſteria tribuãt; ijs enim iniuncta eſt clauſuræ neceſſitas. Suarez c.10.num.14. l. c. Sanchez c.16. num.22. At quando grauiſſima vrget neceſſitas, & periculũ imminet, ſi Superioris licentia expectetur, non autem Abbatiſſæ;

batiſſæ; ex præſumpta Superioris voluntate, ad eam, vt licentiam det, neceſſario confugiendum eſſe, probabiliter docent Sanchez nu. 35. Rodriquez p. 1. qq. Reg. q. 46. art. 6. & Merolla, diff. 6. l. c. nu. 492. refellens Bonaccinam negantis ſententiæ ſectatorem.

Redeo ad Prælatos Regulares. Ex vi Conc. Trident. Prouincialis licentia ſatis eſt; quia, ratione eorum, quibus præeſt, in iuriſdictione eſt, quaſi Epiſcopus, ſi ex regula alicuius Religionis neceſſaria eſſet licentia Prælati ſupremi, quem Generalē dicunt, hoc non repugnaret Concilio, nec Bonifacio VIII. illud dixit *Superioris hic, ad quem pertinuerit*, Prælatum conuentualem, ſaltem apud Mendicantes, alicui monaſterio Monialium præfectum hanc licentiam dare non poſſe, quia Epiſcopali iuriſdictione non eſt præditus, probabile exiſtimat Suarez. Verum Sanchez, num. 15. l. c. affirmantem opinionem ſequitur; ſi conuentualis ille Prælatus alicuius monaſterij ſit Superior: infert etiam Generalem; aut Prouincialem licentiam ingrediendi in illud cœnobium, quod ſummi Pontificis auctoritate peculiari Prælati conuentualis iuriſdictioni ſubeſt, tribuere non poſſe; non diſcrepat Merolla num. 486. diff. 4.

Suarez tom. 4. de Relig. lib. 1 c. 10. nu. 13

Capitulum Canonicorum, ſiue eius Vicarius, Sede vacante, hanc licentiam dat Suarez c. 10. num. 11. l. c. Sanchez cap. 15. num. 30. Merolla diff. 4. num. 488. Nomine Ordinarij Vicarij huiuſmodi comprehenduntur: Pius autem V. m p. *Decori*, dixit, Epiſcopum hoc poſſe, vel alium loci Ordinarium: Capitulum in iuriſdictione ordinaria ſuccedit Epiſcopo, & Ordinarius dici poteſt.

De hac re etiam ſuperius.

Vicarius Generalis Epiſcopi non caret hac facultate; nam eſt Ordinarius, & eadem pollet, quo Epiſcopus, iuriſdictione. Refert Suarez, cap. 10. num. 11. Congregationem Cardinalium id declaraſſe, adiecta conditione ſpecialis ad id mandati: *dummodo* (ait Congregatio) *mandatum ſpeciale ad hoc habeat*. Hanc facultatem Vicario Generali ab Epiſcopo adimi poſſe, eam ſibi reſeruando, & Vicario Faraneo tradi, dixit Sanchez l. c. In monaſterijs Apoſtolicæ Sedi immediate ſubiectis, & Epiſcopo commiſſis, non idem poterit illius Vicarius, nam Epiſcopus delegatam in ijs, non autem ordinariam exercet iuriſdictionem: quicquid dixerit Llamas in methodo curationis. Capitulum Sede vacante, quamuis in delegatam Epiſcopo iuriſdictionē non ſuccedat, hoc poſſe, valde probabile exiſtimo. Sanchez, l. c. Synodi, & Pontificum hanc mentem eſſe iudicat; cœnobia enim Sanctimonialium ſine Superiore, quem poſſint adire, relinquenda non ſunt: Quæ de Generali Vicario Epiſcopi dixit, de Vicarijs Generalibus quorumcunque Prælatorum iuriſdictione, quaſi Epiſcopali gaudentium, & de Vicarijs ſimilibus Ordinum militarium, affirmat Sanchez l. c. Epiſcopus, & Regularis Prælatus, Abbatiſſæ, vel Confeſſarijs licentiæ dandę ad ingrediendum intra ſepta indicata, in caſibus, qui frequenter ſolent accidere, generalem poteſtatem facere poſſe, cum Nauarr. Manuele, & Graſſio idem teſtatus eſt. cap. 16. nu. nu. 23.

An Epiſcopus veniam ingreſſus in ſubiecta ſibi monaſteria omnibus Regularibus impartiri poſſit; An alicui in exempta, & non ſibi commiſſa, & an eius conſenſu in hac re Regulares Prælati, alijq; Moniales, ordinaria poteſtate regentes, indigeant.

TRibus aſſertionibus rem abſoluo. Prima, Epiſcopus licentiam ingrediendi in Monialium monaſteria fratribus Minoribus impartiri non poteſt; quoniam ex iure communi Regulę ſolus, Summus Pontifex hanc illis facultatem tribuit. *Præcipio firmiter* (ait Regula cap. 11.) *fratribus vniuerſis, ne ingrediantur monaſteria Monacharum, præter illos; quibus à Sede Apoſtolica conceſſa eſt licentia Specialis*. Vide Mirandam q. 2. de Monial. art. 2. Sanchez c. 16. nu. 17. & nu. 19. & Merollam num. 487. 488. & perpende, quæ hi duo, de priuilegio a Leone X. Minoribus conceſſo ſcripſerunt.

Secunda, Licentiam ingrediendi in exempta Sanctimonialium cœnobia, Epiſcopus, ordinaria auctoritate, dare non poteſt: in ſubiecta immediatē Summo Pontifici, ex eius delegatione, poteſt,

in

Digitized by Google

in caſibus tamen neceſſarijs: non eget aſſertio probatione.

Tertia, Prælati Regulares, alijvè, qui Monialibus, iuriſdictione quaſi Epiſcopali donati, præſunt, non indigent Epiſcopi conſenſu, & approbatione, vt ingrediendi facultatem tribuant. Hoc requiritur; quando Monialibus, ex iuſta cauſa, danda eſt ad exeundum venia, vt oſtendimus ſuperius; cum de iuſto earum è cœnobijs egreſſu ageremus.

Perpende. Animaduerte tamen, Confeſſarios quomodocunque exemptos, tam ordinarios, quam extraordinarios ad Sanctimonialium, etiam ſubiectarum, confeſſiones excipiendas deputari, non poſſe; (ex Gregorij XV. conſtitutione 18. *Inſcrutabili*) niſi prius ab Epiſcopo Diœceſano idonei iudicentur, & approbationem, quę gratis concedatur, obtineát, quare, ſine hac approbatione, ægrotantium Monialium confeſſiones audituri, monaſteria ingredi non poterunt; quamuis veniam, ad id, ab illarum Superioribus ſint adepti. [tom. 4. Bullarij anno 1622. non. Februar.]

An Epiſcopus, vel alius Monialinm Superior intra earum ſepta, ex iuſta cauſa, ingreſſurus egeat ſui Superioris licentia.

COllectoris priuilegiorum Mendicātium ſentētia fuit, (v. Accedere ad monaſteria) hunc etiam Superioris egere licentia; at verè dixit Sanchez, nu. 25. l.c. non egere: concedunt enim Doctores, Superiores licētia, quam poſſunt alijs tribuere, vti poſſe. Gregor. XIII. m.p. *Dubijs* hunc nodum ſoluit; cum dixit, Prælatos Monialium tam ſæculares, quā regulares facultate ſibi ex officio attributa ingrediendi monaſteria ita demum vti poſſe, ſi id faciant in caſibus neceſſarijs, & a paucis, iiſque ſenioribus, & religioſis perſonis comitati; Nauarrum, Azorium, & alios, pro hac ſententia, refert Sanchez, idem ſenſere Suarez, cap. 10. num. 23. l.c. & Merolla diffic. 5. alios adhuc recenſens. Eos quoque, qui delegata, ad hanc licentiam tribuendam, non tamen ad certas perſonas limitata auctoritate pollent; id poſſe facere, affirmant Sanchez, & Merolla l. c. idem dicunt, ſi licentia ad officium, non autem ad certas perſonas ſit limitata; poteſt autem Epiſcopus cœnobia Monialium introire, ex ea cauſa, quæ ſufficit, vt alijs introeundi facultatem det, v. Mirandam. l.c. [Idem Miranda q. 2. art. 14. de Monial.]

An vnus ex tribus Viſitatoribus, ad monaſterium regendum inſtitutis à Sixto V. poſſit introire, ex cauſa iuſta, ſine Collegarum venia.

NOn poteſt; quia facultas data eſt tribus coniunctim, non vni. ſi id faceret, legem clauſuræ violaret, excommunicationeque afficeretur; quia ſine licentia ingredere-ur. v. Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 5. de Regul. [v. Conſtit. Sacroſanctæ militantis t. 2. Bullarij in Sixto V.]

An alij duo ſuas vices illi delegare poſſint.

CVm omnes ſint delegati a Summo Pontifice, id ab ijs fieri poſſe affirmandū; nam delegatus a Principe poteſt ſubdelegare c. fin. de off. ind. deleg. & Honorij III. verba ſunt *cum nonniſi delegatus a Principe cauſam alij valeat delegare*. c. cum cauſam de appellat. Facultas in ſcriptis danda eſt, vt ille oſtendere poſſit, (re id poſtulante) ſe iure ingreſſum eſſe.

An duo ingredi poſſint, ex iuſta cauſa.

POſſunt; quia licet lex Sixti V. tres iunctos videatur requirere, ex conſtitutionibus tamen monaſterij illius (S. Suſannæ) a M. Bonello Cardinali Alexādrino, Sodalitatis, S. Bernardi, & monaſterij Protectore, facultatem a Summo Pontifice ad id adepto, confirmatis, conſtat, neminem, quamuis ſit artifex, cuius opera monaſterium egeat, in illud ingredi, poſſe; niſi prius licentiam intrandi ab omnibus, vel a duobus ſit aſſequutus. Si duo licentiā ingreſſus tribuere poſſūt; cur ipſi ingredi non poterunt, cum Epiſcopi, aut alterius Superioris locū teneāt?

An

An vnus, ex aliorum venia, aut duo aut tres, ex iuſta cauſa ingreſſuri teneantur habere ſecum paucos ſeniores, & religioſos; vt præcipit. Greg. XIII. M. P. Dubijs.

Certum exiſtimo, vel vnum (alijs concedentibus,) vel duos, vel tres, ingreſſuros, debere ſecum habere paucos comites, ſeniores, & religioſos: nam vnum referunt Epiſcopum, vel Superiorem: & vnus Epiſcopus ingreſſurus, ſeu Superior, tenetur adhibere comites paucos, ſeniores, & religioſos; vt Pontificium præceptum requirit: ergo & plures vnius facultatem habentes, & vnum referentes.

An Epiſcopus Superioris licentia egeat, vt poſsit ingredi Monaſteria Regularibus ſubiecta, quæ ad clauſuram pertinent, inſpecturis.

Si non conſtet, clauſuram eſſe violatam in exempto Monaſterio Epiſcopus, ſine licentia Summi Pontificis, aut Legati Apoſtolici poteſtate dandi licentiam ab eo inſtructi, non poteſt ingredi: at ſi violatam fuiſſe clauſuram, publice conſtet, ingredi poterit, ſi tamen ſemel, & iterum ordinarium exempti Monaſterij Prælatum de hac re prius monuerit. ita cenſet Miranda, probatq; ex c. vnico de ſtat. Regul. in 6. vbi Bonifacius VIII. Epiſcopis præcipit, vt in Monaſterijs ordinario iure ſibi ſubiectis, in ſpectantibus vero immediatè ad Romanam Eccleſiam, Apoſtolicæ Sedis auctoritate, Abbates verò, alioſque Prælatos Monaſteriorum, & Ordinum quorumcumque in Monaſterijs ſibi ſubiectis de clauſura conuenienti, vbi non eſt, Monaſteriorum ipſorum expenſis, fideliumque eleemoſynis facienda, & de ipſis Monialibus includendis, quam primum commode poterunt, prouidere procurent: innouat, ait, Miranda Bonifacij legem Concilium Tridentinũ, at per Bonifacium Regularibus Prælatis licebat Moniales ſibi ſubiectas claudere ergo, & modo. Bonifacius loquitur de clauſura, quæ non erat, extruenda, & de Monialibus in ea claudendis: at Cõcilium de clauſura violata reſtituenda, & de inuiolata conſeruanda, ſi Prælati Regulares moniti, violatam in ſuis monaſterijs clauſurã nõ reſtituant, & inuiolatam conſeruare, negligant, poſſunt Epiſcopi, Apoſtolica auctoritate à Tridentina Synodo tradita, id facere, inobendienteſque, & contradictores Eccleſiaſticis cenſuris, alijſque pœnis cõpeſcere; præterea intrare earum clauſtra, ſi ad hoc ingreſſus ſit moraliter neceſſarius: de ingreſſu neceſſario ſancta Synodus nihil expreſsè; at tacitè, & implicitè illum permittit, dum præcipit id, quod ſinè illo effici nequit; cui licet, quod eſt plus, licet vtique, quod eſt minus. de Reg. iur. lib. 6. Sanctus Carolus ſingulas Moniales monaſterij, non ei ſubiecti ab Epiſcopo de clauſuræ obſeruatione interrogari poſſe, cenſuit, Conc. Prouinc. Med. v. c. *Quæ ad moniales pertinent*; & Naldus in Summa v. Clauſura num. 2. vbi etiam, cum Lælio Zecchio, in Rep. Eccleſ. exiſtimat, Epiſcopum à Regularibus impediri non poſſe, quin, ratione clauſurę, eis ſubiecta Monialium cœnobia viſitet, quoties putauerit expedire.

1. cit. q. 2. art. 14. concluſ. 3.

Seſſ. 25. c. 5. de Regul.

An ſint aliqua ſacrarum Mulierum cœnobia, in quæ; ſine Ordinarij licentia, ingredi liceat.

In cœnobia quædam Monialium Ordinum militarium viros, & fœminas, ex iuſtis, honeſtiſque cauſis, earum Præfecta veniam dante, in Hiſpania ingredi, narrat vir doctus Baſilius Poncius: tutaſque eas eſſe in conſcientia, iudicat, & ingredientes excuſari: quia ex conſuetudine confirmata id faciunt, videntibus, & conſentientibus earum Prælatis, & Regio ſupremo Ordinum Senatu. Si Pij V. lex eas comprehendit; (vt multi exiſtimant) lex illa non fuit recepta: vel receptam conſuetudo contraria ſuſtulit. Simplicibus, non autem ſolemnitibus, ſe votis obſtringunt; ſunt tamen (Poncij ſententia) non ſolum Eccleſiaſticæ perſonæ

De imped. Matrim.

Quidam cenſent, eas M. P. Pij V. non comprehendi.

ſonæ fori priuilegio gaudentes (vt eſt vnus omnium Doctorum conſenſus) ſed etiam Religioſorum (quamuis non nulli Theologi, & Canonum periti cõtrariæ opinioni adhæreant) in odioſis tamen, Religioſorum nomine, coniugalem caſtitatem vouentes, non intelligi, nonnullis viſum. Moniales Granatenſes militares excepit Poncius. His, eodem teſte, Granatam aliunde aduectis Reges Cattholici Ferdinandus, & Eliſabetta certos redditus, ea conditione, tradiderunt, vt clauſuram profiterentur, & ſic illæ ſponte à ſuo receſſerunt inſtituto.

V. Azor. tom. 1. Inſtit. Moral. lib. 13. c. Q. 4.

Oblatis Turris ſpeculorum Vrbis ſimplicibus votis deuinctis (quarum domũ Eugenius IV. Monaſteriũ nuncupauit) non fuit Pontificia lege indicta clauſura; egrediuntur, Præſidentis conceſſu, aliquando; at non ſolæ, & clauſo, vt plurimum, curru: vna ex ſenioribus; & prudentioribus egredientium Monialiũ duce, & cuſtode. S. Franciſca Romana, quam inſignis inſtituti parentem, virtutum magiſtram, & ducem ſanctiſſimam venerabundæ colunt, ſuſcipiunt, & imitari ſtudent, præceptum ijs reliquit; (cap. 31. Conſtitutionum) ne quis quinque annorum ætate maior earum cœnobium intrare poſſit, Confeſſario, extrema vrgente neceſſitate, Medico, ob morbum alicuius ex eis grauẽ, Cęmentarijs, fabris lignatijs, alijſque artificibus, in neceſſarijs caſibus, exceptis.

In diplomate.

De cauſis iuſtis concedendæ licentiæ ad introeundum in Monialium Cœnobia.

Bonifatius VIII. c. vn. de ſtat. Reg. in 6. cauſam rationabilem, manifeſtam, *niſi rationabilis, & manifeſta cauſa exiſtat.* Conc. Trident. caſus neceſſarios vocat *dare autem tantum Epiſcopus, vel Superior licentiam debet in caſibus neceſſarijs:* ijſdem verbis, *caſibus neceſſarijs*, vtitur Gregor. XIII. conſtit. Dubijs, &c. anno 1575. declarans, ne ipſos quidem Epiſcopos, alioſque Superiores, extra caſus neceſſarios, ingredi poſſe, & conſtit. *Vbi gratia* &c. neceſſitates vrgentes caſus neceſſarios appellat; & plectuntur anathemate, Summo Pontifici reſeruato, qui licentia ingrediendi, quã ſunt adepti, extra caſus neceſſarios, ſiuè vrgente neceſſitate, vtuntur. Sanctus Carolus Conc. Prouin. V. declarat; habentem licentiam adeundi ſepta Monialium, id tantum facere poſſe, cum neceſſitas vrgens expoſcit. Caſus autem neceſſarios, ſiuè vrgentes moraliter intellige, non autem phyſice. Moralis neceſſitas eſt cauſa moraliter neceſſaria; ſi moralem monaſterij neceſſitatem miniſterium peragendum reſpiciat, nec à Monialibus commodè peragi poſſit, nec ſinè ingreſſu in monaſterium; ſecus, ſi, ſine ingreſſu, vel ab illis exerceri queat. Sanchez n. 42. l. c. cauſam rationabilem, & manifeſtam lex Bonifatij VIII. poſtulat; Syn. Trident. eam Bonifacij legem renouauit, ſed in hac re coarctauit, dicens, *in caſibus neceſſarijs*, rationabilis cauſa latiùs patet, quam caſus neceſſarij: matrem ſepta monialium ingredi, vt filiam morti proximam inuiſat, cum ratione congruit, at non eſt neceſſariũ, neque, poſt Concilium, eiuſmodi cauſa ſatis eſt. Sanctus Carolus in Concil. Prouinc.

Conſtit. Vbi gratia.

c. periculoſum de ſtat. reg. in 6.

Gloſ. in c. vn. de ſtat. Regul. in 6. ad V. cauſam, refert exempla in Medicis, Barbitõſoribus Sutoribus Carpentarijs, cum eguerint, & ſimilibus, & caſus ad humanam vitam neceſſarios videtur reſpexiſſe; huiuſmodi caſus accidũt certe frequentius; ad eos ſolum non eſt Conc. decretum reſtringendum. Quam neceſſarij debeant eſſe caſus, in quibus licentia dari poſſit, Synodus non explicat, Gregorius XIII; quem ſecutus eſt S. Carolus, vrgentes neceſſitates expoſcit, verum non addit maiorem neceſſitatis gradum, (vt probe Suarez. c. 10. n. 16. l. c.) ſed ad legis obſeruantiam acrirer excitat. cum licentia, ad ingrediendum in caſibus neceſſarijs, tributa tibi vtendum eſt, vrgens neceſſitas debet adeſſe. Gregor. contra ingredientes, pretextu licentiæ in caſibus neceſſarijs, pœnas decreuit, quod Synodus Trident. non fecerat. perpende verba Gregorij XIII.

Conſtit. Vbi gratia l. c.

Dupli-

Duplicem Suarez. conſiderat neceſſitatem; communem, ſeù ordinariam, & extraordinariam repentini, & inopinati euentus: illa tangitur à Gloſ. citat. excipiturque ex rei natura, & non caret latitudine. ægrotans Monialis eget Medico, an vnus ſit ſatis, vel plures requirantur; iudicabit Epiſcopus; ſiuè alius Superior, & nulla alia regula afferri poteſt in ſimilibus, niſi prudens arbitriū illius, qui dare licentiam poteſt. Alteram neceſsitatem, quo ad menſuram, & gradus eius, prudenti eiuſdem Superioris arbitrio relictam eſſe, & ingreſſum viri maiorem, quam fœminæ, nocturnumque, quam diurnum, neceſſitatem requirere, teſtatus eſt Suarez. Poſteriorem hanc neceſſitatem Synodus, forſitan, prçoculis habuit, ijſque verbis vſa eſt *in caſibus neceſſarijs*. De cauſis ingreſſus Sanchez. c. 16.lib.6. to. 2. o. m. Bonac. de Clauſura quæſt. IV.

Pro caſibus non ordinarijs poſteriores neceſsitatis, quos generalis facultas commodè non poteſt cōplecti, quid agendum Epiſcopo, vel alij Superiori, ſi à Virginum cœnobio longe abſit.

Vires ſuis viro prudenti pio, & rerum Sanctimonialium petito, qui a cœnobio non longe abſit, committere debet; vt in repentina neceſſitate, cum periculum eſt in mora, facultatem ingrediendi, ex eius delegatione, tribuat; ne Sanctimoniales neceſſario auxilio deſtituantur. Suarez idem ſenſit l.c.

Si accidat repentina neceſſitas, & Epiſcopus, qui nemini ſuas credidit vices, adiri non poſſit, Abbatiſſa ingreſſum illius, cuius opera in monaſterio eſt neceſſaria, permittere poterit?

l. de Portel. v. clauſura n. 18. Poterit, ſi vera, in re graui moralis neciſſitas accidat, in hac clauſuræ lege Epikeia locū ſuum habet: hæc explicat, legem in aliquo caſu non obligare: & ſubditis competit, cum diſpenſatio ſolis competat Prælatis. Vide Soto lib.1.q.7.art.3.de iuſt.& iur. Diſtabat ab Epiſcopi domicilio Monialium cœnobium duodecim, & eo amplius, paſſuum millia, ordinarius Confeſſarius lōge aberat, Epiſcopi vices nemini ibi creditæ erunt; extraordinarius Confeſſarius licentia Monaſterium ingrediendi deſtitutus, illarum Virginum confeſſiones excipiebat, ex ijs vna in mortis periculum, ex morbo lapſa noxas animi ſacra confeſſione volebat expiare: quid agendum, putaſſes? Abbatiſſa, docti, & pij ſacerdotis conſilio, Confeſſarium extraordinarium ad ægrotātem Monialē ſacro ritu audiendam, per æquitatem, ſiue Epikeiam, intra ſepta rectè excepit. Doctor Angelicus 2.2.q.120.art.1. dicebat, cum malum eſt in aliquibus caſibus legem poſitam ſequi, bonum autem eſt, prætermiſſis verbis legis, ſequi id, quod poſcit iuſtitiæ ratio, & communis vtilitas, id faciendum; & ad hoc ordinari Epikeiam; quæ apud nos dicitur æquitas De Epikeia fuſe Suarez.l.6. de legibus a cap. 7.

Cauſe, quæ non ſufficiunt, vt dari poſſet licentia ingrediendi Sanctimonialium ſepta.

Cauſam benedicendi Monialium cubiculis, aut ea. aliaue cœnobii loca aſpergendi aqut benedicta, non admiſit S. Carolus in V, Conc.Prouin.Mediolan; &, ne id fieret, ſanciuit. De benedictione, quæ die Sabbati ſancti, adhiberi ſolet, idem ſenſiſſe Sac. Congregatione Epiſcoporum, & Regularium negotijs præfectam, anno 1595. die 6. Septembris; ſcribet Naldus in Summa, v. Moniales num. 17. & huic ſententiæ adhæret. Gauantus quoque in Enchirid. Epiſcoporum. v. Monialium Clauſura. Contrariam multorum annorum conſuetudinem ſacri Principis conſenſu receptam, & vim legis habentem in aliqua diœceſi ſeruari poſſe, dicendum erit.

Si locum aliquem monaſterij dæmo-

num infeſtatio vexaret, non ſine graui Monialium moleſtia, & perturbatione: hanc iuſtam cauſam, ad concedendum alicui graui Sacerdoti ingreſſum, vt locum illum inferorum ſpirituum terriculamentis infeſtum ſacra aqua, & precibus cumulet, cenſebit Epiſcopus; dum id munus Monialium moleſtiæ adimendæ profuturum ſperet, & nullum aliud remedium adeſſe videat. certe hanc moralem neceſſitatem eſſe, non negabis.

Excipere, ſine audire, in Abbatiſſæ electione, ægrarum Monialium vota, caſum neceſſarium, ad ſepta ingrediendum, non cenſuit Sacr. Congregatio. Naldus l.c. vide Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 7. de Regul.

Docere Moniales canendi, aut pulſandorũ organorũ artem non eſt ſufficiens cauſa ingreſſus in monaſterium. Præceptor extra clauſtra ad crates eas clauſas docere poteſt. Viros a Monialibus abeſſe, & Monialem peritiorem docendi munere fungi, exoptarem: mallemque Sanctimoniales muſices imperitas, quam virorum docentium opera vtentes. Sanchez, tom. 2. o. m. lib. 6. c. 16. n. 42. opinatus eſt, magnum Monialium a viro muſices perito ſimul inſtituendarum numerum iuſtam ingreſſus cauſam præbere, dum id ad crates cõmode fieri nequeat; at (pace magni in morali doctrina viri) hanc ſententiam probare, non poſſum: res eſt plena periculi, & a morali neceſſitate aliena. pix apud ignẽ facile ardet. Exulpixet potius à Sãctimonialium cœnobijs ars muſica; quam illę, vel impudicarum cogitationum, ex virorum præſentia, periculum adeant. Prudenter ſane Caſinenſes Patres p. 2. Conſtit. c. 8. de Monialibus, de hac re ſic ſtatuerunt. *Magiſtri autem aut laici, aut Eccleſiaſtici, aut alius quiſquam ad earum* (Monialium) *Monaſteria accedere non permittatur; vt Moniales doceant ſonum, aut cantum.*

Epiſcopum velle ſingulas Moniales, in viſitatione, intra ſepta audire, ad plures horas; iuſtam ingreſſus cauſam non gigneret, ad cancellorum fineſtellam, ſiue ad erates eas poteſt audire. ad illam, ex Conc. Trid. decreto; excepit, auditue earum, in Abbatiſſæ electione, vota: et poterit intra clauſtra longiores illarum ſermones audire, nonnullarum nugas, & puerilia, ne dicam deliramẽta? Qui hoc parum cautus Epiſcopus fecit ſapiat in poſterum. Si ingreſſus cœnobium, viſitationis gratia, id faciat, errat, nec deerunt, qui illum excommunicatum iudicent. v. Concil. Trid. c. 7. l. c.

Monialem ſemiægram, quę ad crates neceſſarium Medici conſilium, & ſententiam audire poteſt, non præbituram medico iuſtam ingrediendi cauſam exiſtimo: non enim militat moralis neceſſitas: nec matrem, quæ Monialem filiam graui morbo tabeſcentem intra ſepta cupit inuiſere Nec inferre frumẽtum, aut ſupellectilem alienam in monaſterium, vt ibi conſeruetur, ſi baiuli hoc ſolo nomine ſint illud ingreſſuri. Monaſterij neceſſitas, non autem aliorum commodum, in re huiuſmodi requiritur; vt facultas ingreſſus concedi poſſit. Quid ſi ſupellex ſit magni pretis, aut arca ferro cincta pecunijs plena; baiulorum, vt vtramque in cœnobium inferant, ingreſſus ſit neceſſarius? Sanchez. c. 16. num. 60. l. c. moralem neceſſitatem agnoſceret; ſi res inſignis benefactoris monaſterij eſſent, & ſinè graui illius offenſione, & monaſterij dãno, ingreſſus eas ferentibus negari non poſſet, idem iudicaret, quando, præ oppidi anguſtijs, nullus alius locus tutus ibi reperiretur, ad eas pecunias conſeruandas: tunc enim lex caritatis indicaret, depoſitum illud admittendum eſſe: ſed ſi Moniales, ſine alicuius ingreſſu, arcam pecuniarum plenam, aut magnem ſupellectilis pretioſæ congeriem intra ſepta recipere cõmode poſſent, ingreſſus hominũ concedi non poſſet; quia deeſſet moralis neceſſitas.

Nec morbi ſimulatio iuſta cauſa eſt; vt Medicus in clauſtra Monialium pergere poſſit, nam commentitius, ſiue ementitus morbus, non eſt morbus. Quid ſi Monialis ſana ſibi vulnus infligat, vt Chirurgum intra ſepta videre, & alloqui poſſit? ſi ad ſanandum vulnus, ſponte inflictum; Chirurgi ingreſſus ſit neceſſarius, tique ab Epiſcopo ſit cõceſſa in ſcriptis ingrediendi facultas, & ingrediatur,

datur, non irretitur excommunicatione; crimen admiſit Monialis, dum ſe ſe vulnere affecit,ob malum finem,& dum fuit in cauſa: vt Chirurgus, ob eundem finem, intraret in monaſterium: at non incidit in pœnam anathemmatis: quam ſubiret, quando vulnus inflictum Chirurei ingreſſuũ neceſſario nõ poſtulaſſet.

Nec grauis morbus Sanctimonialis eſt iuſta cauſa ingreſſus ancillæ, quæ illi, antequam adiret monaſterij clauſtra, in parentũ ædibus deſeruire conſueuerat, ſi tamen non deſint Moniales;quæ morbo affectę miniſtrent, vt illius neceſſitas poſtulat. Abbatiſſa per Moniales, aut conuerſas neceſſaria miniſteria ei præbenda, curabit. Suarez, c. 10.n 20. l.c. communẽ neceſſitatem monaſterij, non autem vnius, vel alterius Monialis, admittit. Cum agitur de miniſterijs intra ſepta Monialium peragendis, hanc regulam præ oculis habendam, tradit Sanchez, n.41.l.c. Triplicem miniſteria conditionẽ requirũt.Prima eſt.Vt miniſterium peragendũ moralẽ monaſterij neceſſitatem concernat. Secunda. Vt Moniales illud exercere commode nequeant. Tertia. Vt, ad illud exercendum, ingreſſus in monaſterium ſit neceſſarius. Dum abeſt moralis neceſſitas; vel,illa vrgente, dum miniſterium extra ſepta, ab alijs, aut intra à Monialibus peragi poteſt, non adeſt iuſta cauſa cõcedendæ facultatis, ad ingrediẽdũ.

Sartoribus, vt Monialium veſtes metiantur,aptentque forcipibus, ingreſſum comedi poſſe, arbitratus eſt Sanchez. nu.43. Nauarrum ſequutus: verum ſi Monialis aliqua huic muneri apta in monaſterio reperiatur (quales ego in multis monaſterijs eſſe intellexi)ijs concedi non poterit ingreſſus. Deficiente Moniali huius artis perita, vel adhibeatur mulier artis peritiam edocta; vel, ſi hæc haberi non poſſit, Sartor veterum veſtium inſpectione, ſine ingreſſu id faciat: ſi fieri poſſit. Llamas diſcrepat à Sanchez.

Sutores iuſtam ingreſſus cauſam non habere, Sanchez. rectè exiſtimauit; calceorum menſuram, ſinè ingreſſu, non vno modo,agnoſcere poſſunt.

Vt Monialis conſecretur, vel Sacrato Confirmationis eius animus muniatur, iuſta ingreſſus cauſa non eſt: niſi ægra decumbat, & periculum mortis adeat: tunc Epiſcopus ſacro Chriſmate eam liniturus intra ſepta poteſt adire; dum illa ad crates nequit accedere.

Ad quęreuda inſtrumenta in archiuo Monialium intra ſepta, neceſſaria pro negotio aliquo, non eſt iuſta cauſa concedendi ingreſſum, dum quæri poſſint à Monialibus; aut illa deferri ad crates, vel rotam; vt ibi peritus aliquis quærat: deficit enim moralis neceſſitas.

Malefactorem metuentem fore, vt à Iudicis ſatellitibus inſequentibus ex tẽplo extrahatur, non poſſe à Monialibus intra ſepta admitti, vere Sachez. eum autem non delinquere, ſi per fores monaſterij, patentes inuentas, ſe in illud recipiat, vt grauis pęnæ periculum, ob ſcelus patratum imminens, effugiat,probabiliter docuit. n.59.l.c. præſens enim periculum maturioris conſilij anſam præripit:aut ſi homo aduertit, à iure defendendæ vitæ, vel grauis damni in corpore deuitandi, excuſatur. Dari poſſe à Superiore monaſterij licentiam hominibus, ad eum inde eiiciendum, & Iudici præcipuè, dum recuſat egredi, & à Monialibus expelli non poteſt, dubitandum non videtur: dedecet enim, illum inter Moniales degere. Poterit ne ingreſſus licentia Iudici tribui; vt eum iuridice interroget, vel per miniſtros rapiat ad carcerem?Si reus nõ gaudeat Eccleſiæ immunitate, poterit ingreſſus facultas ab Epiſcopo, vel ab alio Superiore concedi, vt captus detrudatur in carcerem; &, mora periculum afferente, vel Epiſcopo licentiam iniuſte negante, Iudex ſine licentia introire poſſet: in priori caſu vrgens neceſſitas, id poſtularet; in poſteriori Iudex ſuo iure iniuſte priuaretur. Verum ſi gaudeat immunitate; facultas tradi non poteſt, ad ingrediendum, vt capiatur,vel in interrogetur;ſed vt expellatur è ſeptes ad exteriorem cœnobij locum, qui non careat immunitate: vide Sanchez. n.58. loc. cit.

Quæres, an vſus Exorciſmorum, ad Monialem obſeſſam à dæmone iuuandam, aut ad experiendum, an aliquam dæmon obſideat, cum de hac re non leuis eſt dubitatio, ſit cauſa ſufficiens,ad ingreſ-

ingreſſus concedendum? Si hæc ad crates, aut ad feneſtrellam fieri poſſent, requiritur ingreſſus: at ſi neutrum in locis indicatis agi quiat, ingreſſus facultas tribui poterit. Morbus, & aliquando morbi ſuſpicio iuſta cauſa eſt; vt Medicos, Epiſcopo concedente, ingredi poſſet monialium ſepta ad ægrotam ſanandam; vel ad explorandum, an aliqua e lecto ſurgere debeat, dum adeſt non contemnendi morbi ſuſpicio: cur idem non affirmabimus, dum aliqua dæmones obſidioni, (quæ morbos eſt graues quamuis diuerſi generis,) vexatur, aut obſidione, ſeù vexationem explorandum, cum de illa magna eſt dubitatio? Liber Rituales E. R. Pauli. v. iuſſu conſcriptus, energumenos in templis, vel alio religioſo, & honeſto loco exorciſonis iuuandos; quando autem ægrotāt, aut ſunt nobiles, vel alia iuſta de cauſa, in priuatis ædibus Sacerdotes exorciſmis & præcibus contra obſidentes dæmones depugnare poſſe, tradit. Hinc etiam collige, quid in re propoſita ſit dicendum.

An Epiſcopi, aliȷue Monialium Prælati, ſibi ſubiectarum cœnobia pro libito, extra caſus neceſſarios, ingredi poſſint.

Non poſſunt. *Caueant.* (ait Concil. V, Prou. Mediol. ſub S. Carolo) *qui habent licentiam ingrediendi monaſteria Monialium, ne pro libito, prætextu licentiæ, intra ſepta adeant; ſed tunc ſolum, cum vrgens neceſſitas depoſcit.* Greg. XIII. m. p. *Dubij* declarat, Prælatos omnes tam ſæculares, quam regulares, quibus cura, & regimen monaſteriorum Monialium quouis modo incūbit, facultate ſibi ex officio attributa ingrediēdi monaſteria prædicta, ita demū vti poſſe; ſi id faciant in caſibus neceſſarijs, & a paucis; ijsq. ſenioribus, & religioſis perſonis comitati v. etiam m. p. *Vbigratia* eiuſdem Gregorij caſus neceſſarios vrgentes neceſſitates appellantis. De hac re Sanchez, lib. 6. c. 16. tom. 2. Op. mor. Suarez, tom. 4. de Relig. lib. 1. c. 10. nu. 23. Naldus in Summa. v. Clauſura nu. 23.

Greg. XIII. admit dubitationem

Non eſt caſus neceſſarius, vt Epiſcopus, ſiue alius Superior ingrediatur, delatio cadaueris Monialis e ſeptis. vt in templo humetur: poteſt enim facile efferri, & deferri, ſine ingreſſu alicuius. Seſſ. 25 c. 7. de Regul.

Nec electio Abbatiſſæ *Qui electioni Abbatiſſæ* (habet Synodus Trid.) *præſit Epiſcopus, ſeu Superior, clauſtra monaſterij non ingrediatur; ſed ante cancellorum feneſtellam vota ſingularum audiat, vel accipiat.* At ſi, ob Monialium perturbationem, aliaſue ob cauſas, caſus accidat, qui Epiſcopi, ſiue alterius Superioris iudicio, moralem ingrediendi neceſſitatem expoſcat; ingredi poterit; quia adeſt neceſſarius caſus. Nauar. in Man. c. 27. n. 124. l. m. 4. de Regularibus n. 591. Suarez. n. citato in fin. Sanchez, c. 16. n. 50. Llamam confutans, Bonaccina de Clauſ. Mon. q. p. 4. n. 7.

Nec benedictio, aut conſecratio Sanctimonialis, nec Sacr. Confirmationis adminiſtratio. Clauſuram fregit, qui in interiori Monialium choro velum conſecrationis nonnullis ſacris virginibus tradidit; niſi a Summo Pontifice facultatem ad id adeptus fuit. v. Sanchez, nu. 51. 52. l. c.

Si ex rationabili cauſa Epiſcopus velit officinas monaſterij, cellas, & alia loca, archiuum; ſupellectilem, valitudinarij, & dormitorij decentiam, ædificium; quod extruitur, extruendumve eſt, aut ruinam minatur, aut proſpectū, vel parietes, aut locum aliquem interiorem monaſterij; quibus a vicinis ædibus, aut hortis, aut via incommodū aliquod imminere, opinetur, inſpicere, luſtrare: id illi; & Prælato regulari in ſubiectis monaſterijs, ingrediendo, facere licebit, comitatu adhibito, quem Gregor. XIII. præſcripſit.

Vt monialem grauia morbo laborantem, & lectulo affixam, grauia, & tegenda ſecreto Epiſcopo, in publicum bonum, detegere cupientem audiat, Epiſcopus intra ſeptæ monaſterij adire poterit: cauſa eſt rationabiles, caſuſque moraliter neceſſarius: ſi illa alia ratione magni ponderis ſecretum aperire illi nequeat.

Non eſt caſus, qui Epiſcopi, alteriuſue ſupe-

Superioris ingreſsũ neceſſarió poſtulet, ſingulas Moniales ſeiunctim in viſitatione audire: ille enim ad feneſtellam, cancelloſque audiri poſſunt. Synodus Tridentina vota monialium in electione Abbatiſſæ extra clauſtra ante feneſtellã cancellorum audienda, vel accipienda decreuit. Ingreſſum Epiſcopum in cœnobium ad luſtranda loca, ijs inſpectis, ad plures horas, intra ſepta ſingularum Monialium dicta excipere, cum extra ſepta poſſit, nec debere, nec poſſe, dicerem. Qui ingreditur, ex iuxta cauſa, & licentiam adeptus, negotio confecto ſtatim exire debet: ſine cauſa Epiſcopus non poteſt ingredi, neque ingreſſus: ſine cauſa commorari. Merolla diſt.7.nu. 498. Naldus tradunt, iuſte ingreſſum Monialium clauſtra a violatæ clauſuræ excommunicatione immunem nõ videri; ſi, confecta re, pro qua licuit ingreſſus, notabilem ibi moram trahat. v. Mirandam q.2.ar.2.de Monialibus, Collec. Priuil. Mendicantium §. 35. Laur. De Portel. in Dub. Regul. v. Clauſura n.14.

Seſſ.25.c.7. de Regul.

In ſumma v. Monialis num.15.

Poſſe Epiſcopum Moniales ſpiritualibus monitis ad virtutes excitare, & a vitijs auorare intra clauſtra, dum monaſterium interius viſitat, probabile eſt: ſatius eſſet, fortaſſe, id præſtare extra ſepta ad cancellorum feneſtellam, aliũue locum opportunum. Miniſtrum Generalem Minorum in ſibi ſubiecta monaſteria, ad ſacrum faciendum, ad concionem, ſiue ſermonem ſacrum, audientibus Monialibus, habendum, ſi cẽſuerit expedire, ingredi poſſe, cum quatuor, aut quinque eiuſdem Ordinis fratribus, tradit Vrbanus IV. in Regula, c.18. & hoc in praxi receptum eſſe, docuit Lud. Miranda q.2.de Monial.ar.15.concluſ.1. At hæc conceſſio peculiaris.

Ad oſtiolũ in ferrea crati, vbi Sacramentum Euchariſtiæ. Exhibetur monialibus, & verbum Dei proponandum. Vrbanus jv. c.17.Regu. ſecundæ S.Claræ.

Habetur to.2. Bullarij Regula ad Vrb. IV. data monialibus S. Claræ.

Quos, & quot homines, Epiſcopus, vel alius Superior, cum, ex iuſta cauſas, intra ſepta Monialium ingreditur, ducere debeat.

GRegorius XIII. anno 1582. *Dubijs quæ* &c. declarat, Prælati ſæculares, & regulares cœnobijs Monialium regendis præfectos, facultate ſibi ex officio attributa in ſubiecta earum cœnobia ingrediendi, ita demum vti poſſe. ſi id faciant in caſibus neceſſarijs, *& à paucis, iiſque ſenioribus, ac religioſis perſonis comitati*, Cum dicit, *Religioſos*, nõ intelligit homines trium ſolemnium votarum obligatione obſtrictos; (quos tamen non excludit) ſed qui religioſis moribus; & chriſtiana pietate decorantur. Religio eſt virtus moralibus virtutibus prǽſtantior, debitumque famulatum in ijs, quæ peculiariter ad diuinum cultum ſpectant, Deo exhibet. Matronas ſeniores, chriſtianis virtutibus inſignes excipi, excludique à Pontifice, non affirmauerim: nam nomen *perſonæ*, fœminas, etiam complecti poteſt: at vſu alicubi receptum neſcio; vt matronæ ſeniores, & ſanctimonia claræ a Prælatis intra ſepta Monialium adeuntibus quaſi comites adhibeantur.

30. Decembris.

D. Thom. 2.2.q.81. ar.6.ad.8.

De numero ſecundo quæretur loco. Certum numerum non exprimit Pontifex; ſed paucos debere eſſe comites, ſtatuit. Quatuor, & quinque pauci erunt. Vrbanus IV. multis ante Greg. XIII. annis, de monaſterijs S. Claræ loquens Cardinalem Ordinis S. Claræ Protectorem intra ſepta Monialium eiuſdem ordinis ingredi volentem, cum reuerentia, & deuotione ſuſcipiendum dicit; at rogandum; vt cum paucis, honeſtiſque ſocijs introeat. De miniſtro Generali Minorum hęc habet. *Liceat quoque Miniſtro Generali Ordinis Fratrum Minorum quando ibidem celebrare voluerit, vel proponere Sororibus verbum Dei, cum quatuor, vel quinque Fratribus ipſius Ordinis intra clauſtra ingredi monaſterij. ſi quando ei videbitur expediri.* Prælatum alium, cui per Pontificem, aut Cardinalem Ordinis Protectorem ingredi liceat, duobus, vel tribus religioſis, & honeſtis ſociis, Epiſcopum autem, cui, pro benedictione, aut conſecratione Sororum, intra ſepta rem Diuinam facere aliquãdo conceſſum ſit, quam paucioribus, & honeſtioribus ſocijs, & miniſtris potuerit, contentum eſſe debere, decreuit.

an.1263.

V. Mirandã q.2.ar.15. de monialibus.

Si ratione ædeficij conſtruendi, cum Epiſcopo, architectus, fabrique lignarius, & cœmentarius intra clauſtra ingreat;

treat;

trent; ſenioribus, & religioſis comitibus vti debebit Epiſcopus:nam illi non tamquam comites,ſed vt artifices ab eo adhibentur: multo magis hoc faciet; ſi illi nec ſeniores ſint, nec religioſi.

Quibus pœnis Epiſcopi, aliĵue Monialium Prælati plectantur, ſi ſine iuſta cauſa, earum clauſtra ingrediantur.

ſeſſ.25.c.5. de Reg. Non eſt reſeruata hæc excommunicatio.

Concilium Tridentinum ſub pœna excommunicationis, ipſo facto incurrenda, cauet: ne quis ſine Epiſcopi, vel Superioris licentia in ſcriptis obtenta, Monialium ſepta ingrediatur. Synodum hic de Epiſcopis,& alijs Monialium Superioribus non loqui aliquis opinabitur; quicquid ſit de hac ſententia,quam alij reijciunt, excipe verba Greg. XIII.

M.P. Dubijs.

Quodſi contrafecerint (ingrediendo extra caſus neceſſarios) *ſtatuimus, qui Pontificali; dignitatis fuerint, pro prima vice, qua contrafecerint, Eccleſia ingreſſu interdictos, pro ſecunda munere Pontificali, & à Diuinis ſuſpenſos, ac deinceps ipſo facto,abſque vlla declaratione, excommunicatos exiſtere: regulares vero omni officio, ac miniſterio priuatos excommunicationi ſimiliter ſubiacere.*

De his pœnis Sãchez l.1.c.16. à num. Merolla l.c. coroll. 11. diff. 11. Bonaccina l.c.q.4.P. V.num.11.

Prælatos pontificali auctos dignitate, & regulares Monialium Superiores hic pœnis plecti, conſtat ex allatis Gregorij verbis. Abbates ſæculares, Generales Vicarij Epiſcoporum, alijque Sanctimonialium Superiores, quaſi Epiſcopali iuriſdictione præditi recenſitis pœnis non ſubijciuntur. patet ex verbis legis, & ita etiam cum Sanchez num. 99. l.c. ſenſerunt Merolla num.531. & Bonaccina l.c.

Epiſcopi prima, & ſecunda vice excommunicatione non afficiuntur,ſed in tertia, & ſequentibus. Cum Epiſcopis RegularesMonialium Superiores iungunt Llamas in Methodo curat.& Bonaccina l.c.At refellenda hæc ſententia: nam Gregorius in donatis epiſcopali dignitate, non autem in Prælatis Regularibus ea carentibus, diſtinxit ingreſſus: illos in tertio ingreſſu &c. plectit excommunicatione; hos,dum legem infringunt. in hac ſententia habes Sanchez nu.102. & Merollam num. 535. l. c.

Occulte delinquentes his pœnis irretiri, vera ſententia eſt. vide Merollam num.536.l.1.Ante Iudicis ſententiam, hanc legem violantes recenſitis afficiuntur pœnis; nam ipſo facto ligant. An locum habeat in Prælatis Regularibus pœna priuationis officiorum, & miniſteriorum ante ſententiam iudicis,non eſt vna omnium ſententia: affirmat Merolla num. 534. negat Suarez tom.4. de Relig.lib.1.c.7.nu.10.& Sanchez nu.99. l.c.de qua re alibi.

An in recenſitas pœnas incidant Epiſcopi, aut alij Monialium Superiores,qui ſoli(in caſu tamen neceſſario)ingrediuntur,vel cum comitibus, nec ſenioribus,nec religioſis.

IN his pœnas indictas locum non habere, ſi ſoli, (ſed ex iuſta cauſa) vel cum comitibus,qui præſcriptis à Pótifice conditionibus carent, ingrediuntur, certum eſt: quia Pontifex pœnas infligens de Prelatis tantum loquitur extra caſus neceſſarios introeuntibus.Idem ſenſere Merolla nu.532. & Bonaccina num.12. l.c. Peccant tamen grauiter legem magnifaciendam infringentes: niſi repentinus neceſſitatis caſus accidat, in quo nullum comitem habere poſſint.

An licentia ingrediẽdi Monialium cœnobia ſine ſcriptis data ſit ſatis,vt homo licite ingrediatur.

SYnodus Tridentina, ſeſſ.25.c.5.de Regul.licentiam in ſcriptis requirit, vt licitus ſit ingreſſus, & vitetur excommunicatio; vt melior, & certa ſententia exiſtimat. Concilium Prou.Mediolanen. 6.c.*Quæ ad Moniales &c.*ingrediẽtẽ,ſine ſcripta licentia, in excommunicationem incidere,affirmat. Audi verba. *Ne quis abſque eiuſdem Epiſcopi facultate ſcripta intra ſepta monaſterij Monialium in poſterũ ingredi audeat.Si quis contrafecerit, excommunicationis pœnã ipſo facto ſubeat, ex Concilio Tridentino, Apoſtolicarumq; ſan-*

Digitized by Google

ſanctionum, quas Summi Pontifices Pius V. & Greg. XIII. eo nomine ediderunt, preſcripto. Suarez tom 4. de Relig. lib.1.c.10. num.15. in fine, circumſtantiam, *in ſcriptis*, ad vitandam excommunicationem, & peccatum neceſſariam putat: conſentit Sanchez tom.2. Op. Mor. lib.6.c.16. nu.31. Naldus in Summa, v. Clauſum, num.12. Bonaccina q.4.p.3. de Clauſura, Homobonum, merito refellens; his adde Merollam l.c. coroll.10. diff.6. num.491. Miranda q.2. an. concl.2. de Monialibus, cenſuit, licentiam dandam in ſcriptis in caſibus extraordinarijs, non autem in ordinarijs, qualis eſt ingreſſus medicorũ, chirurgorum, & ſimilium: at diſplicet hæc diſtinctio; qua Synodus Tridentina non eſt vſa; neque eam agnouit S. Carolus in Conc. vj. Prouinciali. Vrbanus IV. in Regula data Monialibus S. Claræ, multis ante Conc. Tridentinum annis, dixit, *Super conceſſione vero, & licentia ingreſſus huiuſmodi, ad omnem ambiguum remouendum, Apoſtolici apices, vel Cardinalis* (Protectoris) *patentes literæ oſtendantur.* Obligat, aut Concilij lex etiam in foro interiori: nam loquitur abſolute: & lethali inficitur labe; qui licentiam in ſcriptis non adeptus, ingreditur, intra Monialium ſepta, & fit excõmunicatus.

to.1. Bullarij. c.18.

Sanchez l.c. & nu.72. Suarez l.c. Merolla n. 491. Bonacina l.c.

Licentia in ſcriptis, ad ingrediendum debet eſſe ſpecialis, *niſi ſpeciali licentia*, dixit Bonifacius VIII. c. vnico de ſtat. Regul. lib.6. Facultas ab Epiſcopo alicui conceſſa ad actus quoſcunque, ad quos facultatem tribuere poteſt, non ſufficeret; quia non eſſet ſpecialis. Licentia tributa ad ingrediendum quodlibet monaſterium, ſpecialis eſt, quoad ingreſſum in monaſteria, & ſatis eſt, licet ſit generalis quoad monaſteria. Licentia generalis, vt Confeſſor quilibet approbatus, medicus, chirurguſue introire poſſit, robur habet; quia ſpecialis eſt, quoad ingreſſum. Sanchez lib.6. c.16. num. 28. l.c. Merolla Bonaccina l.c.

Scriptam licentiam Concilium poſtulat, vt eam daturus maturum præmittat conſilium, ne decipiatur; & ad omnem, ni fallor, ambiguitatem adimendam.

Si periculum ſit in mora, in repentinis neceſſitatibus, ſi ſcripta licentia ſit expectanda, ſcripta neceſſaria non eſt, Sanchez num.34. l.c.

Facultatem, ad dandam ſic etiam ingrediendi, ſcriptam eſſe, par eſt: at non neceſſariam. Sanchez c.16. num.38. Merolla nu.493. l.c. trad. Rod. & Grat.

An ſit excommunicatus, qui extra caſum neceſſarium, licentiam ingrediendi aſſecutus, intra ſepta Monialium ſe confert.

Certum eſt, excommunicatione eum percelli, ſi iuſta cauſa carens, licentiam per fraudem adeptus ingrediatur: nam licentia per dolum extorta licentia non eſt: error conceſſionem inuoluntariam reddit. certum præterea exiſtimo, eum non vinciri excommunicatione; qui, bona fide, cauſam Epiſcopo perpendendam propoſuit; & hic eam iuſtam exiſtimauit: (licet iuſta non eſſet) & licentiam dedit: nam lethali piaculo ſe non obſtrinxit, cum putans, iuſtam eſſe licentiam, ex cauſaque iuſta, ea data, ingreſſus eſt.

Quid ſi Epiſcopus, aliuſue Superior authoritate abutens ſua, ſine caſu neceſſario facultatem alicui faciat ingrediendi, & hic agnoſcat authoritatis abuſum?

Hunc excommunicatione obſtringi, exiſtimo: nam Synodus Tridentina dicens, *abſque Superioris licentia*, neceſſarium caſum ſatis expreſſit: propugnatores huius ſententiæ habes Suarez c.9. num.14. Sanchez num.73. l.c. Merollam diffic.8. nu.505. l.c. Si hunc eximas à non reſeruata Concilij Trid. excommunicalione, à reſeruata Gregorij XIII. non eximes.

Dum data fuit licentia, aderat caſus neceſſarius, ſed tempore ingreſſus defecerat, qui ſic ingreſſus eſt percelliturne excommunicatione?

Affirmandum, cenſeo cum Suarez de Cenſuris diſp. 22. ſect.6. num.14. cum Sanchez num.90 & Merolla nu.507. l.c. nã is extra neceſſitatem intra ſepta adijt: & ſublata diſpenſationis cauſa, diſpenſatio locum non habet. to. 5. in P. 3. S. Th.

Quid dicendum, ſi licentia iniuſte extra caſum neceſſarium data ſit, & caſus neceſſarius ante ingreſſum accidat?

CONceſſio licentiæ fuit irrita,& ſine robore; quia deerat neceſſarius caſus: iuſta cauſa adueniens licentiam inualidam non reddit. *Quod ab initio non valuit, tractu temporis non conualeſcit.* Qui ſic ingrederetur Concilij Tridentini excommunicationem non effugeret. vide Suarez num. 14. Sanchez nu.90. Merollam num.508.l.c. de reg. iur. lib.6.

An ingreſſus cœnobium Sanctimonialium in caſu neceſſario,ſcripta Superioris licentia munitus, teneatur, negotio peracto, ſtatim egredi.

AMplector ſententiam affirmantem; nam licentia,negotio,pro quo data fuit confecto, extinguitur, expirat. Hoc autem moraliter debet intelligi: ſi quis enim exiguo temporis ſpatio (vt quarta horæ parte) ibi moretur officinas luſtrans, non videtur clauſuræ legem violare.Sanchez cap.16.num.69.Merolla diff.7.num.496.l.c.Diana P.3. tract.2. Reſol.51.

Quid ſi corrupta mente moretur in monaſterio diutius, quod licentiam ex iuſta cauſa adeptus ingreſſus eſt, infringetne clauſuræ legem, afficientur excommunicatione?

AFfirmat Collector priuilegiorum Mendicantium, dicens, hunc cenſuris obſtringi. Placebit nonnullis ſententia Sanchez negantis, hominem, ratione mentis corruptæ peccantem, legem clauſuræ infringere,& anathemate irretiri: nam ex iuſta cauſa licentiam ingreſſus aſſecutus intrauit: excommunicatio autem contra ingredientes ſine licentia lata eſt; à qua hunc hominem Sanchez eximeret, etiam ſi cum aliqua nu. 69. l.c. Moniali turpia patraſſet. Naldus tamen excommunicatione ligari,putat, qui,abſoluto negotio, è cœnobio non egreditur: Merollæ hæc ſententia viſa eſt probabilior; quia ille ſine licentia intra ſepta moratur: quoniam vero corrupta eſt eius mens, clauſuram ad malum ſinem eum violaſſe,arbitratur; &,ex Clementis VIII.decreto, à Religioſis,qui ex priuilegio, à caſibus Summo Pontifici reſeruatis poſſunt abſoluere, ab excommunicatione,qua obſtringitur, ſolui non poſſe. Quæ opinio non infirmo innixa fundamento vtinam impudicos homines à ſacrilegio auocet,execrando. Quidam Superior ex cauſa parui incendij adierat intra clauſtra Monialium:eo extincto, egreſſiſq; quos ille ad id vocauerat,intra ea manens ſacram virginem inuitam, & reluctantem verbis, & oſculis inuitabat ad ſtuprum: hunc tu ſi ex priuilegio, à Pontificijs caſibus abſoluere poſſes, abſouere auderes? In ſumma v. clauſura num.11. nu.498.l.c.

An qui ex ignorantia,vel bona fide, ſine licentia, ingreſſus eſt monaſterium Monialium, ſi aduertat,id non licuiſſe,& nõ exeat,lethalem culpam, & excommunicationem contrahet?

COntrahet vtramque, ſi Merollam audias, quia nulla munitus licentia id agit, contra legem clauſuræ, idem docebit Naldus l. c. valde probabili ſententia. Diff 7. nu. 499.l.c.

De licentia ad ingreſſum mulierum ſæcularium in Sanctimonialium cœnobia, ad moram in ijs trahendam.

An puellis ſæcularibus, educationis gratia,concedi poſſet facultas ingrediendi, & manendi intra ſepta Monialium.

QVamuis caſus, ratione monaſterij, neceſſarius non videatur; poteſt tamen hæc illis licentia tribui; quod viſu

re.

Digitized by Google

receptum ſcimus. Congregatio Eminentiſſimorum Cardinalium non ſemel declarauit, hoc à Synodo Tridentina non eſſe vetitum: nonnullæ tamen requiruntur conditiones, quas ex declarationibus Cong. referunt & Emmanuel in qq. Regul. q. 46. art. 10. Suarez num. 21. l. c.

Seſſ. 25. c. 5. de Reg.

Vt nullas ſecum ducant, vel habeant ancillas, vt nequeant egredi, niſi non rediture, vt lege clauſuræ teneantur, (vt Moniales) vt veſtes induant modeſtiæ virginali conſentaneas, vt vltra annum ætatis 25. ibi morari non permittantur, vt facultates, aut parentes habeant; à quibus vel in coniugio, vel in monaſterio dotari poſſint, vt viduæ non comprehendantur, niſi velint ſtatum amplecti religioſum; vt mulieres, quæ petunt ingreſſum inhoneſtam vitam non vixerint; præcipue ſi monaſterium huiuſmodi fœminas admittere non ſoleat, ne hoc monaſterij inſtituto, aut conſuetudini aduerſetur, vt Abbatiſſa, & Moniales in ingreſſum conſentiant.

Miranda, q. 2. de Monialibus, art. 6. ingreſſum puellarum intrà ſepta Monialium, vt recte educentur, inter caſus neceſſarios Concilij Tridentini recenſet; nonnullaſq; conditiones enumerat: idem ſentire videtur Sanchez tom. 2 Op. Mor. lib. 6. c. 16. nu. 61. & ſeptem refert conditiones, ideſt ſi inſtitutum religionis, aut aliud non aduerſetur. 2. ſi monaſterium puellas recipere conſueuerit. 3. ſi adſit licentia ſcripta Superioris, & conſenſus Abbatiſſæ, & Monialium. 4. vt ſine ancillis in monaſterio degant. 5. vt nequeant egredi reuerſuræ (niſi id faciant ad morbum pellendum). 6. vt veſtibus vtantur modeſtiæ virginali conſentaneis 7. Ne vltra annum 25. ætatis degant intra ſepta.

V. Em. ſup. v. Monaſterium, nu 7.

An viduis hæc licentia danda, ſi bonæ famæ ſint.

Congregatio Eminentiſſimorum Cardinalium videtur negare; niſi illæ inter Moniales recipi velint, rationem affert, ijs verbis. *In iſtis nulla adeſt cauſa neceſſaria*, recenſentur à Suarez qui tamen nu. 22. ex Declarationibus Congregat. Cardinalium colligit, caſum neceſſarium, de quo Synodus Tridentina ad neceſſitatem monaſterij, & Monialium non reſtringi; ſed reuocari etiam ad graues neceſſitates (ſiue ſpirituales, ſiue corporales illæ ſint) mulierum; quibus ingreſſus in monaſterium, & habitatio, ſine incommodo, aut violatione regulæ monaſterij, poſſit conſulere. Romæ nobilē viduā ſæcularem degentem agnoui in S. Suſannæ cœnobio. De viduis loquitur Azor. Manuel. & allj. Sãchez præcipue num. 64. l. c. Manuel. narrat, declaraſſe Cardinales, receptas tolerandas, ſi ſcriptæ conditiones ſeruentur, in poſterum non admittendas. Sanchez narrat, declaratum à Cardinalibus, non poſſe Epiſcopum ingreſſus licentiam dare viduæ cupienti in monaſterio in ſæculari veſte, vſque ad mortem, Deo ſeruire.

nu. 21. l. c.

l. c.

An danda hæc licentia mulieribus matrimonij nexu iunctis; cum viri exulant, vel, alia ex cauſa, abſunt; vel ob diſcordiam inter eas, & viros.

Si earum neceſſitates ſpirituales, aut corporales ſint graues; ijs etiam ingreſſus concedi poteſt, per principium ex Suarez allatum, & ab eo ex Declarationibus collectum (Concilium Tridentinum admittit ingreſſum in caſibus neceſſarijs, & mulieres matrimonij nexu copulatas non excipit) modo abſit incommodum monaſterij, ſpirituale præcipue, & euidens regulæ, & corruptionis morum periculum. De nuptis etiam Sanchez l. c. refert Manuel. Cardinales declaraſſe, nuptam timore viri, ſuſpicantis, fractam ab ea adulterio coniugij fidem, ad cœnobium ſe recipiẽtem poſſe recipi; refert idem, & Suarez ex eo l. c. eoſdem Cardinales declaraſſe, nuptas ſæuitiam virorum metuentes non poſſe recipi, receptas tamen, indicatis conditionibus ſeruatis, retineri poſſe, Nauarr. lib. 4. conſil. 5. ſcriptum reliquit; vertente lite inter virum, & vxorem, ob illius ſæuitiam, hanc intra Monialium clauſtra recipi poſſe, donec lis abſoluatur. vide Sanchez l. c. in 1. edit.

An puellæ religioſum ſtatum cupienti ingreſſus intra ſepta Monialium, vt per dies aliquot ante habitus ſuſceptionem ibi moretur, ſit concedendus.

NEgat Suarez, l. c, nu. 22. quia caſus neceſſitate caret. Habitu ſuſcepto adeſt probationis tempus: per annum integrum, probant, & probantur, quæ volunt in Religione Deo ſeruire: eo elapſo, poſſunt domum redire, vel tria ſolemnia vota, ſi conſentiunt Superior, & Moniales, nuncupare duplex probatio non requiritur. Verum Romæ in S. Vrbani cœnobio, & alibi, puellę ante habitus ſuſceptionem, nonnullis menſibus degunt.

An, multis Monialibus vnius cœnobij eodem tempore ægrotantibus, poſſit Epiſcopus tot fœminis ſæcularibus ingreſſum in Monaſterium permittere, quot ad ſeruitia neceſſaria ijs præſtanda ſunt neceſſariæ, egreſſuris, neceſsitate tranſacta.

HOc factum aliquando in vrbe Venetę ditionis agnoui: & laudatus fuit Epiſcopus paucę Moniales valebant, ex ijs nonnullę confectę ſenectute, aliæ choro addictæ in templo diuinas laudes celebrabant, aliaque neceſſaria monaſterij munera obibant: caſus erat apertè neceſſarius. Suarez rectè docet, vrgente neceſſitate, ancillis ſecularibus licentiam ingrediendi Monialium Monaſteria, & in ijs habitandi dari poſſe ea tamen conditione, vt intra ſepta ſi contineant, (vt Moniales) & ſemel egreſſæ non redeant amplius. Synodus Tridentina ingreſſum concedit, dum vrget neceſſitas: moram in Monaſterijs Monialium honeſtis fœmines neque tacite, neque expreſsè, vetat; ſi eam poſtulet neceſſitas. Sanchez quoque, nu. 66 l. c. certum putat, licere pro totius Monaſterij obſequio ancillas ſæculares habere, id poſtulante neceſſitate; vt ſi deſint conuerſę profeſſę; Non diſcrepat Manuel tom. 1. qq. Regul. q. 46. ar. 7. in Monaſterijs. S. Clarę, aliiſque ſtrictioris clauſurę famulabus ſæcularibus locum non eſſe, ait, niſi conuerſis, quę vilibus miniſterijs dent operam, ea Monaſteria careant. Vide Sanchez nu. 65. l. c. Miranda in Monaſterijs S. Clarę & Conceptionis id, ſine licentia Sedis Apoſtolicę, licere negat.

to. 4. de Relig. lib. 1. de obligat. rel. lib. 1. c. 10. n. 18. 16.

Q. 3. de mo. ar. 9. con. cluſ. 2.

An Epiſcopus licentiam ingrediendi, & habitandi intra Monialium ſepta ſæculari fœminæ, vt vni Moniali ſeruiat, dare poſſit.

PRo communi monaſterij neceſſitate hanc facultatem concedi poſſe ſęculari famulę ab Epiſcopo, certum videtur: pro peculiari vnius Monialis ſeruitio concedi poſſe, negat optime Suarez. hoc ex declarationibus Eminétiſſimorum Cardinalium colligit; & ex Synodo Tridentina colligi poſſe, dicit, ex illa danda eſt licentia ingrediendi in caſibus neceſſarijs, at non eſt caſus neceſſarius; vt peculiaris Monialis peculiarem ancillam habeat, ſed eſſet contra Religioſi decoris bonum, & Monaſterio non exiguum damnum, & perturbationem afferre poſſet; vna duce, alię (ſingulę ſingulas) ancillas cuperent, facile, ac peterent. Communes famulæ, ſiue adiutrices ſingularum Monialium neceſſitatibus ſatisfacere poſſunt. Si Monialis aliqua vnius famulæ miniſterio egeat, ad Abbatiſſam, ſeu Priorisſam ſpectabit, vnam ex ſeruitricibus communibus ſiue religioſis, ſiue ſęcularibus ad ei miniſtrandum attribuere: quod ſi earum numerus non ſit ſatis, augendus erit: dum conuerſę, aliæue iuniores Moniales non ſufficiant. Lud. Miranda, q. 2. de Monial. ar. 9. concl. 1. Moniali illuſtri genere in Monaſterijs tertij Ordinis, aut Militiarum famulam ſæcularem parentum eius opibus nutriendam concedi poſſe, probabile putat, dum legem clauſurę ſit ſeruatura: probat teſtimonio Nauarri in c. Statuimus de Regul. addit Miranda. Si Moniales om-

nu. 20. l. c.

V. Suarez, l. c.

nu. 66.

nes

nes alicuius cœnobij choro addictæ claritudine ſanguinis eſſent inſignes, ſingulis, fortaſſe, famulæ ſingulæ concedi poſſent. Sanchez num. 66. l. c. pro priuatæ Monialis ſeruitio nullo in monaſterio ſæcularem ancillam facile admitteret: niſi ſpecialis ratio inſignis nobilitatis Monialis, aut valetudinis ægrotantis, aut nimiæ ſenectutis intercederet; & huiuſmodi neceſſitati monaſterij famulæ, aut conuerſæ conſulere, non poſſent.

De præcepto Pontificio, ne Moniales viros, aut mulieres, quibus ingreſſus non eſt conceſſus, intra ſepta admittant.

GRegorius XIII. M. P. *Vbi gratia* edito anno 1575. Idibus Iunij, cum licentias ingrediendi Monialium clauſtra à Summis Pontificibus, aut Legatis Apoſtolicis, alijſue conceſſas Comitiſſis, Duciſſis, alijſue mulieribus, & viris quibuſcunque aboleuiſſet; ſub pœna excommunicationis eo ipſo incurrenda, ſibi, & ſucceſſoribus, extra articulum mortis reſeruatæ, ne prætextu facultatum, ingredi audeant, præcipiſſet, & Abbatiſſis, Abbatibus, Conuentibus, & alijs cœnobiorum vtriuſque ſexus Superioribus, perſoniſque quocunque nomine vocatis, iniunxit ſub eadem pœna, alijſque priuationis dignitatum, beneficiorum, &c. inhabilitatis ad illa, & ad alia in poſterum obtinenda; ne quocunque talium licentiarum prætextu, in ſua monaſteria, domos, & loca ingredi faciant, aut permittant. Deinde ſub iiſdem pœnis ipſo facto incurrendis, perſonis quibuſcunque Eccleſiaſticis, ſæcularibus, regularibus prohibet, ne prætextu licentiarũ ab Epiſcopo, vel Superioribus; qui, ex decreto Concilij Tridentini, ingreſſum in ſepta Monialium, in caſibus neceſſarijs concedere poſſunt, tributarum, pro libito, ſed vrgentibus tantum neceſſitatibus, cœnobium Monialium ingrediantur; neue Moniales illas aliter admittere præſumant. In priori parte Abbatiſſæ, (vt de Abbatibus, alijſque modo ſileam) etiamſi non præſumant, dum ingredi faciunt, aut permittunt, puniuntur anathemate, &c. in ſecunda parte Moniales præſumentes admittere eos, quos recenſui, eadem cenſura, alijſque plectuntur pœnis.

Paulus V. M. P. *Monialium ſtatui*, anno tom.3. Bul
1612. reuocauit licentias adeundi intra lar. conſtit.
ſepta Monialium, cum his conuerſandi; 74. alias 47
& cibum ſumendi, mulieribus cuiuſcunque ſtatus, gradus, &c. conceſſas; Abbatiſſiſque, Prioriſſis, & alijs Monaſteriorũ Superioribus ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, priuationiſque officiorum, &c. inhabilitatis, ipſo facto, ſine vlla declararione, incurrendis pœnis, interdixit; ne eas introducere, ſeu admittere, vel admiſſas quoquo modo retinere audeant, ſeu præſumant. Loquitur de mulieribus, quæ prætextu licentiarum to. 3. Bull.
ingredi voluiſſent: & Gregorium XIII. pag. 343.
videtur imitatus, & anno 1608. conſtit. *Facultatum* legem ediderat contra mulieres cuiuſcunque ſtatus, &c. licentijs ingrediendi Monialium cœnobia abutentes. Vrbanus VIII. anno 1624. conſt. 29. *Sacroſanctum Apoſtolatus miniſterium* &c. Monialium conſenſum, ſine quo mulieres ſæculares vti nequeunt licentijs tom. 4. Bul
ingrediendi earum cœnobia, expreſſe, lari.
capituli more per ſecreta ſuffragia exprimendum eſſe, declarauit.

An Moniales admittere præſumentes intra clauſtra volentem ingredi, ſine prætextu facultatum, comprehendantur à Gregorij XIII. lege.

SVarez tom. 3. in p. 3. diſp. 22. ſect. 7. à num. 11. Sanchez tom. 2. Op. Mor. lib. 6. c. 16. num. 79. Manuel. tom. 1. qq. Regul. q. 47. art. 1. & q. 48. art. 2. Miranda q. 2. de Monial. art. 10. concluſ. 1. & alij nonnulli, eas in propoſita quæſtione, non comprehendi à Gregorij lege, docent; quia Gregorius loquitur de ingredientibus prætextu facultatum; ac de Monialibus præſumentibus admittere eodem prætextu ingredientes. At alij probabiliter, & tutius, exiſtimant, Gregorianam legem extendi etiam ad Moniales præſumentes admittere, etiam ſine facultatum prætextu, introeuntes. In hac ſententia ſunt Io: Azor. tom. 1. Inſtit. Moral. lib. 13. cap. 6. in fine, & ante

cum

Digitized by Google

notata anathemmate. ſi eius munus non ſit impedire volentem ingredi, ſe non obſtet, etiamſi poſſit. neque directè, neque indirectè cooperari putatur: at Moniales, ad quas ſpectat ex officio (vt Præfectæ monaſteriorum, & illæ, quibus ianuæ cuſtodia credita eſt) impedire, & non admittere, qui ingredi nequeunt, cooperantur indirectè ingreſſui, ſi non obſtent ſi poſſint, ac proinde in pœnam incidunt.

De Monialibus ingreſſum in Monaſteria præcipientibus, aut de eo conſilium dantibus.

MOniales ingreſſum alicui præcipientes, aut de illo conſilium dantes, ſi is ingrediatur, ſubijciuntur pœnis indicatis; quia id fuit directè ad ingreſſum vetitum cooperari. Quid ſi priuatæ Moniales præcipiant, ſuadeantue alijs Monialibus admiſſionem in cœnobia? eas excommunicatione non vinciri, putat Sanchez: non enim præſumunt admittere; neque directè, aut indirectè admittunt: & excommunicatio lata in admittentes non complectitur, præcipientes, aut ſuadentes admiſſionẽ. Præfectæ verò monaſteriorum, aliæque Moniales, quæ ex officio tenentur impedire, ne quis illicite ingrediatur, ſi præcepto, aut conſilio ſint cauſa ingreſſus, cenſuram non effugiunt; nam directè cooperantur ad ingreſſum; vt indirectè, dum non impediunt, cum poſſunt. Sanchez, num. 94. l.c. ex Manuele, & Soxbo; idem Bonacina q.4.p.6.num.26.de clauſura.

An Moniales hominem illicite ſepta ingreſſum alloquentes, aut comitantes pœnis ſuperius expreſſis afficiantur.

AFfirmat Bonacina num. 27. l.c. at negat Sanchez, ſi de priuata Moniali ſit ſermo: nam neque colloquio, neque comitatu fuit cauſa ingreſſus; neque ad eam ſpectat ex officio hominẽ ingreſſum e monaſterio eijcere. Sed ſi loquamur de Moniali, quæ ingreſſum debet impedire ex officio, non incidit in pœnam, quia alloquitur, vel comitatur; ſed quia non obſtat, ſi tamen poſſit obſtare. Vide Sanchez l.c.

De ingreſſu Confeſſoris Monialium.

Confeſſori Monialium, licentia in ſcriptis munito, quando licet intra ſepta earum adire?

QVando Sacramenta Pœnitentiæ, Euchariſtiæ, Vnctionisq; extremę Moniali ægrotanti miniſtraturus eſt, & hoc munus, ſine ingreſſu nequit obire. Quando, ex inſtituto Eccleſiæ, anima Monialis morti proximæ Deo eſt commendanda. Si, his peractis, egrediatur, ea adhuc in longiori agone luctante, poteſt vocatus adhuc redire intra ſepta; vt eam ſalutaribus verbis, ad bene moriendum, iuuet, ſcrupuloſque, ſi qui exoriantur, ſedare poſſit. Quod, poſt Llamas, rectè docuit Sanchez num.48.l.c.

An Confeſſor ſæpius ingredi poſſet Monialium clauſtra: vt eidem Moniali morbo correptæ Sacramenta Pœnitentiæ, Euchariſtiæ, & Vnctiones extremæ exhibeat.

LOquar prius de Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ Sacramentis; deinde de extrema Vnctione. Initio morbi, ingredi poteſt, vt confeſſionem excipiat. Innoc. III. Medicis præcepit, vt vocati ad ægrotos moneant eos, inducantque ante omnia, vt animarum medicos aduocent; & Pius V. iiſdem iniunxit, vt ante omnia ægrotos monere velint, vt idoneo Confeſſori peccata omnia, ſecundum S. R. E. ritum, explicent, ſcelera enim aliquando ſunt morborũ fontes, Sanchez dicit, pręceptum à Pio V. medicis; vt etiam Euchariſtiæ ſuſceptionem ægrotis ſuadeãt: verum de Diuino hoc Sacramento nullum verbum Pius: pro certo tamen habeo, poſſe Confeſſorem, initio morbi ingredi ægrotæ Moniali petenti Diuinum Chri-

c. cum infirmitas de pęnit. & re miſs.
o.2. Bull. & conſtit. 3. ſupra gregem, &c. nu.43.

Christi Corporis epulum præbiturum: quod Sanchez concedet. Rituale Romanum, Pauli V. iuſſu conſcriptum, & cuſum, Parocho, licere, ait, miniſtrare Euchariſtiam ægris, etiamſi grauiter non ægrotent: quod ſecularibus conceditur, religioſis virginibus negandum erit? Vbi adeſt vitæ periculum ex morbo, ſine dubio, Confeſſor ingredi poteſt, Euchariſtiam miniſtraturus. Probabilis ſententia eſt, debere hominem iure diuino, in articulo mortis, hoc Sacramentum ſuſcipere; delinqueretque miniſter ex officio, dum nollet præbere; viget autem obligatio quoties mortis articulus, ſeu periculum redit. Præterea, quoties ex regulæ præſcripto, aut monaſterij conſuetudine, fas eſt Moniali bene valenti indicatis Sacramentis ſibi conſulere, licebit etiam ægræ, & ingreſſus in cœnobium Confeſſori non erit vetitus: neque quando ægra indiguerit Pœnitentiæ Sacramento, aut in animi ſui ſolatium eo vti voluerit, & Euchariſtia quoties, ante morbum, ſe ſe illa ſolebat reficere: videtur enim moralis neceſſitas; & ratio ſuadet, ægrę id non eſſe negandum, quod ſanæ concedebatur. Huius ſententiæ, quam veram exiſtimo, etiam Sanchez magiſtrum habebis. Quoties miniſtranda eſt Vnctio Extrema, toties ingredi poteſt Confeſſarius.

Suarez to. 3. in par. 3. Diſput. 69. ſect. 3.

l. c.

Quidam putant, Confeſſariũ, vbi ęgrotantem Monialem Extrema Vnctione liniuit, & præſcriptis in Rituali Romano precibus Deo commendauit, egredi debere; & vt morientem videat, redire non poſſe; niſi illa animam confeſſione velit expiare: at hæc opinio quamplurimis Monialibus, quæ Confeſſorem cupiunt adeſſe, dum ſunt in extrema lucta, & expirant, ſummopere diſplicuit. Miranda, Vrbanum IV. Confeſſoribus Monialium S. Clarę conceſſiſſe, ſcribit ingrediendi ſepta facultatem, cum Monialis aliqua ſpiritum eſt emiſſura. Gauantus in Manuali Epiſcoporũ v. Monialiũ Clauſura num. 43. ſcribit. *Adminiſtrata Extrema Vnctione, relinquantur alia Monialibus ad bene moriendum, & exeat Confeſſarius Cong. Ep. 13. Septemb. 1583.* At hoc non eſt vſu receptum.

q. 2. de Monial. ar. 17.

An Confeſſor, ad exequias Monialis è viuis egreſſæ celebrandas, intra ſcpta cœnobij adire poſſit.

SI in templo extra cœnobium humãdum ſit Monialis cadauer; ingredi non poteſt; quia abeſt moralis neceſſitas: at ſi in æde, aut cœmeterio interiori ſepeliendum ſit, conſuetudo, & Superioris conceſſio eſt inſpicienda. In nonnulla S. Claræ monaſteria, in quibus extinctа Monialium corpora ſepulchrum habent, Confeſſor exequias obiturus ingreditur: non tamen in omnia. Monaſterium S. Silueſtri in Campo Martio Vrbis Sanctimoniales ſecundam S. Claræ regulam ſectantes incolunt, in hoc Confeſſor munus hoc obiturus non intrat; ſed ad feneſteliam, ad quam Moniales Angelorum Panem ſuſcepturæ accedunt, preces defunctorum recitat, thus, incenſum, & aquam benedictam adhibet. mos idem apud moniales Capuccinas S. Claræ in Quirinali; & S. Vrbani non longe à Turri Comitum viget. Vrbanus IV. cap. 7. Regulæ Secundæ S. Claræ, hæc habet de hac re. *Ad exequias circa ſepulchrum agendas, Sacerdos non ingrediatur clauſtrum, ſed exterius in capella, quod ad officium pertinet, exequatur. Tamen ſi Abbatiſſa, & Conuentui viſum fuerit, quod ad exequias debeat introire, modo ſupradicto cum ſocijs, intret indutus,* (alba, ſtola, & manipulo, ſocij duo religioſi, vel vnus, vt minimum, alba, vel ſaltem, ſuperpelliceo, indutus) *& ſepulta mortua, cum eis exeat ſine mora.* De hac re Miranda q. 2. ar. 17. de Monialibus. In Galliijs Confeſſarium exequias celebraturum, & cum eo Sacerdotes nonnullos, intra ſepta Monialium ingredi, ſolere, à viro, qui ibi Sanctimonialium confeſſiones excepit, intellexi. Prætextu Monialis ſepeliendæ, vel officium funerale peragendi, non poſſe Confeſſarium ingredi clauſtra, tradit Gauantus in Man. Epiſc. v. Monialium Clauſura n. 40. ex Cong. Epiſc.

Digitized by Google

An Confeſſario ingredienti clauſtra Monialium, vt ægræ Sacramentum aliquod miniſtret, ſocium habere liceat.

SI loquamur de ſacerdote ſæculari Confeſſore Sanctimonialium, ſociũ cum eo ingredi non licet: ſolus enim ſolet incedere; nec ſolum ingredi, dedecet, & pro ſocio non adeſt priuilegium: at Confeſſarius ex ordine religioſo, quoniam ſine ſocio per ciuitatem, aut oppidum ſolus pergere, non conſueuit, dedecetq; religioſi inſtituti ſectatorem ſolum è ſuo cœnobio exire, cum, neceſſitate vrgente, pergit intra clauſtra, id ab eo ſine ſocio fieri, non debere, opinatus eſt Sanchez nu.46.l.c.& cum eo Diana p.2.tract.2. de Dubijs regularibus, reſol.51. fauetque L. Miranda q.2.art.17.de Monialibus.Licentiam, vt ſocius intret, Sanchez neceſſariam non putat: nam, conceſſo ingreſſu Confeſſario, cenſet etiam ſocio conceſſum; Diana non diſcrepat. Martinus vero Bonacina, q.p.nu.4.de clauſura,melius docet,ſocium eum Confeſſario, ingrediente, vt Sacramentum aliquod ægræ Moniali miniſtret, introire non poſſe: nulla enim adeſt mora is neceſſitas; cur ſocius ſit ingreſſurus:excipe eos Regulares; quibus,ex patenti Summi Pontificis priuilegio, hoc facere licet. Quando Confeſſarius,ex Superioris conceſſu,ob aliam iuſtam cauſam, in qua eget ſocij opera, ingreditur (vt cum in Sacello valetudinarij rem diuinam facturus eſt,vt Sacroſanctum Corporis Chriſti Sacramentum ægris,cum ſuſcipere illud debent, miniſtret) tunc ſocium,Superiore concedente,intrare poſſe,cum Miranda,teſtatus eſt Bonacina;cuius animus ſempiterno fruatur æuo.Dixi.*Excipe eos Regulares*, &c.nã pro Monialibus S. Claræ, Vrbanus IV. cap.7.ſecundæ Regulæ,hæc ſcripta eſſe, voluit. *Si tamen aliqua ſoror tanta fuerit corporis infirmitate detenta, quod ad locutorium venire non poſſit, & neceſſitatem habuerit confiteri, vel Dominici Corporis, ſeu alia recipere Sacramenta, exhibiturus huiuſmodi alba, & ſtola, & manipulo cum duobus idoneis, & religioſis, vel vno ad minus alba, vel ſaltem ſuperpellecto ingrediatur, & morentur induci; nec moram ibi faciant longiorem. Caueant etiam, vt quamdiu intra Monaſterium fuerint, nullatenus ab inuicem ſeparentur; quin ſemper mutuo poſſint libere ſe videre.* Hæc ille ante Bonifacium VIII.à quo deinde Monialibus omnibus præcepta clauſura. Sociũ, (ex Fratribus Minoribus,) clericũ eſſe,debere,ſcripſit Miranda ar.17.l.c.vt pro Monialibus primę Regulæ S. Claræ, dixit Gregorius IX.Nonulla S.Claræ monaſteria modo Epiſcopis ſubſunt: & Sacerdotes ſæculares ab Epiſcopis approbati Monialium confeſſiones excipiunt, & ſocios ingredientes non adhibent, Epiſcopus Caſtrenſis hoc expreſſit c. 7. Conſtitutionum Monaſterij Farneſiani; in quo Vrbani IV.regula excepta. Caſinenſes monachi ſubiectarum Monialium Confeſſores ſepta,ad miniſtranda Sacramenta ingredientes ſocium ſecum habent: alterque alterum debet inſpicere.

lib 6.c.16. tom 2.Op. Mor.

nu. 47.l.c.

q 2. ar 18. concluſ. 2. l.c.

Conſt. Caſinẽſes p.2. c.5. de Monialibus, vbi hæc. *Pro cuſtodia amborum ſẽper alter alterum videat.*

De clauſura à nonnullis Monialibus voto promiſſa.

MOniales, ſecundam Regulam S. Claræ ab Vrbano IV.traditam profitentes, & Vrbaniſtæ dictæ à nonnullis, dum tria ſolemnia vota nuncupant, quartum de clauſura ſeruanda, ex Vrbani decreto addunt: vt ſuperius oſtenſum eſt. Quartum autem hoc votum ad eſſentiam Religionis nõ ſpectat; publicum quidem eſt, ſed non ſolemne. Sanctimoniales primam S. Claræ Regulam amplexæ (quales Capuccinæ Vrbis S.Claræ in Quirinali, & S.Vrbani non longe à Turri Comitum) non ex regula, ſed ex conſtitutionibus, ſolemnia vota emittentes, etiam clauſuram ſpondent: in eadem Vrbe Moniales S. Suſannæ, Eminentiſſimi Cardinalis Barberini protectioni creditæ, idem votum clauſuræ nuncupant: at non ex Regula, non ex conſtitutionibus,(ni me fallit memoria) ſed,fortaſſe, ex alicuius viri,initio monaſterij,pro ijs deſudantis,excubantiſq; ſententia,quam conſuetudo excepit. Clauſuræ Monialium obligatio ex præcepto Eccleſiaſtico oritur: non autem ex voto (ſi generatim loquaris) dico *generatim*; quia

Sixtus V. S Suſannæ cœnobium inſtituit.

quia, vt vidiſti, Moniales S. Claræ, Vrbani IV. Regulam ſeruantes, votum illius ex regula edunt. Non obligat autem Sanctimoniales præceptum Eccleſiaſticum ad votum clauſuræ nuncupandum: nulla enim Pontificia conſtitutione hoc declaratum eſt; neque præceptum ſub hac ratione receptum dici poteſt: vt vere magnus vir F. Suarez, tom. 4. De Relig. lib. 1. de obligat. Relig. cap. 9. num. 23. docuit: cap. autem 8. nu. 10. hæc ſcripſerat. *Explicabimus vero tantum, quid iure poſitiue ſeruandum ſit; nam ſingulas illarum* (Sanctimonialium) *regulas explicare, noſtrum non eſt: nec mihi conſtat, quænam illarum emittunt quartum votum clauſuræ, aut ex vi ſua regulæ, aut poſt Pontificia præcepta: priori enim modo dicuntur illud emittere Religioſæ S. Claræ, iuxta Regulam ab Vrbano IV. approbatam; & ideo, iuxta modum, & menſuram præſcriptam à regula tenebuntur ex vi voti clauſuram ſeruare. Aliqua etiam monaſteria, licet ex prima inſtitutione non haberent clauſuram, poſt Eccleſiæ præceptum, non ſolum illam admittunt, ſed etiam permittunt*. Certum autem putat, per votum, non extenſiuã, ſed intenſiuam obligationem addi: nouum ſcilicet ad rem eamdem obligationis titulum: quare Monialis clauſuræ voto obſtricta, dum eam violat, contra votum, & contra Eccleſiæ præceptum delinquit. De qua re Sanchez c. 15 nu. 19. & Manuel ante illum, tom. 1. qq. Regul.

tom.2. Op. Mor. lib.6.

q. 44. art. 2. ad 1. Not. 3. clauſuræ votum ſub voto obedientiæ venire, dicit (ex Cong. Ep. 19. Apr. 1619.) Gauantus in Manuali Epiſcoporum, v. Monialium Clauſura num. 2. Hæc de Monialium clauſura modo ſufficiant. De vetito acceſſu ad earum cœnobia, ex Bonifacij VIII. lege, cap. vnic. de ſtatu Regul. in 6. alias fortaſſe, ſi mihi aderit Dei Sanctiſſimi Patris, & Filij, & Spiritus Sancti benignitas; cui me totum addixi. Tu vide,

tom.2. Op. Mor.

quæ Suarez tom. 4. de Relig. lib. 1. c. 10. num. 24. & Sanchez lib. 6. c. cit.

Quæcunque meus exarauit, exarabitque calamus, S. R. E. veritatis Columnæ, & firmamenti, iudicio ſubijcio: deletumque, & reiectum eſſe volo, ſi quid à me, ingenij imbecillitate, ſcriptum, quod illi non placet.

Te Deum laudamus, te Dominum confitemur, Te rerum omnium Conditorem, & humani generis Reparatorem Cæli, & Terra venerentur.

Sanctiſſimæ Virgini Dei Matri, Sanctarum Virginum, & Sanctorum omnium Reginæ, ac Sanctis omnibus laus, & gloria in ſæcula ſæculorum. Amen.

TYpographus totum fere librum à me inſcriptum, *De Origine, & Clauſura Sanctimonialium*, typis ſuis cuderat; cum in egregiam præſtantium Sanctimonialium Hiſtoriam ad clauſuræ argumentum ſpectanté incidi; quam nefas eſſet negligere. Hic illam (ſuo deinde loco ponendam) addere libuit; ne gemmam præclaram prætermiſſam dolere poſſes. A Petro Venerabili Abbate Cluniacenſe, viro grauiſſimo, & ex illo, ab Eminentiſſimo: & de Chriſtiana Rep. optime merito Cardinali Baronio in Annal. Eccleſ. refertur.

lib.6. de miraculis. c.22.

tom.11. ad an.904.

In Marcianicenſi monaſterio Moniales multæ nobiles, & regio natæ genere, diuitijs, honoribuſque contemptis, ſuperbiam calcabant, luxuriam ſubigebant; Chriſtique pauperiem ſequentes, mundum, eiuſque principem ſuperabant. Hæ clauſtro ſalutari concluſæ (ait Petrus) & (vt ſic dicam) vitali obrutæ ſepultura, potius mori, quam egredi, ante occumbere, quam limen deſignati oſtij tranſgredi elegerunt. Cõburebatur monaſterium, Moniales inde nolebant exire, tunc, forte, eo in loco erat Hugo venerabilis Archiepiſcopus Lugdunenſis, omnium ferme Galliarum Legatus Apoſtolicæ Sedis ab Vrbano II. creatus, magna probitate, & religione clarus: ad eum homines confugientes conſilium petebant, rogaruntq; vt ſanctis mulieribus ſuaderet egreſſum; adijt ille clauſtrum, ſummaque celeritate omnes ad ſe vocatas, vt periculum effugerent, hortatus eſt: *Cum illæ renuerent, & prius ſe mori, quam propoſitum infringere, conſtanter affirmarent*, dixit: *Authoritate B. Petri, & Domini Papæ, cuius vice fungor, atque ex Abbatis noſtri obedientia vobis præcipio; vt ad præſens hinc exeatis, neque vos cum habitaculis veſtris hic incendio incremari, ſinatis. Ad hæc quædam maxima nobilitatis, & conuerſationis, Gisla nomine, quam & ipſe multoties vidi, ſpiritu, & fide ſuccenſa re-*

ſpondet. Nos, Pater, timor Dei, & præceptum Abbatis noſtri, vt ignem æternum euadere poſſemus, infra hos, quos cernes limites, vſque ad mortem, permanſuras incluſit. Vnde nullo pacto fieri poteſt; vt abſque neceſſitate, præfixos nobis pœnitentia terminos, ſaltem pedis paſſu, tranſgrediamur; niſi ab illo, qui nos in hoc incluſit loco, ſoluamur. Noli ergo Domine ſi placet, hoc iniungere, quod nobis agere non licet: ſed ſicut nos ignem præcipis fugere; ita magis igni, vt à nobis fugiat, virtute Chriſti Domini noſtri armatus iniunge. Ad quam mulieris fidem ſtupefactus Archiepiſcopus, ac ſubito & ipſe fide repletus foras exijt. & coram cunctis, qui aderant, flammas intuens, ac lachrymis ora perfuſus, ait. In nomine Domini, & per meritum huius, quæ nunc locuta eſt, mulieris, recede ignis peſtifer ab ancillarum Dei habitaculis, nec damna aliqua vltra inferre, præſumas. His à Pontifice verbis prolatis (ſicut mihi teſtificati ſunt qui viderunt) repente immenſitas flammarum inuiſibili virtute repreſſa, velut ferreo muro obſtãte, vltra procedere non potuit; & abſque aliquo humano ſubſidio, abſq; aliqua placidæ gutta, incredibili celeritate ſeipſam extinxit. Sic magnifico, & inſperato miraculo, ſanctum propoſitum mulierum ſibi bene acceptum eſſe, Diuina Pietas comprobauit. Hæc Petrus Venerabilis. loc.cit.

BIBLIOTECA N. ROMA VITTORIO EMANUELE

F I N I S.

224,524

INDEX
CAPITVM. ET DVB.

VIRGINVM ſtatus laudatur. 3
Ante CHRISTI DOMINI aduentum Virgines, Viduaque nonnullæ clauſæ. ibid.
Viri ſtudio rerum cæleſtium addicti, vt Deo liberius ſeruirent ab hominũ conſortio ſeiuncti. 5
Mulieres extra Monialium ſepta Euangelij tempoſeptis miris clauſa, à virorũ aſpectu ſemota. 6
Sanctimonialium Ordo tempore Euangelico. 7
Magnus olim Sanctimonialium numerus; quo primum tempore Romæ Moniales. 9
De ſeptis, quibus Moniales clauſæ. Quo tempore primum intra ſepta vinxerunt. 11
Moniales olim nonnullæ è ſeptis aliquando egrediebantur, quadam intra ea clauſa. 12
Notatio. 14
Moniales clauſa tempore SS. Dominici, & Franciſci. ibid.
Notatio. 15
Quid nomine clauſuræ Monialium, & quo iure præcepta. 16
De lege, qua Monialibus egreſſus è cœnobijs vetitus. ibid.
Qua ratione arctior clauſura Monialibus indici potuerit, quam ſit ea, ad quam ex vi regulæ, aut profeſſionis tenentur. 17
Cur Bonifacius VIII. clauſuram Monialibus indixerit. ibid.
Quid nomine Monaſterij, vnde illæ egredi nequeunt. 18
Quibus Monialiũ ordinibus ſit indicta clauſura. 19
An Monialibus conuerſis ſit præcepta. 20
Poſſuntne Moniales profeſſæ exire aliquando è cœnobijs, ſine licentia. 21
Caſus excepti in Regula tradita ab Vrbano IV. Monialibus. 22
De pœnis contra Moniales profeſſas contra ius egredientes. ibid.
Quæ Moniales ſine venia, è cœnobijs exeuntes, non excommunicantur. 23
An Monialis licite exiens teneatur recto itinere ad locum pergere, &, re confecta, ſtatim redire. 24
An Superiores, alijque, ratione clauſuræ egreſſu Monialiũ violatæ, indicatis pœnis puniãtur. ibid.
An pœna indicata locum habeant in ijs, qui naturali compaſſione, Moniales egreſſas in extrema, grauiue neceſſitate comitantur, aut recipiunt. 25
Quis iuſtam cauſam egreſſus Monialium approbet, & licentiam exeundi ex cauſa det. ibid.
Notatio. ibid.
An ſolus Epiſcopus, ſiue Epiſcopali iuriſdictione inſtructus cauſam approbet egreſſus, & facultatem det. 26
An, ad euitandam culpam, & cenſuram, licentia exeundi ſit danda in ſcriptis. ibid.
An Epiſcopi teneantur cogere ad clauſuram Moniales eam non ſeruantes. ibid.
An Epiſcopi teneantur cogere ad clauſuram Moniales ſubiectas Regularibus. 27
An ſæculares peccent, ſi opem in hac re Epiſcopis non ferant. ibid.
An Moniales aliqua à lege clauſuræ contraria conſuetudine excuſentur. ibid.
De vetito ingreſſu in Monialium cœnobia. 28
An Reges, & Reginæ comprehendantur à Concilio Tridentino, & à Greg. XIII. dum vetant, ne quis in Monialium cœnobia ingrediatur. ibid.
An Cardinalibus S.R.E. ingreſſus in Monialium cœnobia ſit vetitus. ibid.
An Epiſcopi, alijque Superiores Monialium, ſine iuſta cauſa intra earũ ſepta ingredi poſſint. 29
An fœminis, & Monialibus huiuſmodi ingreſſus vetitus ſit. ibid.
Quid dicendum de amentibus, & infantibus. ibid.
Qui poſſint concedere ingreſſum in Monialium cœnobia. 30
An Epiſcopus veniam intrandi in ſibi ſubiecta Monialium Monaſteria Regularibus dare poſſit: an alicui in exempta: & num eius conſenſu in hac re Prælati Regulares, alijq. Regentes Moniales, ordinaria poteſtate egeant. 31
An Epiſcopus, vel alius Monialium Superior intra earum ſepta, ex cauſa ingreſſurus Superioris ſui licentia egeat. 32
An vnus ex tribus Viſitatoribus Monaſterij à Sixto V. fundati poſſet ex cauſa ingredi ſine venia Collegarum. ibid.
An alij duo ſuas vices illi delegare poſſint. ibid.
An duo ingredi poſſint ex iuſta cauſa. ibid.
An vnus ex aliorum venia, aut duo, aut tres ex iuſta cauſa ingreſſuri habere debeant ſecum comites, vt præcipit Gregorius. 33

An

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

424,521

Digitized by Google

Digitized by Google

1635

BIBLIOTECA